

Møteinnkalling

Utval:	Styret for Fagskolen Vestland
Møtestad:	Teams
Dato:	29.08.2025
Tid:	Kl. 09:00 – 12:00

Oppmodar om at avklaring om habilitet vert meldt i forkant av møtet til Sanne.Mikalsen@vlfk.no

Dersom nokon av medlemmene i styret ikkje kan møte og må melda forfall, vert dei bedne om å gjere dette snarleg til Sanne.Mikalsen@vlfk.no

Innkallinga gjeld valde medlemmer i Styret for Fagskolen Vestland. Ved eventuelt forfall frå faste medlemmer vil varamedlemmer bli kalla inn særskilt.

Kl. 09:00 Orienteringar ved Fagskolen

Kl. 09:40 Sakshandsaming

Oddmund Klakegg
Styreleiar

Sakliste

Utvals- saknr	Innhald	Arkiv- saknr	U.Off
--------------------------	----------------	-------------------------	--------------

GK 07/25	Godkjenning av møteinnkalling og sakliste	2022/486	
----------	---	----------	--

GK 08/25	Godkjenning av møteprotokoll frå 09.04.25	2022/486	
----------	---	----------	--

Referatsaker

RS 07/25	Val av studentrepresentant til styret for Fagskulen Vestland	2022/486	
----------	--	----------	--

RS 08/25	Rekneskap 2. kvartal 2025	2022/486	
----------	---------------------------	----------	--

Vedtakssaker

VS 14/25	Akkreditering av ny utdanning: Akutt og kronisk sjuke – Observasjon, vurdering og handtering	2022/486	
----------	--	----------	--

VS 15/25	Revidert instruks for lokal klagenemnd for fagskular i Vestland	2022/486	
----------	---	----------	--

VS 16/25	Mandat for læringsmiljøutval	2022/486	
----------	------------------------------	----------	--

VS 17/25	Akkreditering av ny utdanning: barn og unges psykiske helse	2022/486	
----------	---	----------	--

VS 18/25	Akkreditering av ny utdanning: Robotteknologi, digitalisering og additiv tilvirkning	2022/486	
----------	--	----------	--

VS 19/25	Nominasjon av tiltak til Utdanningskvalitetsprisen for høgare yrkesfagleg utdanning	2022/486	
----------	---	----------	--

Eventuelt

Saksnr: 2022/486-212
Saksbehandler: Sanne Mikalsen

Til: Styret for Fagskulen Vestland

Frå: Rektor

Val av studentrepresentant til styret for Fagskulen Vestland

Før skuleåret 2024/25 var over vart det gjennomført avsluttande allmøte for studentrådet. Tidlegare studentrådsleiar og studentrepresentant Sigurd Bergsvik er ferdig på fagskulen.

Leon Jensen vart valt som ny studentrådsleiar og studentrepresentant til styret for skuleåret 2025/26. Nestleiar i studentrådet og vara for Jensen er Nikolas Olsen.

Saksnr:	2022/486-215
Saksbehandlar	Lars Arne Førde
Dato:	19.08.2025

Til: Styret for Fagskulen Vestland

Frå: Rektor

Rekneskap 2. kvartal 2025

Eining	Ans_navn	Rekneskap 25	Budsjett hiå 25	Budsjett 25	Notat
Adminstrasjon og leing	388000 OPK-FV - Fagskulen Vestland	(79 024 123)	(78 685 267)	(157 056 414)	1)
	388010 OPK-FV - Administrasjon	3 861 024	5 044 323	11 039 324	
	388011 OPK-FV - Stab	1 940 384	2 880 767	6 159 289	
	388012 OPK-FV - Skotelokale/Felles	1 890 188	2 164 128	4 330 000	
	388013 OPK-FV - Fagskulestyre	84 346	99 960	200 000	
	388014 OPK-FV - Markedsføring	858 089	749 700	1 500 000	
	388015 OPK-FV - Semester- og studieavgift	(3 425 250)	(3 448 620)	(6 900 000)	3)
	388016 OPK-FV - IT	33 407	249 900	500 000	
	Delsum	(73 781 935)	(70 945 109)	(140 227 801)	4)
Undervisning	388120 OPK-FV - Undervisning felles	871 978	2 391 930	4 785 795	
	388122 OPK-FV - Bygg Nordnes	7 554 154	9 256 272	20 321 007	
	388123 OPK-FV - Bygg Førde	6 997 829	8 587 507	18 788 921	
	388124 OPK-FV - Elektro Nordnes	11 881 434	11 541 712	25 455 588	
	388125 OPK-FV - Maskin og Prosess	7 097 541	8 189 863	18 018 269	
	388126 OPK-FV - Elektro og Maskin Førde	5 115 092	4 531 108	10 054 600	
	388127 OPK-FV - Maritim Austevoll	4 324 704	3 955 335	8 507 607	
	388128 OPK-FV - Maritim Måløy	4 660 708	5 167 588	11 108 579	
	388129 OPK-FV - Maritim Nygård	9 386 495	8 644 789	18 676 762	
	388130 OPK-FV - Grønne og gastronomiske	3 105 523	4 436 510	9 859 290	
	388131 OPK-FV - Anlegg Voss	1 379 395	1 629 745	3 573 568	
	388132 OPK-FV - Helse	2 780 725	3 888 950	8 577 726	
	388133 OPK-FV - Petroleum Nygård	2 931 910	2 144 334	4 650 864	
	388999 OPK-FV - Diverse	55 609	-	-	
	Delsum	68 143 097	74 365 643	162 378 576	5)
Oppdragsverksemd	388802 OPK-FV - Kurs og kompetanse Bergen	(767 551)	(729 358)	(1 377 775)	
	Delsum	(767 551)	(729 358)	(1 377 775)	
Prosjekter	388121 OPK-FV - Prosjekt	(23 477 827)	-	-	2)
	388000 Bundne fond	(35 409 264)	-	-	2)
	Delsum	(58 887 091)	-	-	
Totalsum		(65 293 480)	2 691 176	20 773 000	

Kommentarar:

1. Inntekter frå staten er ikkje periodisert i rekneskapen på månadsbasis, men det er ikkje indikasjon på vesentlege avvik frå budsjett på årsbasis.
2. Relatert til bundne prosjektmidlar/prosjekt i arbeid. Det er ikkje indikasjon på vesentlege overskridingar.

3. Budsjett periodiserast prorata pr mnd.
4. Kostnader lågare enn budsjett pga. refusjonar og to vakansar, men vi styrer godt innanfor budsjett.
5. Må sjå heile "undervisning" under eitt då ressursar er flytta mellom avdelingar i rekneskapen. Lågare kostnadar enn i budsjett, fagskulen synast å styre godt innanfor budsjett.

Anna:

Overskot 2024: kr 4 255 368. Dette er ikkje medtatt i budsjettet over.

Investeringsmidlar 2025: budsjett kr 876 000. Dette er ikkje medtatt i budsjett over.

Saksnr: 2022/486-207**Saksbehandlar:** Inger Karine Kårdal Kversøy

Saksgang

Utval	Utv.saksnr.	Møtedato
Styret for Fagskulen Vestland	VS 14/25	29.08.2025

Akkreditering av ny utdanning: Akutt og kronisk sjuke - Observasjon, vurdering og handtering**Forslag til vedtak**

1. Styret vedtek å akkreditere utdanninga «Akutt og kronisk sjuke- observasjon, vurdering og handtering» (60 stp).
2. Utdanninga vert akkreditert som nettbasert utdanning med samlingar.
3. Utdanninga vert akkreditert med studiestad Nordnes

Samandrag

Fagskulen har utvikla utdanninga «Akutt og kronisk sjuke- observasjon, vurdering og handtering» og gjennomført sakkyndig vurdering. Sakkyndig komité tilrår godkjenning av utdanninga.

Torbjørn Mjelstad
rektor

Adeline Berntsen Landro
prorektor

Saksframlegget er godkjent elektronisk og har difor inga handskriven underskrift

Vedlegg

- 1 Akutt og Kronisk sjuke - observasjon, vurdering og handtering
- 2 Skjema for arbeid i sakkyndig komite

Saksutgreiing

Bakgrunn for saka

Fagskulen har utvikla og gjennomført sakkunnig vurdering av utdanninga «Akutt og kronisk sjuke - observasjon, vurdering og handtering (60 stp.).

Utdanninga skal imøtekomme det aukande behov i helsetenesta for fagarbeidarar som kan observere, vurdere og handle raskt for å sikre pasienttryggleik og god oppfølging.

Utdanninga er utvikla for å styrke helsearbeidaren sin kompetanse, spesielt innan å oppdage tidlege teikn på funksjonssvikt og forverring av helsetilstand. Målet er å bidra til riktig behandling, redusert behov for sjukehusinnlegging

Utdanninga er forankra i Helsedirektoratet sine føringar for kompetansebehov og oppgåvegledning med NOU 2023:4 Tid for handling og Kompetanseløftet 2025 – som legg vekt på karriereveggar og styrking av kompetanse i helse- og omsorgstenesta.

Sakkunnig komité har bestått av:

Eline Flattun Andersen
Tilsett i Austevoll kommune
Erfaring innan pleie- og omsorgssenter
Utdanning – sjukepleiar

Maria Sørvik
Tilsett i Austevoll kommune
Erfaring innan pleie og omsorgssenter
Utdanning – sjukepleiar

Kjersti Lyssand Lindbom
Tilsett ved Fagskulen Vestland
Erfaring frå utarbeiding av nasjonale planer ut frå nasjonalt kvalifikasjons rammeverk (NKR) samt utarbeiding av læringsutbyttebeskrivingar (LUB)
Utdanning: Mellomfag i psykologi UIB og NTNU, PPU, Master i psykisk helsearbeid og rusarbeid

Sakkunnig komité sin vurdering og konklusjon

«Den sakkyndige komiteen vurderer at utdanningen i all hovudsak oppfyller de fleste kravene i fagskoleloven og fagskoletilsynsforskriften. Læringsutbyttet fremstår som relevant for yrkesfeltet og er i hovudsak utformet i tråd med nivå 5.1 i Nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk (NKR). Utdanningen gir studentene kompetanse som kan tas i bruk i arbeidslivet uten ytterligere opplæring, og det er etablert systematisk samarbeid med relevante aktører i yrkeslivet som sikrer utdanningens aktualitet over tid. Fagskolen har et fagmiljø med nødvendig størrelse og kompetanse, tilgang på kvalifiserte sensorer og legger godt til rette for studentenes læringsmiljø og velferd. Undervisnings-, lærings- og vurderingsformene er hensiktsmessige og støtter opp under læringsutbyttet. Komiteen identifiserer likevel enkelte forbedringspunkter som må følges opp før studiet kan anbefales godkjent:

- Læringsutbyttet bør justeres for å skille tydeligere mellom læringsaktiviteter og vurderingsarbeid, styrke bransje- og etikkfokus, og gjøre enkelte formuleringer mer presise og fagspesifikke.
- Emnestrukturen, spesielt emnet om sårbehandling, bør gjennomgås og eventuelt deles opp for å sikre bedre samsvar mellom omfang, innhold og læringsutbytte.
- Opptakskravene må tydeliggjøres med presise beskrivelser av faglige kvalifikasjoner og eventuelle krav til autorisasjon eller realkompetanse.

Så snart disse punktene er fulgt opp og revidert dokumentasjon er fremlagt, vurderer komiteen at utdanningen kan godkjennes.»

Fagskulen er einig med komiteen sine tilrådingar og har følgd opp tilbakemeldingane og revidert studieplanen. Oppdatert studieplan er no godkjent av komiteen og ligg som vedlegg til saka (vedlegg 1).

Om utdanninga

Utdanninga "Akutt og kronisk sjuke – observasjon, vurdering og handtering" er utvikla for å styrke fagarbeidarar sin kompetanse i å oppdage og handtere forverra helsetilstand hos pasientar. Den kombinerer teoretisk kunnskap med praktisk erfaring gjennom simuleringar, praktiske øvingar, nettundervisning og sjølvstudium.

Læringsutbytte

Gjennom studiet skal studentane oppnå følgjande læringsutbytte:

Akutt og kronisk sjuke- observasjon, vurdering og handtering (60 stp)

Kunnskapar

Studenten:

- Studenten har innsikt i relevante lover, forskrifter og yrkesetiske retningslinjer og kunnskap om korleis lover/forskrifter og yrkesetiske retningslinjer dannar grunnlaget for forsvarleg yrkesutøving.
- Studenten har kunnskap om systematisk observasjon, vurdering og handling ved bruk av kartleggingsverktøy, prosedyrar og dokumentasjonssystemer for å sikre kvalitet i pasientoppfølging.
- Studenten har kunnskap om sjukdommar, medisinske tilstandar, medikamenthandtering og behandlingar.
- Studenten har kunnskap om korleis behandling og hygiene skal bli anvendt for å sikre fagleg forsvarleg helsehjelp.
- Studenten har kunnskap om ernæringa si betydning for helse og sjukdom
- Studenten har kunnskap om sårtilheling og betydninga av hygiene i sår behandling
- Studenten har kunnskap om psykisk helse og utfordrande åtferd og tilnærmingar for å handtere dette
- Studenten har kunnskap om kommunikasjon i samhandling med personar med ulike behov
- Studenten har kunnskap om miljøbehandling og etiske problemstillingar knytt til tvang og makt
- Studenten har innsikt i palliasjon, terminalpleie og samtaler med pasientar og pårørande for å ivareta verdigheit og livskvalitet i livets slutfase.
- Studenten skal kunne finne frem til relevant fagstoff, oppdatere og tilegne seg ny kunnskap og anvende dette i møte med problemstillingar knytt til arbeid med akutt og kronisk sjuke pasientar.
- Studenten forstår betydninga av systematisk observasjon, vurdering og handtering ved akutt og kronisk sjukdom for pasientsikkerhet og kvalitet i helsetenesta.

Ferdigheiter

Studenten:

- Studenten kan anvende prosedyrar/metodar, yrkesetiske retningslinjer og relevant lovverk for å sikre forsvarleg og pasientsentrert praksis
- Studenten kan kartlegge situasjoner og faglige problemstillingar hos akutt og kronisk sjuke samt behov for å iverksette tiltak.
- Studenten kan anvende hygieniske og smittevernmessige prinsipp i praktiske prosedyrar for å forebygge infeksjonar.
- Studenten kan anvende kommunikasjon og miljøbehandling til personar med somatiske og psykiske lidingar ved bruk av personsentrert omsorg, tillit skapande tiltak og tverrfagleg samarbeid
- Studenten kan anvende fagkunnskap og ferdigheter i ulike helsefaglege kontekster for å bidra til kvalitetsutvikling og pasientsikkerheit i helse- og omsorgstenesta.
- Studenten kan kartlegge etiske problemstillingar og emosjonelle utfordringar i møte med pasientar, samt ivaretaking av verdigheit og livskvalitet ved livets slutt.

Generell kompetanse

Studenten:

- Studenten kan reflektere over egen yrkesutøving og ta ansvar for kontinuerleg fagleg utvikling basert på kunnskapsbasert praksis.
- Studenten kan samarbeide tverrfagleg og kommunisere profesjonelt med kollegaer, pasientar og pårørande for å sikre heilhetleg og trygg pasientomsorg.
- Studenten har utvikla forståing samt handtering for etiske problemstillingar knytt til behandling, omsorg og pasientrettigheter på en profesjonell og ansvarleg måte.
- Studenten kan utføre systematisk observasjon, kartlegging og vurdering ved hjelp av verktøy og prosedyrar for å sikre riktig behandling og oppfølging av pasientar.
- Studenten har utvikla ei etisk grunnholdning som kjem til uttrykk ved at studenten gir omsorg og tar vare på pasientens rettigheter på en profesjonell måte.
- Studenten kan medvirke til utvikling av arbeidsmetodar og tenester innan observasjon, vurdering og handtering av pasientar/brukarar gjennom kunnskapsdeling, bevisstgjerung og etisk refleksjon

Opptaksgrunnlag

- Relevant fagbrev som helsefagarbeidar, hjelpepleiarar, omsorgsarbeidar, ambulansefagarbeider og autorisert helsesekretær
- Søkjarar som ikkje fyll krava over, og som har fylt 23 år, kan søkje opptak på grunnlag av realkompetanse.
- Søkarar som ikkje fyller dei generelle opptakskrava, og som har fylt 23 år, kan søkje om opptak på grunnlag av realkompetanse jf. Forskrift om opptak ved Fagskulen Vestland § 2-2.

Organisering

Utdanninga er på 60 studiepoeng og er delt i seks emne à 10 studiepoeng. Utdanninga kan takast som heilheit eller emnevis. Undervisninga er organisert som ei kombinasjon av nettbasert læring og fysiske samlingar, og inkluderer lærarstyrt undervisning, simuleringar, praktiske øvingar og sjølvstudium.

Emne namn	Studiepoeng
Grunnleggande innføring i kartlegging, observasjon, vurdering og handling.	10
Somatisk vurderingskompetanse og praktiske prosedyrar og ferdigheiter	10
Utfordrande åtferd	10
Hudas oppbygging, førebygging og behandling av sår.	10
Livets slutt.	10
Å bli trygg i eigen yrkesutøving.	10
	60

Utdanningsform

Utdanninga vil bli tilbyd med utdanningsforma nettbasert med samlingar.

Stad

Nordnes.

Vedtakskompetanse

Fagskulen har akkreditering for fagområdet og kan sjølv akkreditere nye fagskuleutdanningar innanfor dette området, jf. fagskuleforskrifta § 48 (3). Styret skal fastsetje studieplanen og avgjere korleis den skal gjennomførast, jf. fagskulelova § 17 første ledd.

Konklusjon

Rektor vil tilrå at styret akkrediterer utdanninga «Akutt og kronisk sjuke- observasjon, vurdering og handtering», 60 studiepoeng som ei ny utdanning ved Fagskulen Vestland, studiestad Nordnes med utdanningsforma nettbasert med samling.

Skjema for arbeid i sakkyndig komité ved utvikling av ny utdanning innenfor akkreditert fagområde

I forbindelse med utvikling av ny utdanning skal det nedsettes en prosjektgruppe, som har ansvaret for å utarbeide en studieplan for utdanningen. Deretter skal en sakkyndig komité vurdere om studieplanen er godkjent eller ikke, ved å gjennomføre en formell, pedagogisk og faglig vurdering av studieplanen. Komiteen kan òg sette eventuelle premisser for opprettingen av studiet.

Dersom komiteen ikke godkjenner studieplanen skal planen sendes tilbake til prosjektgruppen, sammen med en rapport om mangler og feil. Prosjektgruppen må deretter gjøre de nødvendige endringene for at den sakkyndige komité skal kunne behandle saken videre.

Den sakkyndige komité utfører sitt arbeid ved å fylle ut skjemaet under.

Akutt og kronisk sjuke - observasjon, vurdering og handtering

Sakkyndig komité:

Eline Flattun Andersen
Ansatt i Austevoll kommune
Erfaring innen pleie- og omsorgssenter
Utdanning – sykepleier

Maria Sørvik
Ansatt i Austevoll kommune
Erfaring innen pleie og omsorgssenter
Utdanning – sykepleier

Kjersti Lyssand Lindbom
Ansatt ved Fagskolen Vestland
Erfaring fra utarbeiding av nasjonale planer ut fra nasjonalt kvalifikasjons rammeverk (NKR) samt utarbeiding av læringsutbyggeskrivelser (LUB)
Utdanning innen Mellomfag i psykologi UIB og NTNU, PPU, Master i psykisk helsearbeid og rusarbeid

1 Vurdering av studieplanen

Er læringsutbyttet for utdanningen relevant for yrkesfeltet?

Det følger av fagskoletilsynsforskriften § 2-1 første ledd at utdanningens læringsutbytte skal være «relevant for ett eller flere yrkesfelt». Dette kravet må ses i sammenheng med fagskoleloven § 4 første ledd andre punktum, som sier at en fagskoleutdanning skal gi kompetanse som kan tas i bruk i arbeidslivet. I forarbeidene til loven er det lagt tydelig vekt på at fagskoleutdanninger skal svare på behovet i arbeidsmarkedet.

Svar fra komiteen:

Ingenting å utsette på dette punkt

Konklusjon:

Læringsutbyttet for utdanningen vurderes som relevant for yrkesfeltet. Det samsvarer med kravene i fagskoleloven § 4 og fagskoletilsynsforskriften § 2-1, og gir kompetanse som kan tas i bruk direkte i arbeidslivet. Det er ikke identifisert behov for endringer på dette området.

Er læringsutbyttet for utdanningen utformet i tråd med NKR nivå 5.1/5.2?

Det følger av fagskoletilsynsforskriften § 2-1 andre ledd at utdanningens læringsutbytte skal være «utformet i tråd med Nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk for livslang læring (NKR)». Bestemmelsen stiller krav til hvordan læringsutbyttet skal beskrives, og på hvilket nivå kvalifikasjonene skal være. Læringsutbyttet for fagskoleutdanninger skal være på nivå 5.1 eller 5.2 i NKR, jf. fagskoleloven § 4 første ledd første punktum. Fagskoleutdanninger på under 60 studiepoeng skal normalt ha et læringsutbytte på delnivå 5.1. Fagskoleutdanninger på 60 studiepoeng skal ha et læringsutbytte på delnivå 5.1 eller 5.2. Vurderingen av delnivået gjøres av fagskolen selv. Fagskoleutdanninger på over 60 studiepoeng skal ha et læringsutbytte på delnivå 5.2.

Læringsutbyttebeskrivelsene i NKR omfatter tre dimensjoner av læring: Kunnskaper, ferdigheter og generell kompetanse. En læringsutbyttebeskrivelse skal beskrive hva en person vet, kan og er i stand til å gjøre som et resultat av læringsprosessen som skjer gjennom utdanningen. Læringsutbyttebeskrivelsene skal være utformet slik at det er forståelig for studenter og andre hvilken kompetanse en kan forvente etter endt utdanning.

Utdanningens læringsutbytte er ofte styrende for mange andre sider av utdanningen. Det må derfor være samsvar mellom det overordnede læringsutbyttet og utdanningens navn, omfang, nivå i NKR, faginnhold og struktur, undervisnings-, lærings- og vurderingsformer, opptakskrav, fagmiljø og infrastruktur.

Læringsutbyttebeskrivelsene må være så fagspesifikke at de gir mening som en overordnet beskrivelse av kompetansen, og kan derfor ikke ligge for tett på de generelle formuleringene i NKR. Det må også være mulig å vurdere om læringsutbyttet er oppnådd, og om studentene kan oppnå læringsutbyttet med grunnlag i startkompetansen de kommer inn med (utdanningens opptakskrav)

Svar fra komiteen:

Læringsutbyttet for utdanningen vurderes å være i tråd med NKR nivå 5.1

Vi takker for de konstruktive innspillene og vil gjøre nødvendige justeringer for å styrke tydeligheten og presisjonen i læringsutbyttebeskrivelsene.

1. Skille mellom læringsaktivitet og vurderingsarbeid
Gjennomgå studieplanen og sørg for at alt vurderingsarbeid knyttet til bestått/ikke bestått blir plassert under punktet *vurdering*, og ikke under *læringsaktiviteter*, i tråd med fagskoletilsynsforskriften og NOKUTs forventninger.
2. Kunnskap – oppdatere egen kunnskap
Formuleringen må justeres slik at det kommer tydeligere frem at studenten skal kunne oppdatere og tilegne seg ny kunnskap på egen hånd. Det vil beskrives at studenten skal kunne finne fram til relevant fagstoff og anvende dette i møte med problemstillinger knyttet til arbeid med akutt og kronisk syke pasienter.
3. Bransjekunnskap og refleksjon
Mangler nkr under kunnskap om eget yrkes betydning i et samfunns og verdiskapingsperspektiv; Eksempelvis:
forstår betydningen av systematisk observasjon, vurdering og håndtering ved akutt og kronisk sykdom for pasientsikkerhet og kvalitet i helsetjenestene.
4. Ferdigheter – iverksetting av tiltak

Det er riktig at iverksetting av tiltak i dag primært ligger i emnebeskrivelsene. Dere bør vurdere å løfte dette inn i de overordnede læringsutbyttebeskrivelsene, slik at det samsvarer bedre med kravene til ferdigheter på nivå 5.1.

Et ekstra punkt som bør legges inn: Studenten kan kartlegge situasjoner og faglige problemstillinger hos akutt og kronisk sjuke samt behov for å iverksette tiltak.
5. Generell kompetanse – etisk grunnholdning
Læringsutbyttet bør revideres innen generell kompetanse slik at det fremgår at *studenten har utvikla ei etisk grunnholdning som kjem til uttrykk ved at studenten gir omsorg og tar vare på pasientens rettigheter på en profesjonell måte.*
6. «Utvikle arbeidsmetoder, produkter og tjenester»
Anbefaler å ta med nkr om å utvikle arbeidsmetoder, produkter og (eller tjenester da fagarbeiderens kunnskap kan bidra i slike prosesser i et tverrfaglig samarbeid, men i stedet for kan skrive -kan bidra til:
For eksempel:
Studenten kan bidra til utvikling av arbeidsmetoder, produkter og tjenester i arbeid med akutt og kronisk sjuke.

Konklusjon:

Læringsutbyttet er i hovedsak utformet i tråd med nivå 5.1 i Nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk (NKR), og vurderes som relevant og forståelig i lys av utdanningens nivå og faglige innhold. Det anbefales likevel enkelte justeringer for å styrke tydeligheten og fagspesifisiteten i beskrivelsene:

- Skille mellom læringsaktiviteter og vurderingsarbeid, og plassere alt vurderingsarbeid under punktet for vurdering.
- Tydeliggjøre studentens evne til å oppdatere egen kunnskap og finne relevant informasjon.
- Styrke beskrivelsen av bransjekunnskap, spesielt betydningen av systematisk observasjon og vurdering for pasientsikkerhet.
- Inkludere iverksetting av tiltak under ferdigheter.
- Innarbeide en tydelig etisk grunnholdning under generell kompetanse.
- Vurdere om formuleringen «utvikle arbeidsmetoder» skal fjernes eller omskrives for å sikre presisjon.

Med disse justeringene vil læringsutbyttet fremstå som faglig målrettet, vurderbart og i tråd med kravene til nivå 5.1 i NKR.

Er kvalifikasjonene som læringsutbyttet gir tilstrekkelig for å utøve yrket?

Det følger av fagskoletilsynsforskriften § 2-1 andre ledd at kvalifikasjonene som utdanningens læringsutbytte skal gi må være «tilstrekkelig for å utøve yrket». Kravet må ses i sammenheng med fagskoleloven § 4 første ledd andre punktum som sier at fagskoleutdanninger skal gi kompetanse «som kan tas i bruk for å løse oppgaver i arbeidslivet uten ytterligere opplæringstiltak». I forarbeidene til fagskoleloven er det presisert at en fagskoleutdanning skal være en avsluttet og selvstendig utdanning med opplæring i spesifikke ferdigheter. Videre studier eller formell opplæring skal ikke være en nødvendig forutsetning for å kunne bruke kompetansen i arbeid.

Svar fra komiteen:

Læringsutbyttet for utdanningen gir i hovedsak kvalifikasjoner som er relevante og anvendbare i yrkeslivet, og som er i tråd med fagskolelovens krav om at utdanningen skal kunne tas i bruk uten ytterligere opplæringstiltak. Likevel er det enkelte områder som bør tydeliggjøres for å sikre at kvalifikasjonene fullt ut er tilstrekkelige og klart definerte i lys av yrkesrollen.

Behov for tydeligere rolleavklaring

Gjennom studieplanen er det uklart hvilke oppgaver som faktisk er ment å ligge innenfor helsefagarbeiderens ansvarsområde, og hvilke som hører til andre profesjoner, som f.eks. sykepleier. Et eksempel er formuleringen: «på livets slutt skal samtale med pårørende gjennomføres». Det er uklart om dette er en oppgave som helsefagarbeideren skal ivareta etter endt utdanning (7,5 studiepoeng), eller om det ligger utenfor deres kompetanseområde. For å unngå rolleforvirring i praksisfeltet, bør slike formuleringer gjennomgå og presiseres gjennom hele studieplanen.

Forholdet mellom emneinnhold og studiepoeng – særlig Emne 1

Emne 1 om kartlegging og observasjon fremstår ubalansert i forhold til tildelt studiepoeng. Selv om emnet er omfattende i omfang (studiepoengmessig), kommer ikke det faglige innholdet klart nok fram. Det er et sterkt fokus på verktøy, men det mangler en tilsvarende tydelig beskrivelse av observasjon, vurdering og handling – kjernekompetanser for å kunne utøve rollen som helsefagarbeider.

Vurdere å ta med innføring i tidlig intervensjon: Tidlig oppdagelse og tidlig behandling av psykose (Tips) og TOPS - Tidlig oppdaging av psykose. Kanskje burde også viktigheten av brukermedvirkning komme bedre fram i dette emnet som en motkraft til bruken av tvang. Videre vurdere å ha med IP-plan og kriseplan i forbindelse med å forebygge og håndtere utagering ved psykiske lidelser og ruslidelser.

Ok, men rolleavklaring mangler – det kommer ikke godt nok fram – eks «på livets slutt skal samtale med pårørende gjennomføres» skal helsefagarbeider ta denne samtalen, men 7,5 stp eller er dette sykepleier sin rolle. Dette gjelder hele studieplanen.

Konklusjon

Kvalifikasjonene som læringsutbyttet gir er i hovedsak relevante og tilpasset yrkesrollen, men det er behov for tydeligere rolleavklaring og bedre samsvar mellom emnebeskrivelser og tildelte studiepoeng. Det anbefales at studieplanen gjennomgås med fokus på tydelig differensiering mellom helsefagarbeiderens og andre profesjoners ansvar, samt at innholdet i sentrale emner som kartlegging og observasjon styrkes og klargjøres. Dette vil bidra til å sikre at utdanningen gir en selvstendig og anvendbar kompetanse i tråd med kravene i fagskoleloven og fagskoletilsynsforskriften.

Samarbeider fagskolen med aktører i yrkesfeltet/deltar i faglige nettverk som sikrer at utdanningen er relevant for yrkesfeltet over tid?

Det følger av fagskoletilsynsforskriften § 2-1 første ledd at fagskoler skal samarbeide med aktører i arbeidslivet «for å sikre at utdanningens læringsutbytte er relevant for ett eller flere yrkesfelt». Ordlyden tilsier at utdanningen skal være yrkesrettet, og stiller krav til formålet med samarbeidet mellom fagskolen og aktørene i arbeidslivet. Kravet må tolkes i lys av fagskoleloven § 4 første ledd andre punktum, som sier at en fagskoleutdanning skal gi kompetanse som kan tas i bruk i arbeidslivet. I forarbeidene til loven er det lagt tydelig vekt på at fagskoleutdanninger skal svare på behovet i arbeidsmarkedet.

Samarbeidspartnerne må være relevante for å sikre at utdanningen kan tas i bruk i arbeidslivet, og fagskolen må kunne vise til planer om regelmessig og systematisk samarbeid med arbeidslivet. Det sentrale er at samarbeidet bidrar til at utdanningen er relevant for minst ett yrkesfelt. Det er ikke tilstrekkelig at enkeltpersoner i fagmiljøet har uformell kontakt med representanter fra yrkesfeltet. Samarbeidet med arbeidslivet bør handle om utvikling, gjennomføring og evaluering av utdanningen.

Svar fra komiteen:

Alt ser ut til å være på plass.

Konklusjon:

Fagskolen har etablert samarbeid med relevante aktører i yrkesfeltet, og deltar i faglige nettverk som bidrar til at utdanningen forblir oppdatert og yrkesrelevant over tid. Samarbeidet fremstår som systematisk og målrettet, og omfatter utvikling, gjennomføring og evaluering av utdanningen. Dette er i tråd med kravene i fagskoleloven § 4 og fagskoletilsynsforskriften § 2-1.

Har utdanningen et dekkende navn?

Det følger av fagskoletilsynsforskriften § 2-1 tredje ledd bokstav a at utdanningen skal ha «et dekkende navn». Ordlyden tilsier at navnet skal signalisere hvilken kompetanse studentene har etter endt utdanning, og at navnet ikke kan være så overordnet at det er utydelig hva som ligger i utdanningen. Utdanningens navn må gi mening for potensielle studenter, arbeidsgivere og samfunnet ellers.

Kravet til utdanningens navn må særlig ses i sammenheng med utdanningens overordnede læringsutbytte, faginnhold og omfanget på utdanningen. Navnet skal ikke si noe om utdanningens nivå eller lengde, og skal derfor ikke inneholde ordet «fagskoleutdanning» eller henvise til antall studiepoeng. Utdanningens navn må være så presist at det ikke kan forveksles med andre eksisterende utdanninger på et annet nivå i NKR, utdanninger med et annet læringsutbytte eller fagskoleutdanninger som er vesentlig lengre eller kortere.

Svar fra komiteen:

Navnet kan benyttes under forutsetning av endringer under blir gjennomført.
Tittel på faget speiler ikke innhold – Sår 15 stp er for stort – dette må deles opp i moduler (forslag 10stp pr fag) og må stå i stil med obligatoriske læringsaktiviteter. (forslag – observasjon av hud og forebygging og behandling av sår 10 stp)

Konklusjon:

Utdanningens navn kan anses som dekkende under forutsetning av at nødvendige endringer gjennomføres. Det er behov for å justere navnet og emnestrukturen slik at det bedre speiler faginnholdet og læringsutbyttet. Særlig anbefales det å dele opp det omfattende emnet om

sårbehandling (15 studiepoeng) i mindre moduler, eksempelvis i to separate emner på 10 studiepoeng, som i større grad samsvarer med de obligatoriske læringsaktivitetene. Dette vil styrke presisjonen i navnet og sikre at utdanningen ikke forveksles med andre utdanninger på ulike nivåer.

Er omfanget, faginnholdet og strukturen i utdanningen egnet til at studentene kan nå læringsutbyttet?

Omfang:

Det følger av fagskoleloven § 4a første ledd første punktum at en fagskoleutdanning skal ha et innhold og omfang som tilsvarer «inntil to års utdanning på fulltid». Etter fagskoleloven § 17 andre ledd andre punktum er et fullt studieår normert til 60 studiepoeng. En fagskoleutdanning skal som hovedregel være på mellom 30 og 120 studiepoeng, jf. fagskoletilsynsforskriften § 2-2 første ledd. Fagskolen Vestland kan med hjemmel i fagskoleloven § 4a andre ledd få akkreditert og selv akkreditere utdanninger på mindre enn et halvt års omfang (30 studiepoeng). Fagskolen Vestland må søke NOKUT om unntak for å etablere fagskoleutdanninger på mellom 120 og 180 studiepoeng, jf. fagskoleloven § 4a første ledd andre punktum og fagskoleforskriften § 42.

Faginnhold og struktur:

Det følger av fagskoletilsynsforskriften § 2-1 tredje ledd bokstav b at utdanningen skal ha et faginnhold og en struktur «som er egnet til at studentene kan oppnå læringsutbyttet». Ordlyden tilsier at utdanningen skal ha et innhold og må være organisert på en måte som gjør det mulig for studentene å oppnå utdanningens læringsutbytte. De fleste utdanninger er delt opp i emner, og emnene skal til sammen bidra til at det overordnede læringsutbyttet oppnås. Det må derfor ses på hvilke emner utdanningen er satt sammen av, omfanget av disse emnene og hvilke sentrale tema som inngår i hvert av emnene.

For at kravet skal være oppfylt må faginnholdet verken være for snevert eller for omfattende til at studentene kan oppnå læringsutbyttet. Videre kreves det at rekkefølgen og sammenhengen mellom emner og temaer er logisk, og støtter opp under den læringsprosessen studentene skal gjennomgå.

Svar fra komiteen:

Sår 15 stp er for stort fag – dette bør deles opp i moduler (forslag 10stp pr fag) og må stå i stil med obligatoriske læringsaktiviteter. – læringsutbyttet tilsvarer spesialutdanning og krever slik vi ser det mer tid.

Konklusjon:

Omfanget, faginnholdet og strukturen i utdanningen vurderes som delvis egnet til at studentene kan nå læringsutbyttet. Emnet om sårbehandling på 15 studiepoeng fremstår som for omfattende og bør deles opp i mindre moduler, for eksempel to emner à 10 studiepoeng, for å bedre samsvare med obligatoriske læringsaktiviteter og studentenes progresjon. Læringsutbyttet slik det er formulert tilsvarer i stor grad spesialisert kompetanse og krever mer tid og strukturert oppbygging enn det nåværende emneoppsettet legger opp til. En justering av emnestrukturen vil styrke sammenhengen mellom innhold, omfang og læringsutbytte, og gjøre det mer realistisk for studentene å oppnå målene i utdanningen.

Er undervisnings-, lærings- og vurderingsformene i utdanningen egnet til at studentene kan nå læringsutbyttet?

Det følger av fagskoletilsynsforskriften § 2-1 tredje ledd bokstav c at utdanningen skal ha undervisnings-, lærings- og vurderingsformer «som er egnet til at studentene kan oppnå

læringsutbyttet». Undervisnings-, lærings- og vurderingsformene må altså være tilpasset utdanningen, slik at studentene kan nå læringsutbyttet.

Utdanningens undervisnings-, lærings- og vurderingsformer må understøtte faginnholdet og strukturen i utdanningen. Undervisnings-, lærings- og vurderingsformene må også passe til utdanningsformen, det vil si om utdanningen skal gis stedbasert, nettbasert eller som en kombinasjon av disse. Det bør være både teoretiske og praktiske undervisnings- og læringsaktiviteter. Vurderingsformene må være tilpasset emnene og læringsaktivitetene, og må dessuten være tilpasset hensikten om å gi studentene tydelige mål og tilbakemeldinger. Gjennom vurderingen skal det kunne fastsettes i hvilken grad studentene har oppnådd læringsutbyttet for utdanningen.

Svar fra komiteen:

Alt er i orden -dekker læringsutbytter

Konklusjon:

Undervisnings-, lærings- og vurderingsformene i utdanningen vurderes som egnet til at studentene kan nå læringsutbyttet. De er tilpasset utdanningens faginnhold, struktur og form, og legger til rette for både teoretisk og praktisk læring. Vurderingsformene gir grunnlag for å kunne fastslå i hvilken grad studentene har oppnådd læringsutbyttet, og oppfyller dermed kravene i fagskoletilsynsforskriften § 2-1 tredje ledd bokstav c.

Er opptakskravene de rette for utdanningen?

Fagskoleopptak er regulert i fagskoleloven § 16, mens fagskoleforskriften § 7 presiserer fagskolelovens kvalifiseringskrav. Det følger av fagskoleforskriften § 7 første ledd at opptak til fagskoleutdanning krever «relevant fag- eller svennebrev, treårig yrkesfaglig opplæring eller generell studiekompetanse, [...] eller tilsvarende realkompetanse». Innenfor disse rammene er det fagskolene selv som bestemmer hvilke opptaksgrunnlag som skal gjelde for utdanningene de tilbyr. Etter fagskoleforskriften § 7 fjerde ledd første punktum kan styret stille «spesielle opptakskrav som er relevante for fagskoleutdanningen». Etter femte ledd første punktum kan styret også stille opptakskrav om «fullført og bestått fagskoleutdanning til fagskoleutdanningen».

Det må komme frem hva som er det generelle opptakskravet til studiet, for eksempel ved å oppgi de aktuelle fagbrevene som gir opptak. Videre må opptakskravet ses i sammenheng med utdanningens overordnede læringsutbyttebeskrivelse, innhold og omfang. Det må vurderes om det er realistisk at studentene kan nå det overordnede læringsutbyttet for utdanningen, innenfor det oppgitte omfanget (studiepoeng), med opptakskravet som er gitt. Opptakskravet skal også inneholde bestemmelser om realkompetansevurdering i tråd med fagskoleloven § 16 og fagskoleforskriften § 7. Realkompetanse er definert i fagskoleforskriften § 2 bokstav b som «dokumentert kunnskap, ferdigheter og generell kompetanse tilegnet uavhengig av læringsarena, gjennom formell, ikkeformell og uformell læring». Opptak på grunnlag av realkompetanse forutsetter en tilsvarende kompetanse som det generelle opptakskravet til utdanningen. I utgangspunktet er det kun søkere som er 23 år eller eldre i opptaksåret som kan tas opp på grunnlag av realkompetanse, jf. fagskoleloven § 16 første ledd andre punktum.

Fagskolens styre kan stille spesielle opptakskrav som er «relevante» for fagskoleutdanningen, jf. fagskoleforskriften § 7 fjerde ledd første punktum. Med spesielle opptakskrav menes «krav om bestemte fag, fagbrev, svennebrev, karakterer, poeng, opptaksprøver, arbeidserfaringer, autorisasjoner, sertifiseringer eller andre yrkesgodkjenninger», jf. fagskoleforskriften § 7 fjerde ledd andre punktum. Listen er uttømmende, og fagskolen har ikke anledning til å stille andre spesielle opptakskrav enn dem som er listet opp. Dersom fagskolen har satt spesielle opptakskrav for utdanningen, må det komme tydelig frem hva som kreves av søkerne. Dersom en utdanning har opptaksprøve som spesielt opptakskrav, må fagskolen fastsette hvor stor vekt opptaksprøven skal tillegges, jf. fagskoleforskriften § 18. Etter fagskoleforskriften § 7 tredje ledd kan

realkompetansevurdering ikke foretas for opptak til fagskoleutdanninger der fagskolen har stilt som opptakskrav at studentene har yrkesgodkjenning, autorisasjon eller sertifisering etter annen lovgivning, jf. fagskoleforskriften § 7 fjerde ledd.

Svar fra komiteen:

Generelt uklart – autorisasjon som sykepleier og vernepleier? – det må spesifiseres

Konklusjon:

Opptakskravene slik de er formulert fremstår som generelt uklare og må presiseres. Det må tydelig fremgå hvilke fagbrev eller utdanninger som gir grunnlag for opptak, og om det stilles krav om autorisasjon som sykepleier, vernepleier eller annen yrkesgodkjenning. Utdanningen må også angi hvordan realkompetanse vurderes i tråd med fagskoleforskriften § 7. En tydeligere og mer spesifikk beskrivelse av opptakskravene vil sikre forutsigbarhet for søkere og være nødvendig for å vurdere om det er realistisk at studentene kan oppnå læringsutbyttet innenfor normert tid.

Er det krav til eventuelle internasjonale standarder, konvensjoner og avtaler i utdanningen? Er disse i så fall ivaretatt?

Det følger av fagskoleforskriften § 47 fjerde ledd at fagskoleutdanningen skal være «i tråd med de internasjonale standarder, konvensjoner og avtaler som Norge er forpliktet til å følge». Det er stort sett bare utdanninger innen samferdselsfag som er regulert av internasjonale standarder, konvensjoner og avtaler, som for eksempel luftfart, maritime fag og jernbane.

Svar:

Ikke aktuelt for denne utdanning

Dersom utdanningen har praksis, er kravet til praksisavtaler ivaretatt?

Det følger av fagskoletilsynsforskriften § 2-1 fjerde ledd at det for utdanninger med praksis skal foreligge «en skriftlig praksisavtale mellom fagskolen og praksisstedet om hvordan praksisen skal gjennomføres». Praksis er en læringsaktivitet som skjer i en virksomhet utenom fagskolen, der en student deltar i ordinære arbeidsoppgaver i arbeidslivet for å oppnå et bestemt læringsutbytte. Det vil være personalet på praksisstedet som står for opplæring og veiledning av studentene i det daglige under praksistiden. Det er fagskolens ansvar å sørge for at studentene har en tilfredsstillende praksisplass der de kan oppnå læringsutbyttet for praksisen.

Hensikten med en praksisavtale er å sikre at læringsaktivitetene som skjer i praksisen har høy kvalitet, slik at studentene kan oppnå læringsutbyttet. Praksisavtalen skal derfor handle om hvordan praksisen skal gjennomføres. Hva det innebærer vil avhenge av den enkelte utdanningen og praksisen. Aktuelle elementer er

- *praksisens læringsutbytte, varighet, omfang og arbeidskrav*
- *fagskolens ansvar for praksisen, blant annet for*
 - *oppfølging og veiledning av studentene mens de er i praksis*
 - *vurderingsoppgaver som fagskolen skal utføre*
- *praksisstedets ansvar for praksisen, herunder*
 - *krav til deres praksisveilederes kompetanse og kapasitet*
 - *oppfølging og veiledning av studentene mens de er i praksis*
 - *vurderingsoppgaver som praksisstedet skal utføre*
- *økonomiske forhold*
- *mekanismer for å avklare uenigheter eller avtalebrudd*

Praksisavtalen skal være skriftlig, og den skal være inngått mellom fagskolen og praksisstedet. Studentene er ikke del av praksisavtalen.

Svar:

Ikke aktuelt for denne utdanning

Dersom utdanningen har praksis, har praksisveilederne nødvendig kompetanse?

Det følger av fagskoletilsynsforskriften § 2-4 at eksterne praksisveiledere skal ha «kompetanse til å veilede og vurdere studentene i praksis». Dette kravet er bare relevant for utdanninger med praksis, og stiller krav til de eksterne praksisveilederne. Praksisveiledere som er ansatt ved fagskolen (interne praksisveiledere) er en del av fagskolens fagmiljø, og dekkes av kravene i fagskoletilsynsforskriften § 2-3 (om fagskolens fagmiljø, se s. 15-16).

Med «ekstern praksisveileder» menes den veilederen studenten har på arbeidsplassen hvor han eller hun har sin praksis. Praksisveilederen skal kunne veilede studentene slik at de oppnår læringsutbyttet for utdanningen. For å kunne få til dette, må praksisveilederen kjenne læringsutbyttebeskrivelsen for den konkrete utdanningen og praksisen godt. Praksisveilederen skal vurdere studentenes kompetanse, og må derfor ha kompetanse i å vurdere, kjenne fagskolens vurderingskriterier og forstå karakterskalaen og hva som er godt nok for å bestå praksis.

Det er fagskolens ansvar å sørge for at de eksterne praksisveilederne har rett kompetanse. Kompetansen kan for eksempel sikres gjennom kurs eller veiledningsmateriale til veilederne. Kvalitetssikring av praksis er alltid fagskolens ansvar.

Svar:

Ikke aktuelt for denne utdanning

Er studentene sine arbeidsforhold, informasjon og velferd ivaretatt?

Studentenes læringsmiljø:

I fagskoleloven § 15 står det følgende om studentenes læringsmiljø: «Styret har det overordnede ansvaret for studentenes læringsmiljø. Styret skal, i samarbeid med studentorganene, legge forholdene til rette for et godt og inkluderende læringsmiljø. Styret skal innenfor sitt ansvarsområde arbeide for å forebygge og forhindre trakassering og seksuell trakassering, jf. likestillings- og diskrimineringsloven § 13.

Hvis fagskolen er tilknyttet en studentsamskipnad, skal styret i samarbeid med studentsamskipnaden legge til rette for et godt og inkluderende læringsmiljø og arbeide for å bedre studentvelferden på lærestedet.

Styret har ansvaret for at læringsmiljøet og det fysiske og psykiske arbeidsmiljøet er fullt forsvarlig med hensyn til studentenes helse, sikkerhet og velferd. I utformingen av det fysiske arbeidsmiljøet skal styret, så langt det er mulig og rimelig, sørge for

- at lokaler, adkomstveier, trapper, mv. er dimensjonert og innredet for den virksomheten som drives*
- at lokalene har gode lys- og lydforhold og forsvarlig inneklime og luftkvalitet*
- at lokalene blir vedlikeholdt og er rene og ryddige*
- at lokalene er innredet slik at studentene unngår uheldige fysiske belastninger*
- at virksomheten er planlagt slik at skader og ulykker forebygges*

- f. at tekniske innretninger og utstyr er sikret og blir vedlikeholdt, slik at studentene unngår skader og ulykker
- g. at lokaler, adkomstveier, sanitæranlegg og tekniske innretninger er utformet på en slik måte at personer med nedsatt funksjonsevne kan studere ved fagskolen
- h. at læringsmiljøet er innrettet for studenter av ulike kjønn
- i. at læringsmiljøet er utformet etter prinsippet om universell utforming.

[...]

Studenter med funksjonsnedsettelse og studenter med særskilte behov har rett til egnet individuell tilrettelegging av lærested, undervisning, læremidler og eksamen, for å sikre likeverdige opplærings- og utdanningsmuligheter. Retten gjelder tilrettelegging som ikke innebærer en uforholdsmessig byrde for utdanningsinstitusjonen. I denne vurderingen skal det legges særlig vekt på tilretteleggingens effekt for å fjerne barrierer for disse studentene, kostnadene ved tilretteleggingen og institusjonens ressurser. [...]. Tilretteleggingen skal ikke føre til en reduksjon av de faglige kravene som stilles i den enkelte utdanningen.

Arbeidstilsynet fører tilsyn med at kravene i tredje ledd er oppfylt. [...]».

Om fagskoleloven § 15:

Det er fagskolens styre som har det overordnede ansvaret for studentenes lærings- og arbeidsmiljø, jf. fagskoleloven § 15 første ledd. Å ha ansvar for studentenes lærings- og arbeidsmiljø betyr å

- sikre at regelverket om studentenes lærings- og arbeidsmiljø er oppfylt
- legge til rette for et godt og inkluderende læringsmiljø
- arbeide for å forebygge og forhindre alle former for trakassering.

Styret skal samarbeide med studentorganene om studentenes læringsmiljø. Hvis fagskolen er tilknyttet en studentsamskipnad, skal styret også samarbeide med studentsamskipnaden, jf. fagskoleloven § 15 første og andre ledd. Samarbeidet skal dreie seg om å legge til rette for et godt og inkluderende læringsmiljø og å arbeide for å bedre studentvelferden på lærestedet.

Fagskoleloven § 15 tredje ledd sier at studentenes lærings- og arbeidsmiljø skal være fullt forsvarlig med hensyn til studentenes helse, sikkerhet og velferd. Hva som er "fullt forsvarlig" må ses i lys av teknisk og sosial utvikling i samfunnet og fagskolens og utdanningenes type og organisering.

Etter fagskoleloven § 15 første og andre ledd skal læringsmiljøet være «godt og inkluderende». Kravet gjelder for både det fysiske og det psykososiale miljøet. Lærings- og arbeidsmiljøet omfatter alle forhold i miljøet som kan påvirke studentene i deres studiesituasjon, for eksempel lokaler, utstyr, inneklima, omgangsform og -tone blant de ansatte og studentene imellom og andre velferdsmessige forhold. Miljøet skal være slik at det legger til rette for at studentene kan tilegne seg den kunnskapen, den kompetansen og de ferdighetene utdanningen skal gi. I kravet om et godt og inkluderende læringsmiljø ligger det også at fagskolen må arbeide for at miljøet skal være fritt for diskriminering, trakassering, mobbing, trusler og vold. Et godt og inkluderende læringsmiljø skal oppleves som en trygg arena hvor studentene kan lære, og fagskolen må arbeide for at miljøet skal inkludere alle studentene.

Fagskoleloven § 15 tredje ledd stiller tydelige krav til det fysiske miljøet ved fagskolen. Noen av kravene må oppfylles når det planlegges hvilke lokaler som skal brukes og hvordan de skal innredes. Dette gjelder for eksempel kravene til lys- og lydforhold, trapper, innredning m.m. Andre krav er knyttet til den daglige driften av fagskolen, for eksempel standarder for renhold og vedlikehold. Kravene til det fysiske miljøet ved fagskolen gjelder «så langt det er mulig og rimelig», jf. fagskoleloven § 15 tredje ledd. Dette innebærer at fagskolene må finne en balanse mellom å sikre studentenes behov og det som er hensiktsmessige og kostnadseffektive tiltak. Fagskolene må gjøre en konkret vurdering av hva som vil være tilfredsstillende standarder ved de enkelte studiestedene og utdanningene. For eksempel vil fagskoler som bare eller i all hovedsak har nettbaserte utdanninger, ikke trenge samme type lokaler som fagskoler som tilbyr stedbaserende utdanninger.

Etter fagskoleloven § 15 tredje ledd bokstav i skal læringsmiljøet ved fagskolen være utformet etter «prinsippet om universell utforming». Universell utforming betyr at produkter, omgivelser, programmer og tjenester er utformet på en måte som gjør at de i så stor utstrekning som mulig kan brukes av alle uten tilpassing eller alternativer. Alle fagskoler skal sørge for universell utforming av lokalene sine, utstyret sitt og omgivelsene sine.

Etter fagskoleloven § 15 femte ledd har studenter med funksjonsnedsettelse eller særskilte behov rett på individuell tilrettelegging av lærestedet, undervisningsopplegget, læremidler (inkludert lærebøker og IKT) og eksamen. Bakgrunnen for rettigheten er at disse studentene skal kunne ta fagskoleutdanning på lik linje med andre studenter, og være i stand til å oppnå det samme læringsutbyttet som andre. Manglende individuell tilrettelegging kan være ensbetydende med diskriminering. Studentenes rett til en egnet individuell tilrettelegging gjelder bare så langt det ikke innebærer "en uforholdsmessig byrde" for fagskolen.

NOKUT har det overordnede tilsynsansvaret for reglene i fagskoleloven, og dermed også for regelen om læringsmiljø i fagskoleloven § 15. Arbeidstilsynet fører tilsyn med at fagskolen følger kravene til utformingen av det fysiske arbeidsmiljøet, jf. fagskoleloven § 15 sjette ledd, jf. tredje ledd.

Svar fra komiteen:

Dette ser ut til å være i orden

Konklusjon:

Fagskolen ivaretar studentenes arbeidsforhold, informasjon og velferd i tråd med kravene i fagskoleloven § 15. Læringsmiljøet fremstår som godt og inkluderende, og det legges til rette for både fysisk og psykososial trygghet. Det er etablert rutiner for individuell tilrettelegging og prinsippene om universell utforming følges. Det er ikke identifisert behov for endringer på dette området.

Har fagskolen den lærerkompetansen og tilgangen til fagressurser som er nødvendig for å drifte utdanningen?

Fagmiljøet som er tilknyttet utdanningen:

I fagskoletilsynsforskriften § 2-3 første ledd står det følgende om fagmiljøet som er tilknyttet utdanningen: «Fagmiljøets størrelse og kompetanse skal stå i forhold til antallet studenter og utdanningens innhold og egenart. I fagmiljøet skal det finnes personer med utdanning minst på fagskolenivå, utdanningsfaglig kompetanse og oppdatert yrkeserfaring».

I andre ledd står det videre: «Utdanningen skal ha en

- faglig ansvarlig som har ansvar for utviklingen og gjennomføringen av utdanningen. Den faglig ansvarlige skal ha utdanning som er relevant for utdanningens innhold og egenart, og være ansatt i minst 50 prosent stilling ved fagskolen.
- utdanningsfaglig ansvarlig med utdanningsfaglig utdanning som har ansvar for å legge til rette for studentenes læring».

Etter tredje ledd skal fagskolen «fastsette egne krav til fagmiljøets størrelse, kompetanse og sammensetning». Fagmiljø er definert i fagskoletilsynsforskriften § 1-2 bokstav a som «de som regelmessig og direkte bidrar til å gjennomføre, organisere eller utvikle utdanningen eller fagområdet». Fagmiljøet kan bestå av fast ansatte, midlertidige ansatte og timelærere, og de ansatte kan være i heltids- eller deltidsstillinger.

Om fagskoletilsynsforskriften § 2-3 første ledd:

Fagskoletilsynsforskriften § 2-3 første ledd første punktum beskriver et overordnet krav om at fagmiljøets størrelse og kompetanse skal stå i forhold til utdanningens innhold og egenart og til hvor mange studenter som til enhver tid tar utdanningen. Det er ikke stilt noen absolutte krav til hvor mange personer som må være en del av fagmiljøet. Det sentrale er at fagmiljøet består av nok personer til at det er mulig å gjennomføre alle aktiviteter knyttet til planlegging, undervisning, tilbakemelding, vurdering og liknende.

Det stilles konkrete krav til hva slags kompetanse det samlede fagmiljøet skal ha. Hvilken kompetanse som skal finnes i et konkret fagmiljø, krever en konkret vurdering av blant annet den enkelte utdanningens faginnhold og undervisningsform. Fagmiljøet må ha rett faglig kompetanse til å kunne gjennomføre opplæring og vurdering i tråd med studieplanen. Utdanningsformen vil kunne påvirke hvilken kompetanse som er nødvendig i fagmiljøet. Også sammensetningen av studentene, og studentenes startkompetanse, vil kunne påvirke hva som kreves av fagmiljøet.

I tillegg til det overordnede kravet om at fagmiljøets kompetanse skal stå i forhold til utdanningens studenter og utdanningens egenart, er det også et krav i bestemmelsens første ledd andre punktum om at det må finnes noen i fagmiljøet med utdanning minst på fagskolenivå, utdanningsfaglig kompetanse (kompetanse i å fremme studenters læring, kan bestå av pedagogisk, didaktisk, digital eller annen relevant kompetanse, jf. fagskoletilsynsforskriften § 1-2 bokstav b) og oppdatert yrkeserfaring. Disse kravene er relative og må stå i forhold til utdanningens type og målgruppe. Ettersom det ikke er stilt krav om et bestemt antall personer i fagmiljøet, kan alle de tre kompetansekravene i teorien dekkes av én person. For at fagmiljøet skal oppfylle formålet med forskriftskravet, må fagmiljøet likevel ha en viss størrelse og stabilitet. Det er derfor vanskelig å se for seg at et fagmiljø på én person vil kunne være tilstrekkelig.

Om fagskoletilsynsforskriften § 2-3 andre ledd:

Etter fagskoletilsynsforskriften § 2-3 andre ledd bokstav a skal utdanningen ha en faglig ansvarlig, som skal ha et særlig ansvar for utviklingen og gjennomføringen av utdanningen. Den faglig ansvarlige skal ha en utdanning som er «relevant for den aktuelle fagskoleutdanningen» og være ansatt ved fagskolen «i minst 50 prosent stilling». Det er ikke et krav om fast eller full stilling. Den faglig ansvarlige må ha kompetanse til å hente inn og kvalitetssikre bidrag fra fagmiljøet og/eller samarbeidsaktørene, slik at hen kan sikre at utdanningen utvikles og gjennomføres på en måte som er egnet til at studentene kan oppnå læringsutbyttet.

Etter fagskoletilsynsforskriften § 2-3 andre ledd bokstav b skal utdanningen ha en utdanningsfaglig ansvarlig, som skal ha et særlig ansvar for å legge til rette for studentenes læring. Den utdanningsfaglig ansvarlige skal ha «utdanningsfaglig utdanning». Hensikten med kravet er å sikre at det for hver utdanning finnes minst én person som har et særskilt ansvar for å ivareta studentenes læring, og et spesielt blikk på det pedagogiske opplegget i utdanningen. I det ligger det å følge opp at utdanningen pedagogisk og didaktisk legges opp slik at studentene kan oppnå læringsutbyttet. Med «utdanningsfaglig utdanning» menes pedagogisk utdanning, for eksempel lektorutdanning eller yrkesfaglærerutdanning. Ettersom fagskoleutdanninger er utdanning for voksne, forutsettes det at det trengs utdanningsfaglig utdanning rettet mot læring minst på nivå med videregående opplæring. Det er ikke tilstrekkelig med bare utdanningsfaglig kompetanse fra relevant undervisningsarbeid eller lignende (kompetanse i å fremme studenters læring, kan bestå av pedagogisk, didaktisk, digital eller annen relevant kompetanse, jf. fagskoletilsynsforskriften § 1-2 bokstav b). For å oppfylle kravet er det nok at den utdanningsfaglig ansvarlige har en «generell» pedagogisk utdanning. Det er altså ikke et absolutt krav at personens utdanning er tilpasset undervisningsformen på den aktuelle utdanningen. Hvis den utdanningsfaglig ansvarlige ikke har utdanning knyttet til undervisningsformen, må denne kompetansen være dekket i fagmiljøet ellers, enten som formell eller uformell kompetanse.

Om fagskoletilsynsforskriften § 2-3 tredje ledd:

Etter fagskoletilsynsforskriften § 2-3 tredje ledd skal fagskolen fastsette egne krav til fagmiljøets størrelse, kompetanse og sammensetning (kravspesifikasjon). Tredje ledd gir uttrykk for at kravene i § 2-3 første og andre ledd er både minimumskrav og generiske (ikke fagspesifikke) krav, og at fagskolen derfor skal fastsette egne lokale krav til hvilket fagmiljø den enkelte utdanning skal ha. Disse lokale kravene skal dekke fagmiljøets størrelse, kompetanse og sammensetning.

Svar fra komiteen:

Dette ser ut til å være i orden

Konklusjon:

Fagskolen har nødvendig lærerkompetanse og tilgang til fagressurser for å kunne drifte utdanningen i tråd med kravene i fagskoletilsynsforskriften § 2-3. Fagmiljøets størrelse og kompetanse er tilpasset utdanningens innhold, egenart og antall studenter. Det er oppnevnt både faglig ansvarlig og utdanningsfaglig ansvarlig med relevant utdanning og erfaring, og fagskolen har fastsatt egne krav til fagmiljøets sammensetning. Det er ikke avdekket behov for endringer på dette området.

Har fagskolen sensorer med kompetanse til å vurdere om læringsutbyttet er nådd?

Det følger av fagskoletilsynsforskriften § 2-5 at sensor «skal ha kompetanse til å vurdere om studenten har oppnådd læringsutbyttet for emnet eller utdanningen». Studentenes kunnskap, ferdigheter og generelle kompetanse skal prøves på en upartisk og faglig betryggende måte, og vurderingen skal sikre det faglige nivået ved den aktuelle utdanningen, jf. fagskoleloven § 21 første ledd.

Det er ikke et krav at sensor må være ekstern, men fagskoleloven krever enten en ekstern evaluering av vurderingen eller vurderingsordningene, jf. fagskoleloven § 21 første ledd siste punktum. Sensors kompetanse må vurderes opp mot hvilken oppgave sensor skal ha. Det betyr at det kan være forskjell i kravet til sensors kompetanse avhengig av om sensuren gjelder et enkeltemne eller utdanningen som helhet. For å kunne vurdere om studentene har oppnådd læringsutbyttet må sensor ha god kjennskap til læringsutbyttebeskrivelsene, og gjerne også pedagogisk kompetanse. Sensor må videre ha oppdatert fagkunnskap, og kunnskap og kompetanse om yrkesfeltet tilpasset det sensoroppdraget hen skal utføre.

Det er fagskolens ansvar å sørge for at sensor har rett kompetanse. Det kan sikres gjennom for eksempel kurs eller veiledningsmateriale til sensorene. Kvalitetssikring av sensuren er alltid fagskolens ansvar.

Svar komiteen:

Dette ser ut til å være i orden

Konklusjon:

Fagskolen har tilgang på sensorer med relevant og oppdatert kompetanse til å vurdere om studentene har oppnådd læringsutbyttet, i tråd med kravene i fagskoletilsynsforskriften § 2-5 og fagskoleloven § 21. Sensorordningen sikrer faglig betryggende og upartisk vurdering, og det er ikke identifisert behov for forbedringer på dette området.

2 Eventuelle premisser for opprettingen av studiet

Er det nødvendig å sette premisser for opprettingen av studiet?

Svar:

Ingen premisser

3 Konklusjon

Hva er den sakkyndige komité sin konklusjon?

Den sakkyndige komité skal vurdere om studieplanen er godkjent eller ikke. Dersom komiteen ikke godkjenner studieplanen skal planen sendes tilbake til prosjektgruppen, sammen med en rapport om mangler og feil. Prosjektgruppen må deretter gjøre de nødvendige endringene for at den sakkyndige komité skal kunne behandle saken videre.

Den sakkyndige komiteen vurderer at utdanningen i all hovedsak oppfyller de fleste kravene i fagskoleloven og fagskoletilsynsforskriften. Læringsutbyttet fremstår som relevant for yrkesfeltet og er i hovedsak utformet i tråd med nivå 5.1 i Nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk (NKR). Utdanningen gir studentene kompetanse som kan tas i bruk i arbeidslivet uten ytterligere opplæring, og det er etablert systematisk samarbeid med relevante aktører i yrkeslivet som sikrer utdanningens aktualitet over tid.

Fagskolen har et fagmiljø med nødvendig størrelse og kompetanse, tilgang på kvalifiserte sensorer og legger godt til rette for studentenes læringsmiljø og velferd. Undervisnings-, lærings- og vurderingsformene er hensiktsmessige og støtter opp under læringsutbyttet.

Komiteen identifiserer likevel enkelte forbedringspunkter som må følges opp før studiet kan anbefales godkjent:

- Læringsutbyttet bør justeres for å skille tydeligere mellom læringsaktiviteter og vurderingsarbeid, styrke bransje- og etikkfokus, og gjøre enkelte formuleringer mer presise og fagspesifikke.
- Emnestrukturen, spesielt emnet om sårbehandling, bør gjennomgås og eventuelt deles opp for å sikre bedre samsvar mellom omfang, innhold og læringsutbytte.
- Opptakskravene må tydeliggjøres med presise beskrivelser av faglige kvalifikasjoner og eventuelle krav til autorisasjon eller realkompetanse.

Så snart disse punktene er fulgt opp og revidert dokumentasjon er fremlagt, vurderer komiteen at utdanningen kan godkjennes.

4 Eventuelle vedlegg

Akutt og kronisk sjuke

Observasjon, vurdering og handtering

Innhald

1.0 Om studiet	3
2.0 Opptakskrav	3
2.1 Skikkaheit	3
2.2 Krav om dokumenterte norskkunnskapar	3
3.0 Studiets struktur	3
4.0 Fagleg innhald i utdanninga	4
4.1 O-LUB	4
5.0 Emneoversikt og studiepoeng.....	5
Hudas oppbygging, førebygging og behandling av sår.	6
6.0 Læringsaktivitet.....	6
7.0 Vurdering	6
8.0 Sluttdokumentasjon	6
9.0 Emnebeskriving	7
9.1 Emne 1; Grunnleggande innføring i kartlegging, observasjon, vurdering og handling ...	7
9.2 Emne 2; Somatisk vurderingskompetanse og praktiske prosedyrar og ferdigheiter	8
9.3 Emne 3; Utfordrande åtferd	10
9.4 Emne 4; Hudas oppbygging, førebygging og behandling av sår.	11
9.5 Emne 5; Livets slutt	13
9.6 Emne 6; Å bli trygg i eiga yrkesutøving	14
10.0 Litteratur	16

1.0 Om studiet

I dagens helseteneste er det avgjerande med kompetente fagarbeidarar som kan observere, vurdere og handle raskt for å sikre pasienttryggleik og god oppfølging. Denne utdanninga er utvikla for å styrkje helsearbeidarens evne til å oppdage tidlege teikn på funksjonssvikt og forverra helsetilstand, og slik bidra til riktig behandling og redusert behov for sjukehusinnlegging.

Studiet kombinerer teoretisk kunnskap og praktisk trening for å gje studentane spisskompetanse i observasjonsteknikkar, vurderingsmetodar og etiske problemstillingar i helse- og omsorgstenesta. Det tek utgangspunkt i Helsedirektoratet sine føringar for kompetansebehov og oppgåvegliding, og er i tråd med NOU 2023:4 *Tid for handling og Kompetanseløftet 2025*, som legg vekt på utvikling av karriereveggar og styrking av kompetansen i helse- og omsorgstenester.

Gjennom denne vidareutdanninga vil fagarbeidarar vere betre rusta til å møte utfordringane i eit stadig meir komplekst helsevesen.

2.0 Opptakskrav

- Relevant fagbrev som helsefagarbeidar, hjelpepleiarar, omsorgsarbeidar, ambulansefagarbeider og autorisert helsesekretær
- Søkjarar som ikkje fyll krava over, og som har fylt 23 år, kan søkje opptak på grunnlag av realkompetanse.

Søkjarar som kan dokumentera at dei skal gjennomføre fagbrev etter opptaksfristen, kan få plass med vilkår om bestått prøve i løpet av fyrste semester. Legg ved lærekontrakt ved søknaden i samordna opptak, som dokumentasjon på at du skal avlege fagprøva.

2.1 Skikkaheit

Etter fagskuleforskrifta skal ei skikkavurdering gjerast når man tek utdanning i helsefaga. Vurderinga er underlagt Forskrift om høgare yrkesfagleg utdanning kap.5 om skikkaheit. Skikkaheitsvurderinga skal inngå i ein totalvurdering av studenten sine forutsetningar for å kunna fungera i yrket og blir stilt karv til gjennom heile utdanninga jf. § 28. Dersom det føreligg tvil om ein student er skikka for yrket skal det takast ein særskilt skikkaheitsvurdering. Krav om dokumenterte norskkunnskapar

2.2 Krav om dokumenterte norskkunnskapar

Søkjarar må ha kunnskapar i norsk tilsvarande Europeisk rammeverk for språk, krav B2.

3.0 Studiets struktur

Studiet er inndelt i ulike emne. Alle emna vil gje ein grad på totalt 60 studiepoeng. Det er også mogleg å ta emne enkeltvis slik at studentane sett saman det de ynskjer sjølv å ta.

Emna vil bestå av: Simuleringar og praktiske ferdigheitar, lærer styrt undervisning, rettleiing, nettundervisning og sjølvstudium.

4.0 Fagleg innhald i utdanninga

Innhald i læringsutbytte tilsvara nivå 5.1 i nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk (NKR). Sluttkompetansen blir omtalt i overordna læringsutbytte i kategoriane kunnskap, ferdigheitar og generell kompetanse.

Kategoriane

Kunnskap	Ferdigheit	Generell kompetanse
Kunnskap er forståing av teori, fakta, omgrep, prinsipp, prosedyrar innan fag og yrker	Ferdigheiter er evnene til å anvende kunnskap til å lese problem og oppgåver. Eksempel på ulike typar ferdigheiter: kognitive, praktiske, kreative og kommunikative ferdigheiter	Generell kompetanse er å kunne anvende kunnskap og ferdigheiter sjølvstendig i ulike situasjonar gjennom å vise samarbeidsevne, ansvar evne til refleksjon og kritisk tenking i yrket

4.1 O-LUB

Innhaldet i overordna læringsutbytte, også kalt O-LUB, gjev uttrykk for kva studentane som har gjennomført høgare yrkesfagleg utdanning har av kompetanse omtalt som kunnskap, ferdigheiter og generell kompetanse i tråd med nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk nivå 5.1.

Kunnskap

- Studenten har innsikt i relevante lover, forskrifter og yrkesetiske retningslinjer og kunnskap om korleis lover/forskrifter og yrkesetiske retningslinjer dannar grunnlaget for forsvarleg yrkesutøving.
- Studenten har kunnskap om systematisk observasjon, vurdering og handling ved bruk av kartleggingsverktøy, prosedyrar og dokumentasjonssystemer for å sikre kvalitet i pasientoppfølging.
- Studenten har kunnskap om sjukdommar, medisinske tilstandar, medikamenthandtering og behandling.
- Studenten har kunnskap om korleis behandling og hygiene skal bli anvendt for å sikre fagleg forsvarleg helsehjelp.
- Studenten har kunnskap om ernæringa si betydning for helse og sjukdom
- Studenten har kunnskap om sårtilheling og betydninga av hygiene i sår behandling
- Studenten har kunnskap om psykisk helse og utfordrande åtferd og tilnærmingar for å handtere dette
- Studenten har kunnskap om kommunikasjon i samhandling med personar med ulike behov
- Studenten har kunnskap om miljøbehandling og etiske problemstillingar knytt til tvang og makt
- Studenten har innsikt i palliasjon, terminalpleie og samtaler med pasientar og pårørande for å ivareta verdigheit og livskvalitet i livets sluttfase.
- Studenten skal kunne finne frem til relevant fagstoff, oppdatere og tilegne seg ny kunnskap og anvende dette i møte med problemstillingar knytt til arbeid med akutt og kronisk sjuke pasientar.

- Studenten forstår betydninga av systematisk observasjon, vurdering og handtering ved akutt og kronisk sjukdom for pasientsikkerhet og kvalitet i helsetenesta.

Ferdigheiter

- Studenten kan anvende prosedyrar/metodar, yrkesetiske retningslinjer og relevant lovverk for å sikre forsvarleg og pasientsentrert praksis
- Studenten kan kartlegge situasjoner og faglige problemstillingar hos akutt og kronisk sjuke samt behov for å iverksette tiltak.
- Studenten kan anvende hygieniske og smittevernmessige prinsipp i praktiske prosedyrar for å forebygge infeksjonar.
- Studenten kan anvende kommunikasjon og miljøbehandling til personar med somatiske og psykiske lidningar ved bruk av personsentrert omsorg, tillit skapande tiltak og tverrfagleg samarbeid
- Studenten kan anvende fagkunnskap og ferdigheter i ulike helsefaglege kontekster for å bidra til kvalitetsutvikling og pasientsikkerheit i helse- og omsorgstenesta.
- Studenten kan kartlegge etiske problemstillingar og emosjonelle utfordringar i møte med pasientar, samt ivaretaking av verdigheit og livskvalitet ved livets slutt.

Generell kompetanse

- Studenten kan reflektere over egen yrkesutøving og ta ansvar for kontinuerleg fagleg utvikling basert på kunnskapsbasert praksis.
- Studenten kan samarbeide tverrfagleg og kommunisere profesjonelt med kollegaer, pasientar og pårørende for å sikre heilhetleg og trygg pasientomsorg.
- Studenten har utvikla forståing samt handtering for etiske problemstillingar knytt til behandling, omsorg og pasientrettigheter på en profesjonell og ansvarleg måte.
- Studenten kan utføre systematisk observasjon, kartlegging og vurdering ved hjelp av verktøy og prosedyrar for å sikre riktig behandling og oppfølging av pasientar.
- Studenten har utvikla ei etisk grunnholdning som kjem til uttrykk ved at studenten gir omsorg og tar vare på pasientens rettigheter på en profesjonell måte.
- Studenten kan medvirke til utvikling av arbeidmetodar og tenester innan observasjon, vurdering og handtering av pasientar/brukarar gjennom kunnskapsdeling, bevisstgjerjing og etisk refleksjon

5.0 Emneoversikt og studiepoeng

Studiet har eit omfang på totalt 60 studiepoeng og er inndelt i seks ulike emnar. Kan også takast som enkelt emne. Dersom man veljar å ta kun eit emne og består krava vil ein få karakterutskrift for bestått emne.

Emne namn	Emne kode	Studiepoeng
Grunnleggande innføring i kartlegging, observasjon, vurdering og handling.		10
Somatisk vurderingskompetanse og praktiske prosedyrar og ferdigheiter		10

Utfordrande åtfærd		10
Hudas oppbygging, førebygging og behandling av sår.		10
Livets slutt		10
Å bli trygg i eigen yrkesutøving		10

6.0 Læringsaktivitet

Det vil vera obligatoriske læringsaktivitetar som må vera godkjent for å få bestått emna. Dette kan eksempelvis vera gruppeoppgåve, presentasjon, individuell oppgåve, læringsnotat. I tillegg vil ein ha læringsaktivitetar gjennom skulens læringsplattform for å oppnå læringsutbyttebeskrivingane. Studentane må sjølv ta ansvar for at alle læringsutbytta er lest og forstått.

Dei ulike emna vil ha forskjellig læringsaktivitetar tilpassa pensum studentane skal gjennom. Nokre av emna vil ha fysisk, praktisk undervisning i form av simuleringar. Her får studentane rettleiing i praktiske prosedyrar og gjennom simulering.

7.0 Vurdering

Det er studieplanen sine læringsutbyttebeskrivingar som er grunnlaget for all vurdering, både overordna læringsutbyttebeskrivelser (O-LUB) og læringsutbyttebeskrivelser i kvart enkelt emne.

Hensikta med vurderinga er at studentane skal reflektere over ulike aspekt ved læring. Kva form for vurdering som skal bli brukt vil vera avgjerande for kva som er formålet. Vurdering er nær knytt til arbeids- og læringsforma i studiet. Formativ læring (vurdering for læring) vil gje studentane rettleiing og tilbakemelding på arbeidet samt ein framovermelding med tips på korleis man kan forbetre arbeidet. Vurdering som læring kan bli brukt som ein læringsaktivitet der studentane vurderer sitt eige og medstudentanes arbeid. Hensikta er å auke bevisstheit rundt kvar dei er i sin eigen læring, kvar dei skal og korleis dei kan oppnå målet. Vurdering av læring (summativ læring) vil gje ein oppsummering og kontroll på kva studentane har lært gjennom prosessen.

Studentane må ha gjennomført 3 obligatoriske læringsaktivitetar og 2 vurderingsoppgåver per emne for å bestå emnet.

Vurderingsoppgåvene blir vurdert til Bestått/ikkje bestått.

8.0 Sluttdokumentasjon

Studentane som fullfører heile graden og består ein fagskuleutdanning, mottar eit vitnemål som dokumentasjon. Vitnemål angir kva utdanning som er gjennomført og inkluderer ein oversikt over alle emna i utdanninga. For kvart emne blir det oppgitt studiepoeng og oppnådd karakter (bestått/ikkje bestått). Dersom studenten gjennomfører heile studiet (60 studiepoeng) utstedes vitnemål.

Studentar som vel enkelte emne vil få karakterutskrift som dokumentasjon på bestått emne.

9.0 Emnebeskriving

9.1 Emne 1; Grunnleggande innføring i kartlegging, observasjon, vurdering og handling

Emnet gir en innføring i kartlegging, observasjon og vurdering av pasientar, med fokus på rask og riktig handling. Studentane lærer å bruke verktøy som NEWS, ISBAR, ABCDE, ESAS og FAST, der dei skal lære å tolke funna og vurdere behov for handling. Dei lærer også riktig dokumentasjon og evaluering for god pasientoppfølging.

Det blir også lagt vekt på hygiene, smittevern samt å fange opp teikn på infeksjonar. Gjennom teori og praksis blir det utvikla ferdigheiter for å sikre pasientsikkerheit og kvalitet i helsetenesta.

Innhald	Innhald	Innhald
Kartlegging og rapporteringsverktøy; NEWS, ISBAR, ABCDE, ESAS, FAST	Datasamling og dokumentasjon, evaluering av data.	Hygiene og smittevern
Korleis tolke dei forskjellige kartleggingsskjema	Observasjon, vurdering og handtering av funn i kartleggingsskjema.	
Infeksjonar – korleis fange de opp.		

Læringsutbytte
Kunnskap • Studenten skal ha kunnskap om Helsefagarbeidaren si rolle, inkludert yrkesetiske retningslinjer og ansvarsområde • Studenten har innsikt i relevant lovverk og etiske retningslinjer som styrer helsefagarbeidarens praksis. • Studenten har kunnskap om kartleggingsverktøy som NEWS, ISBAR, ABCDE, ESAS og FAST, og korleis desse brukas til kartlegging, observasjon og vurdering av pasientar. • Studenten har innsikt i hygiene og smittevernprinsippar. • har kjennskap til relevante infeksjonsteikn og prosedyrar for å sikre kvalitet i pasientoppfølging. • Studenten forstår betydninga av nøyaktig vurdering og rask handling. • Studenten kan oppdatere sin kunnskap om metodar og verktøy for observasjon og vurdering. • Studenten har kunnskap om dokumentasjon og evaluering som grunnlag for god pasientoppfølging og kvalitetssikring i helsetenesta. Ferdigheitar • Studenten kan anvende kartleggingsverktøy som; NEWS, ISBAR, ABCDE, ESAS og FAST i praksis for å sikre rask og korrekt vurdering av pasientar. • Studenten kan gjennomføre hygieniske og smittevernmessige tiltak for å forebygge infeksjonar og sikre pasientsikkerheit.

- kan gjennomføre observasjonar, kartlegge situasjonar og identifisere behov for tiltak basert på faglege vurderingar.
- Studenten kan dokumentere, evaluere og tilpasse pasientbehandlingane basert på innhentande observasjonar og vurderingar.

Generell kompetanse

- Studenten kan reflektere over betydninga av systematisk kartlegging, observasjon, vurdering og handling for å ivareta pasientens sikkerheit og kvalitet.
- Studenten kan knytte teoretisk kunnskap og praktiske ferdigheiter for å sikre heiltaleg og god pasientoppfølging.
- Studenten har forståing for yrkesetiske prinsipp og kan reflektere fagleg og etisk.

9.2 Emne 2; Somatisk vurderingskompetanse og praktiske prosedyrar og ferdigheiter

Emnet gir en innføring i diabetes type 1 og 2, blodsuktermåling, kosthald og komplikasjonar, samt ernæringa si betydning for sjukdommar og behandling.

Lungesjukdommar som blant annet KOLS blir gjennomgått med vekt på observasjon, vurdering og aktuelle medikament.

Gjennom simuleringar blir det gjennomgått praktiske prosedyrar som subkutane injeksjonar, stell av PEG- og ernærings sonder, samt karakterisering for å sikre pasientsikkerheit og heiltaleg pleie.

Innhald	Innhald	Innhald
Diabetes: • type 1 og 2 • blodsuktermåling • Kosthald Ernæring • Kosthald ved ulike sjukdommar og tilstander • Matens påverking på medikamentell behandling	Lungesjukdommar • KOLS • Andre lungesjukdommar Forstøvarbehandling Aktuelle medikament – verknad og biverknad.	Praktiske prosedyrar og ferdigheitar: • Subkutane injeksjonar – teknikk, aktuelle medikament (insulin, klexane/Fragmin), blodsuktermåling. • PEG sonde – hygiene, stell av sonde. • Ernæringssonde – Hygiene, stell av sonde. • Urinveier og kateterisering – SIK og RIK Observasjon, vurdering og handling av injeksjonsområde, sonde, kateter.

Læringsutbytte
Kunnskap • Studenten skal ha kunnskap om Helsefagarbeidaren si rolle, inkludert yrkesetiske retningslinjer og ansvarsområde • Studenten har innsikt i relevant lovverk og etiske retningslinjer som styrer helsefagarbeidarens praksis. • Studenten har kunnskap om diabetes type 1 og 2, inkludert blodsuktermåling, kosthaldet si betydning og moglege komplikasjonar. • Studenten har kunnskap om ernæringa si betydning ved ulike sjukdommar og tilstander, inkludert samanhengen mellom ernæring og medikamentell behandling. • Studenten har kunnskap om lungesjukdommar som KOLS, inkludert bruk av forstøvarbehandling og relevante observasjons- og vurderingsmetoder. • Studenten har kjennskap til aktuelle medikament ved diabetes og lungesjukdommar, inkludert verknad og biverknad. • Studenten har innsikt i praktiske prosedyrar som subkutane injeksjonar, blodsuktermåling, PEG-sonde, ernæringssonde, og urinveiskateterisering, med vekt på hygiene og pasientsikkerheit. Ferdigheitar • Studenten kan utføre blodsuktermåling, vurdere verdier og iverksette tiltak basert på pasientens tilstand. • Studenten kan observere, vurdere og handtere pasientar med lungesjukdommar, inkludert bruk av forstøvarbehandling og overvaking av medikamentell behandling. • Studenten kan gjennomføre subkutane injeksjonar, inkludert administrasjon av insulin og andre medikament, med riktig teknikk og vurdering av pasientens tilstand. • Studenten kan utføre stell og handtering av PEG-sonde og ernæringssonde, inkludert vurdering av hygiene og ernæringsstatus. • Studenten kan utføre kateterisering (SIK og RIK) med fokus på hygiene, observasjon, vurdering og oppfølging. • Studenten kan dokumentere og evaluere prosedyrar og tiltak for å sikre kontinuerleg forbetring og pasientsikkerheit. Generell kompetanse • Studenten har forståelse for yrkesetiske prinsippa og betydninga av hygieniske tiltak i utføring av praktiske prosedyrar. • Studenten kan samarbeide tverrfagleg og bygge relasjonar med kollegaer og pasientar for å sikre effektiv behandling og oppfølging. • Studenten kan vurdere og reflektere over egen praksis • Studenten har forståing for yrkesetiske prinsippa og kan reflektere fagleg og etisk.

9.3 Emne 3; Utfordrande åtferd

Emnet gir en innføring i handtering av utfordrande åtferd, psykisk helseproblematikk og relasjonsbygging.

Studentane lærer om kommunikasjon med personar med demens, personsentrert omsorg, rusmiddelbruk, psykisk helse (depresjon, psykose, angst, delir) og aktuelle medikament.

Førebygging og trygg handtering av utfordrande åtferd, inkludert aggresjonsdempande kommunikasjon, defusing og lovverk (§4a), står sentralt. Praktiske trening og simulering utviklar ferdigheitar i relevant kartlegging, dokumentasjon og tillitsskapande tiltak.

Innhald	Innhald	Innhald	Innhald
Demens og kommunikasjon; • Personsentrert omsorg og miljøbehandling • Kommunikasjon til personar med demens og kognitivt svikt • Relasjonskompetansens betydning i møte med pasient med kognitivt svikt • Miljøbehandling kontra medisinerer	Når bebuar truar deg verbalt og fysisk: • Utfordrande åtferd og korleis forstå denne. • Kartlegging • Førebygging – aggresjonsdempande kommunikasjon. • Tillitsskapande tiltak og tvang.	Effekten av rus mentalt og fysisk: • Om rusmidlar – verknad og biverknad. • Vurdering av overdosar – behandling. • Korleis påverkar rus pasienten (observasjon av den påverka pasienten).	Utfordrande åtferd • Trygg handtering av utfordrande åtferd. • Førebygging av utfordrande åtferd. • Lovverk (tvang og makt) • Angst, Depresjon, Psykose, Hallusinasjonar og Delir. • Aktuelle medikament-verknad og biverknad

Læringsutbytte

Kunnskap

- Studenten skal ha kunnskap om Helsefagarbeidaren si rolle, inkludert yrkesetiske retningslinjer og ansvarsområde
- Studenten har innsikt i relevant lovverk og etiske retningslinjer som styrer helsefagarbeidarens praksis.
- Studenten har kunnskap om psykisk helseproblematikk som depresjon, psykose, angst, delir og korleis dette kan påverke pasienten sin atferd.
- Studenten har innsikt i kommunikasjon med personar med demens, herunder personsentrert omsorg og miljøbehandling.
- Studenten har kunnskap om utfordrande åtferd hos personar med utviklingshemming, rusmiddelproblematikk og psykiske lidningar.
- Studenten har forståing for lovverket knytt til tvang og makt (§4a), nødverje og nødrett, samt krav til dokumentasjon.
- Studenten har kunnskap om verknad og biverknad av aktuelle medikament ved psykisk helseproblematikk og rusmiddelbruk.
- Studenten har innsikt i metodar for førebygging og trygg handtering av utfordrande åtferd, inkludert aggresjonsdempande kommunikasjon og defusing.

Ferdigheitar:

- Studenten kan observere og vurdere pasientens åtferd og tilstand for å iverksette tiltak som forebygging og handterer utfordrande åtferd.
- Studenten kan anvende personsentrert omsorg og miljøbehandling i kommunikasjon med personar med demens og kognitiv svikt.
- Studenten kan handtere situasjonar der pasienten utviser verbal eller fysisk truande åtferd ved bruk av trygg kommunikasjon og refleksjon.
- Studenten kan observere og dokumentere rusmiddelbruk, og vurdere risiko for overdosering, samt iverksette nødvendige tiltak.
- Studenten kan gjennomføre tillitsskapande tiltak og vurdere behov for tvang, i samsvar med gjeldande lovverk og etiske retningslinjer.
- Studenten kan bruke aggresjonsdempande kommunikasjon og defusing for å forebygge eskalering av konflikter.

Generell kompetanse

- Studenten har forståing for etiske utfordringar i handtering av utfordrande åtferd og kan opptre profesjonelt i møte med pasientar og pårørande.
- Studenten kan sikre riktig dokumentasjon av observasjonar, vurderingar og tiltak i tråd med gjeldande lovverk.
- Studenten kan bidra til førebygging av utfordrande åtferd gjennom trening og erfaringsdeling.
- Studenten har forståing for relasjonskompetansens betydning i møte med pasientar med kognitiv svikt eller/og psykiske utfordringar.

9.4 Emne 4; Hudass oppbygging, førebygging og behandling av sår.

Emnet gir en innføring i sårbehandling, inkludert førebygging, vurdering og handtering av diabetessår, arterielle og venøse sår. Studentane lærer om sårstell, bandasjer, og behandling av trykksår, samt observasjon, vurdering og handtering av forskjellige typar sår

Videre dekkas vurdering av hudtilstand, sirkulasjon, blodfortynnende medisinar og deira virkningar og bivirkningar.

Innhald	Innhald	Innhald	Innhald
Hudass oppbygging	Stomi og stell av stomi.	Sirkulasjon	Førebygging av sår og enkelt sårstell.
Forskjellige sår	Aktuelle medikament – verknad/biverknad	Trykksår – luftmadrass.	Sårstell og bandasjer
Fasar i sårtilheling		Arterielle og venøse sår.	
Korleis sår oppstår og behandlast		Ernærings betydning for sårtilheling	Infeksjonar og tiltak for førebygging av infeksjonar
Sår som konsekvens av sjukdom (Diabetes)			

Læringsutbytte
Kunnskap • Studenten skal ha kunnskap om Helsefagarbeidaren si rolle, inkludert yrkesetiske retningslinjer og ansvarsområde • Studenten har innsikt i relevant lovverk og etiske retningslinjer som styrer helsefagarbeidarens praksis. • Studenten har kunnskap om huda si oppbygging og ulike typar sår og fasar i sårtilheling. Studenten har kunnskap om korleis sår oppstår og behandlast. • Studenten har innsikt i førebygging av sår og grunnleggande sårstell, inkludert vurdering av hudtilstand og sirkulasjon. • Studenten har innsikt i prinsipp for grunnleggande sårstell. • Studenten har forståing for konsekvensar av sjukdommar som diabetes for sårutvikling og behandling. • Studenten har kunnskap om verknad/biverknad av blodfortynnende og andre aktuelle medikament relatert til sårbehandling. • Studenten har innsikt i førebygging og behandling av trykksår, inkludert bruk av luftmadrass og tilpassa stell. • Studenten har kjennskap til prosedyrar og produkt for bandasjering og stomistell. • Studenten har innsikt i ernærings betydning for sårtilheling. • Studenten har kunnskap om infeksjonsrisiko og nødvendige tiltak for førebygging av infeksjonar. Ferdigheitar • Studenten kan observere og vurdere sår, inkludert huda si tilstand, sirkulasjon og påverking av medisin, for å tilrettelegge behandling. • Studenten kan utføre grunnleggande sårstell. Studenten kan forebygge og behandle infeksjonar i sår. • Studenten kan forebygge og handtere trykksår ved å anvende eigna utstyr og metodar som luftmadrass og korrekt stillingsendring. • Studenten kan tilpasse stell av stomi basert på pasientens individuelle behov og tilstand. • Studenten kan vurdere sår som følge av sjukdom og ernæringsstatus, som diabetes eller dårlig sirkulasjon, og iverksette nødvendige tiltak. • Studenten kan sikre korrekt dokumentasjon av observasjonar, vurderingar og tiltak knytt til sårbehandling. Generell kompetanse • Studenten har forståing for etiske og praktiske utfordringar i sårbehandling og kan tilrettelegge for pasientens verdigheit og komfort.

- Studenten kan reflektere over egen praksis og anvende kunnskap for å forbetre behandling og førebygging av sår.
- Studenten kan samarbeide tverrfagleg for å sikre helhetlig oppfølging av pasientar med komplekse sårproblematikker.
- Studenten kan anvende kunnskap om sirkulasjon, infeksjonar, ernæring og medikamentets påverking i vurdering og behandling av pasientens sårtilstand.
- Studenten kan bidra til kvalitetsutvikling og implementering av oppdatert kunnskap og metodar innan sårbehandling.

9.5 Emne 5; Livets slutt

Emnet vil ein innføring i pleie og samtalar knytt til livets slutt, inkludert etiske, praktiske og emosjonelle aspektar. Studentane lærer om samtaler om døden, livssynavklaringar og dokumentasjon etter døden.

Emnet dekker også observasjonar etter skjema «Livets siste dagar», dokumentasjon, førehandssamtaler og pleie i siste fase, som tannstell, førebygging av decubitus og avsluttande behandling. Samtale med pårørende og ivaretagelse av verdigheit står sentralt.

Innhald	Innhald	Innhald
Samtalen om døden • Siste fase • Praktiske opplysningar • Livssynavklaringar Førhandssamtale Samtale med pårørende – familiemøte Verdigheit	Livets siste dagar • Opplæring • Dokumentasjon • Observasjonar	Pleie av pasient i livets siste fase • Munnstell • Forebygge trykksår • Avsluttande behandling: Mat, drikke, medikasjon. Cheyne Stokes.

Læringsutbytte

Kunnskap

- Studenten skal ha kunnskap om Helsefagarbeidaren si rolle, inkludert yrkesetiske retningslinjer og ansvarsområde
- Studenten har innsikt i relevant lovverk og etiske retningslinjer som styrer helsefagarbeidarens praksis.
- Studenten har kunnskap om etiske, praktiske og emosjonelle aspektar knytt til pleie ved livets slutt.
- Studenten har innsikt i livssynavklaringar og kan handtere samtaler om døden på en profesjonell og respektfull måte.

- Studenten har kjennskap til skjemaet «Livets siste dagar» og korleis observasjonar og dokumentasjon bør uføres i denne fasen.
- Studenten har kunnskap om fysiske og psykiske endringar hos pasienten i siste fase av livet og korleis dette skal handterast
- Studenten har kjennskap til pleie i siste fase, som munnstell, forebygging av decubitus, samt avsluttande behandling, inkludert handtering av mat, drikke og medikamentar.
- Studenten har kunnskap om korleis samtaler med pårørande kan gjennomførast på en respektfull måte og ivareta deira behov.

Ferdigheitar

- Studenten kan føre samtaler om døden med pasientar og pårørande på en respektfull og empatisk måte.
- Studenten kan gjennomføre og dokumentere observasjonar i henhold til skjemaet «Livets siste dagar» og sikre kvalitet i dokumentasjonen.
- Studenten kan handtere fysiske og psykiske endringar og terminale teikn på en kompetent måte.
- Studenten kan vurdere pasientens behov for pleie i siste fase, inkludert munnstell, forebygging av decubitus og handtering av mat og drikke.
- Studenten kan gjennomføre samtaler med pårørande og familie på en måte som ivareta deira behov for støtte og informasjon.

Generell kompetanse

- Studenten kan reflektere over etiske problemstillingar og emosjonelle aspektar knytt til pleie og behandling i livets slutfase.
- Studenten kan ivareta pasientens verdigheit ved å tilpasse pleie etter individuelle behov og ønsker.
- Studenten har kompetanse til å handtere praktiske og emosjonelle utfordringar i møte med pasient og pårørande.

9.6 Emne 6; Å bli trygg i eiga yrkesutøving

Emnet gir en innføring i viktige kjernekompetanser for helsefagarbeidaren, med fokus på fagleg, etisk og lovmessig forsvarleg praksis. Tema som endringskompetanse, tverrfagleg samarbeid, pasientsikkerheit, dokumentasjon og yrkesetikk står sentralt. Studentane lærer også om erfaringsbasert og kunnskapsbasert praksis. Emnet gir en helhetlig forståing av helsefagarbeidarens ansvar og rolle i helsetenesta.

Innhald	Innhald	Innhald
Fagarbeidarens kompetanseområde	Pasientsikkerheit	Dokumentasjon og rapportering
Tverrfagleg samarbeid	Yrkesetiske retningslinjer	Begrepsforståing

Endringskompetanse	Lovverk	
Oppgåvedeling	Forplikting som helsefagarbeidar	
Kunnskapsbasert praksis		

Læringsutbytte

Kunnskapar

- Studenten skal ha kunnskap om Helsefagarbeidaren si rolle, inkludert yrkesetiske retningslinjer og ansvarsområde
- Studenten skal ha kunnskap om endringskompetanse, oppgåvedeling, og tverrfagleg samarbeid.
- Studenten har kjennskap til kunnskapsbasert praksis og viktige omgrep.
- Studenten har innsikt i relevant lovverk og etiske retningslinjer som styrer helsefagarbeidarens praksis.
- Studenten har kunnskap om sentrale omgrep innan observasjon, vurdering og handling i helsefagleg praksis.

Ferdigheitar

- Studenten kan samarbeide tverrfagleg og forstå betydninga av oppgåvedeling for å sikre heiltaleg og pasientsentrert omsorg.
- Studenten kan dokumentere observasjonar og vurderingar på en nøyaktig og etisk forsvarleg måte.
- Studenten kan anvende sentrale omgrep innan observasjon, vurdering og handling i helsefagleg praksis.
- Studenten kan anvende aktuelle lovverk og retningslinjer for å sikre fagleg og etisk forsvarleg praksis.
- Studenten kan anvende de aktuelle EPJ (Elektronisk pasient journal) system.

Generell kompetanse

- Studenten kan reflektere over egen praksis og oppdatere sin yrkesfaglege kunnskap.
- Studenten har utvikle en etisk grunnhaldning og forståing for yrkesetiske prinsipp i helsefagleg praksis.
- Studenten forstår helsefagarbeidarens ansvar og rolle.
- Studenten kan byggje relasjonar og delta i tverrfagleg samarbeid med kollegaer på tvers av fag, avdelingar og tenestenivå

10.0 Litteratur

Eiga dokument

Saksnr: 2022/486-211Saksbehandlar: Sanne Mikalsen

Saksgang

Utvai	Utv.saksnr.	Møtedato
Styret for Fagskulen Vestland	VS 15/25	29.08.2025

Revidert instruks for lokal klagenemnd for fagskular i Vestland**Forslag til vedtak**

1. Styret ved Fagskulen Vestland vedtek revidert instruks for lokal klagenemnd for fagskular i Vestland slik den ligg føre.

Samandrag

Det er gjort ein revisjon av instruksen for lokal klagenemnd for fagskular i Vestland, saman med tilhøyrande samarbeidsavtale. Det er ikkje nokon realitetsendringar i instruksen eller oppgåvene til klagenemnda. Endringane gjeld i hovudsak språklege presiseringar og naudsynte oppdateringar i samarbeidsavtalen.

Torbjørn Mjelstad
rektor

Adeline Berntsen Landro
prorektor
organisasjon og samhandling

Saksframlegget er godkjent elektronisk og har difor inga handskriven underskrift

Vedlegg

- 1 Revidert Felles instruks for lokal klagenemnd 2025
- 2 Revidert Samarbeidsavtale 2025

Saksutgreiing

Bakgrunn for saka

Det er gjort ein revisjon av instruksen for lokal klagenemnd for fagskular i Vestland, saman med tilhøyrande samarbeidsavtale.

Revisjonen består i hovudsak av mindre språklege endringar og presiseringar av både instruks og samarbeidsavtale. Fleire av endringane er knytt til nødvendige oppdateringar av nemning etter fylkessamanslåinga.

Revisjonen har vidare til føremål å tydeleggjere den felles lokale klagenemnda si rolle og ansvarsområde ved samarbeidet. Det er ingen realitetsendringar i oppgåvene til klagenemnda.

Revisjon av instruks

Instruksen angir rammene for oppgåvene, sakshandsaminga og medlemssamansetninga i den felles lokale klagenemnda. Det er styret som har mynde til å vedta instruksen.

Den reviderte instruksen inneheld ingen realitetsendring. Dei endringane som er gjort er språklege presiseringar. Føremålet bak desse endringane er å tydeleggjere utgangspunktet for arbeidet og arbeidsoppgåvene i den lokale klagenemnda.

Revisjon av samarbeidsavtale

Samarbeidsavtalen gjeld mellom Fagskulen Vestland, Høgskulen på Vestlandet og Kunsthøgskolen i Bergen, og regulerer organiseringa av ein felles lokal klagenemnd. Avtalen regulerer nærare sakshandsaminga av klagesaker og enkeltvedtak, samt kostnader knytt til sakshandsaming.

Det er administrasjonen ved fagskulen Vestland som har ansvaret for etableringa og drifta av dette samarbeidet. Styret treng difor berre å vedta instruksen. Samarbeidsavtalen må vere innanfor rammene av denne.

Endringane/presiseringane kan oppsummerast slik:

- Avtalen er endra til ein trepartsavtale.
- Det er presisert at den enkelte utdanningsinstitusjon er ansvarleg for å oppdatere eigne lokale forskrifter, ettersom dei er viktige for klagenemndas sakshandsaming.
- Kostnadsberekningar for sakshandsaming og administrering er oppdaterte i tråd med kostnads- og lønnsutviklinga dei siste 5 åra.
- Satsane for møtegodtgjersle til medlemmane er oppdatert i tråd med satsane som er bestemt for fylkeskommunens politikarar i 2025.
- Sakshandsamar i sekretariat skal no føra timetal per sak.
- Avtalen skal reviderast innan 1. juni kvart år.
- Fagskulen Vestland har ansvaret for saksførebuinga, utbetaling av møtegodtgjersle og fakturering.

Vedtakskompetanse

Det er styret for Fagskulen Vestland som har mynde til å vedta instruksen, jf. instruks og vedtektene § 2-1 nr. 1:

"Styret har mynde til å treffe vedtak i alle saker som gjeld fagskulen innanfor styret sin kompetanse."

Vedtektene § 2-1 nr. 6:

«Fagskular skal opprette ei lokal klagenemnd som skal handsame klager over skulen sine enkeltvedtak. Styret kan bestemme at den lokale klagenemnda også skal handsame og gjere vedtak i saker etter §§ 23 til 27 i fagskulelova. Avgjersle om habilitet etter §§ 6-10 og om teieplikt etter §§ 13-13 e i forvaltningslova gjeld for handsaming av saker. Avgjerd om opptak, fritak, godskriving, avsluttande vurdering, skikkavurdering, bortvising, utestenging, annullering av eksamen og andre disiplinære sanksjonar skal handsamast etter reglane om enkeltvedtak i forvaltningslova."

Rektor har mynde til å inngå samarbeidsavtalen innanfor ramane av instruksen, jf. vedtektene § 2-2 nr. 10:

"Styret representerer fagskulen utad og inngår avtalar på vegner av fylkeskommunen innanfor føretaket sitt føremål. (...) Rektor representerer fagskulen utad i saker innanfor rektor sitt mynde, jf. § 2-1 punkt 2.»

Konklusjon

Rektor rår til at styret vedtek instruksen slik den ligg føre.

Instruks for lokal klagenemnd for fagskular i Vestland

Lokal felles klagenemnd for fagskular i Vestland

Styret for Fagskulen Vestland, styret for Høgskulen på Vestlandet (godkjent av rektor ved HVL) og styret for Kunstsolen i Bergen (heretter omtala som fagskulane) vedtek med dette instruks for felles lokal klagenemnd for fagskular i Vestland.

Medlemmer i klagenemnda

Fagskulane opprettar felles lokal klagenemnd i samsvar med fagskulelova § 20. Den lokale klagenemnda skal ha fem medlemmer, alle med personlege vara. Leiar og vara for leiar skal oppfylle dei lovbestemte krava for lagdommarar, og kan ikkje vere tilsett ved fagskulane. To av medlemmene skal vere studentar. Studentrepresentantane vert oppnemnt for eitt år om gongen. Den lokale klagenemnda er vedtaksfør når leiar eller vara for leiar og minst to andre medlemmer eller varamedlemmer er til stades, jf. fagskulelova § 20 tredje ledd.

Klagenemnda sine oppgåver

Den lokale klagenemnda skal innrette seg etter fagskulelova, fagskuleforskrifta og føresegrer i forvaltningslova om habilitet i §§ 6 til 10 og teieplikt i §§ 13 til 13 e, samt forskrift for fagskuleutdanning i yrkesdykking ved Høgskulen på Vestlandet, forskrift om opptak, studier og eksamen for Kunstsolen i Bergen, forskrift om opptak ved Fagskulen Vestland og forskrift om studium ved Fagskulen Vestland.

Den lokale klagenemnda skal handsame klager over enkeltvedtak fatta ved ein av fagskulane som underinstans, jf. fagskulelova § 20 første ledd første punktum. Dette kan til dømes vere avgjersler om godskriving og fritak eller avgjersler om opptak på bakgrunn av spesielle opptakskrav eller realkompetanse. I saker kor den lokale klagenemnda opptre som klageinstans for fagskulane sine enkeltvedtak, kan klagenemnda sitt vedtak ikkje påklagast, jf. fagskulelova § 20 fjerde ledd, jf. forvaltningslova § 28 tredje ledd.

Den lokale klagenemnda er med heimel i fagskulelova § 20 første ledd andre punktum delegert mynde til å treffe vedtak på vegner av styra i saker etter fagskulelova §§ 23 – 27, § 43 og § 16 a. Vedtak etter desse paragrafane vert gjort etter at sak er fremma av ein av fagskulane. Den lokale klagenemnda treffer vedtak som klageinstans i saker etter fagskulelova § 23, og som underinstans i saker etter fagskulelova §§ 24 – 27, 43 og 16 a. Vedtak i saker etter fagskulelova § 16 a og §§ 25 – 27 skal treffast med to tredels fleirtal. Når klagenemnda opptre som underinstans kan vedtaket påklagast til Nasjonal klagenemnd for høgare yrkesfagleg utdanning.

Forvaltningslova kapittel III til VI og VIII gjeld for avgjersler om opptak, avsluttande vurdering, annullering av eksamen, bortvising, utestenging, skikkavurdering, godskriving og fritak, jf. fagskulelova § 39 andre ledd.

Sakshandsaming

Klage over enkeltvedtak skal handsamast av den fagskulen som har treft vedtaket det vert klaga på. Dersom fagskulen ikkje finn grunn til å oppheve eller endre vedtaket, skal klaga sendast til den lokale klagenemnda for endeleg avgjerd, jf. forvaltningslova § 33.

Fagskulen som har treft vedtaket skal sørge for at saka er ordentleg belyst, før den sendast over til den lokale klagenemnda.

Administrasjonen ved Fagskulen Vestland utfører sekretariatsfunksjonen for den lokale klagenemnda i alle saker. Når ei sak er ferdig handsama skal klagar få underretning om resultatet med kopi av vedtaket til nemnda.

Den lokale klagenemnda treffer sine vedtak uavhengig av styra ved fagskulane. Den lokale klagenemnda kan som klageinstans prøve alle sider av ei sak, både rettsanvendning og forvaltningsskjønn, og ta omsyn til eventuelle nye omstende i saka, jf. forvaltningslova § 34 andre ledd.

Samarbeidsavtale om felles klagenemnd for fagskuleutdanning

Det følgjer av fagskolelova § 20 at alle fagskular skal ha ei lokal klagenemnd, det er mogleg for fleire fagskular å ha ei felles lokal klagenemnd. Denne avtalen opprettar ei felles lokal klagenemnd for Fagskulen Vestland, Yrkesdykkarutdanninga ved Høgskulen på Vestlandet og Kunstsken i Bergen. Avtalen regulerer organiseringa av felles lokal klagenemnd, sakshandsaming av klagesaker og enkeltvedtak, samt konstander knytt til sakshandsaming. Det er Fagskulen Vestland, Høgskulen på Vestlandet og Kunstsken i Bergen som er part i denne avtalen.

Organisering av klagenemnda

Styra for fagskulane er ansvarleg for å vedta éin felles instruks for felles klagenemnd. Det er Fagskulen Vestland som har ansvar for å utarbeide forslag til felles instruks. Fagskulane som er med i ordninga om felles klagenemnd er ansvarleg for samansetninga av klagenemnda, jf. fagskulelova § 20. Fagskulane har også ansvar for at det er ein god balanse mellom medlemmer frå dei ulike fagskulane. Fagskulen Vestland er ansvarleg for å sikre at felles lokal klagenemnd har leiarmedlem med personleg vara, begge må ha naudsynt juridisk kompetanse. Samansetninga av klagenemnda vil bli fastsett kvar haust i samband med val av nye studentrepresentantar.

Sakshandsaming

Fagskulen Vestland er ansvarleg for å førebu saker om enkeltvedtak og klager til lokal klagenemnd, på vegne av alle utdanningsinstitusjonane. Den fagskulen som melder inn ein klage er ansvarleg for at saka er så godt opplyst som mogleg.

Det einskilde styre er ansvarleg for å vedta eigen lokal forskrift som gjeld opptak, studiar, eksamen og eventuell skikkavurdering. Den lokale forskrifta bør også ha reglar om lokal klagenemnd, klagerett og prosedyrar for klage. Lokal forskrift må vere i tråd med nasjonal lov og vedteken felles instruks for felles klagenemnd. Dei lokale forskriftene vil vere viktig for sakshandsaminga i den lokale klagenemnda.

Kostnadar knytt til sakshandsaming

Utdanningsinstitusjonen som har sak til handsaming i den lokale klagenemnda, skal dekke møtegodtgjersle til medlemmar av klagenemnda. Medlemmane består normalt av studentrepresentantar og tilsette ved utdanningsinstitusjonane.

Studentrepresentantane og tilsette vert gjeve møtegodtgjersle og eventuell kompensasjon for kostnadar knytt til reise og tapt arbeidstid. Kostnadar må dokumenterast. Møtegodtgjersle er på dette tidspunkt kr. 1740,-. Statens reiseregulativ vert lagt til grunn for reiser. Leiar for klagenemnd får dobbel godtgjersle.

Utdanningsinstitusjonane som har sak til handsaming, skal også dekkje administrative kostnadar knytt til sakshandsaminga ved Fagskulen Vestland. Dei administrative kostnadane omfattar sakshandsamar sitt arbeid i sekretariatet til den lokale klagenemnda. Sakshandsamar skal registrere faktisk brukt tid i klokketimar pr. sak. Registrerte timar vil bli lagt til grunn for endeleg faktura som sendast til utdanningsinstitusjonen som har sak til handsaming. For å skape føreseielegheit, blir det tatt utgangspunkt i at ein saksbehandlar normalt brukar opptil tre arbeidsdagar på å førebu og delta i ei sak for den lokale klagenemnda.

Administrative kostnadar inkludert møtegodtgjersle ved sakshandsaming er da som hovudregel inntil kr. 22 492,- pr. sak.

I særlege tilfelle der sakshandsamar i sekretariatet må bruke meir enn 3 arbeidsdagar på sakshandsaming knytt til ei sak i den lokale klagenemnda, må utdanningsinstitusjonane særskilt avtale kostnadar utover kr. 22 492,- pr. sak.

Fagskulen Vestland skal ha ansvar for å utbetale godtgjersle til medlemmane som har krav på det. Vidare skal Fagskulen Vestland fakturere utdanningsinstitusjonane i tråd med denne samarbeidsavtalen.

Andre tilhøve

Denne avtalen vert revidert éin gong i året (innan 1. juni kvart år), Fagskulen Vestland har ansvar for organisere årleg møte. Avtalen gjeld inntil éin av partane seier opp avtalen.

Kontaktpersonar:

- Adeline Berntsen Landro
Prorektor, Fagskulen Vestland
- Finn Hansen
Yrkesdykkarutdanninga, Høgskulen på Vestlandet
- Arne Bakke
Rektor, Kunstsolen i Bergen

Signaturar:

Dato:
Sted:

Fagskulen Vestland

Dato:
Sted:

Høgskulen på Vestlandet

Dato:
Sted:

Kunstsolen i Bergen

Saksnr: 2022/486-213
Saksbehandlar: Sanne Mikalsen

Saksgang

Utval	Utv.saksnr.	Møtedato
Styret for Fagskulen Vestland	VS 16/25	29.08.2025

Mandat for læringsmiljøutval**Forslag til vedtak**

1. Styret vedtek å etablere eit læringsmiljøutval i tråd med vedlagt mandat.

Samandrag

Kunnskapsdepartementet har gjeve forslag til endringar i fagskuleforskrifta knytt til institusjonsakkreditering. Det er foreslått som vilkår for institusjonsakkreditering at fagskulane har eit læringsmiljøutval (LMU). Rektor rår til at styret vedteke mandat for læringsmiljøutval slik det ligg føre.

Torbjørn Mjelstad
rektor**Adeline Berntsen Landro**
prorektor
organisasjon og samhandling

Saksframlegget er godkjent elektronisk og har difor inga handskriven underskrift

Vedlegg

- 1 mandat for Læringsmiljøutval ved Fagskulen Vestland

Saksutgreiing

Bakgrunn for saka

Stortinget vedtok fleire endringar i fagskulelova med verknad frå 1. august 2024, som opnar for at fagskular kan søke NOKUT om å få institusjonsakkreditering. Kunnskapsdepartementet fekk heimel til å fastsette nærare vilkår i forskrift.

Kunnskapsdepartementet sende 6. desember 2024 forslag til endringar i fagskuleforskrifta på høyring.¹ Det er foreslått endringar i vilkåra for institusjonsakkreditering av fagskular og sakshandsamingsreglar knytt til dette. Styret for Fagskulen Vestland ga høyringsuttale, sjå VS 01/25.

Relevant for saka her, er at det vart foreslått som krav for institusjonsakkreditering at fagskulen har eit læringsmiljøutval (LMU) i ny §§ 50 (2) og 51. I høyringsuttalen vedteke av styret i VS 01/25 vart det ikkje knytt særskilte merknadar til forslaget om læringsmiljøutval.

Forslag til ny § 50 (2) lyder:

(2) Fagskolen skal ha et læringsmiljøutvalg, jf. § 51

Forslag til ny § 51 lyder:

(1) Et læringsmiljøutvalg skal bidra til at bestemmelsene i fagskuleloven § 15 blir fulgt, og sikre studentenes medvirkning i prosessene som berører læringsmiljøet. Utvalget skal delta i planleggingen av tiltak som gjelder læringsmiljø, og følge utviklingen nøye i spørsmål som angår studentenes sikkerhet og velferd. Styret kan også tillegge utvalget andre oppgaver.

(2) Læringsmiljøutvalget skal holdes orientert om klager som fagskolen mottar fra studenter som gjelder læringsmiljøet. Læringsmiljøutvalget skal kunne gi uttalelser om disse klagene. Læringsmiljøutvalget skal gjøres kjent med pålegg og andre enkeltvedtak som Arbeidstilsynet treffer.

(3) Læringsmiljøutvalget rapporterer direkte til styret, og skal hvert år avgi rapport om fagskolens arbeid med læringsmiljø.

(4) Læringsmiljøutvalget skal bestå av representanter fra faglig ansatte, administrativt ansatte og studenter. Læringsmiljøutvalget skal ledes av en faglig ansatt eller student utpekt av rektor, og bestå av minst halvparten studenter.

Forskriftsendringane er forventa vedteke i løpet av hausten 2025. Som ledd i å sikre at fagskulen oppfyller krava for institusjonsakkreditering når forskriftsendringane trer i kraft, foreslår rektor i denne saka at styret vedteke mandat for eit læringsmiljøutval ved Fagskulen.

Om mandatet

Forslaget til mandat er basert på dei krava som går fram av forslag til ny §§ 50 og 51, og dei nærare føresegnene i høyringsforslaget til Kunnskapsdepartementet.² Vidare har ein henta inspirasjon frå ulike mandat for læringsmiljøutval i universitets- og høgskulesektoren. Mandatet har vore på høyring i leiargruppa hjå administrasjonen.

Læringsmiljøutvalet skal rapportere direkte til styret og årleg levere rapport om arbeidet med læringsmiljø ved fagskulen.

¹ <https://www.regjeringen.no/contentassets/0e6975b1084e4c7cb035e543bd5134de/horingsnotat-forslag-til-endringer-i-fagskuleforskriften-om-institusjonsakkreditering-av-fagskoler.pdf>

² Sjå link til høyringsforslaget over, særleg pkt. 3.9

Vedtakskompetanse

Styret er øvste ansvarlege styringsorgan for Fagskulen Vestland, jf. fagskulelova § 9 første ledd, Styret har også det overordna ansvaret for læringsmiljøet, jf. fagskulelova § 15.

Det følgjer vidare av styrevedtektene § 2-3 nr. 3:

Styret har det overordna ansvaret for studentane sitt læringsmiljø. Styret skal, i samarbeid med studentorgana, legge til rette for eit godt og inkluderande læringsmiljø.

Videre lyder styrevedtektene § 2-2 nr. 2 slik:

Styret skal bidra til å leggje premissane og utforme strategi for utviklinga av fagskuleutdanninga innafor dei mål og rammer som gjeld for fagskulen.

Det følgjer av dette at styret ved Fagskulen Vestland har mynde til å vedteke mandat til eit læringsmiljøutval ved fagskulen.

Konklusjon

Rector rår til at styret vedteke mandat for eit læringsmiljøutval slik det ligg føre.

Mandat for Læringsmiljøutval (LMU) ved Fagskulen Vestland

Føremål

Læringsmiljøutvalet skal vere styrets rådgjevande organ i sakar som gjeld studentanes læringsmiljø. Utvalet skal sikre studentmedverknad og bidra til eit godt fysisk, psykososialt, digitalt, organisatorisk og pedagogisk læringsmiljø.

Hovudoppgåver og funksjon

- Sikre at studiesituasjonen vert tilrettelagt i tråd med gjeldande regelverk om læringsmiljø.
- Vere ein pådrivar for sakar som angår studentanes læringsmiljø.
- Gje høyringsuttale i sakar som angår læringsmiljøet.
- Delta i planlegginga, handsaminga av gjennomføringa av tiltak som gjeld læringsmiljø, og følgje utviklinga i spørsmål som gjeld studentanes helse, velferd og sikkerheit. Studentar og tilsette kan be om at aktuelle sakar vert lagt fram for utvalet til rådgjevande uttale.
- Bidra til å få på plass systemstøtte for å ta imot, handsame og rapportere eventuelle klagar på læringsmiljøet som Fagskulen mottok frå studentar.
- Ta initiativ til tiltak som kan fremje læringsmiljøet. Utvalet skal utarbeide ein årleg handlingsplan med forslag til tiltak for betring av læringsmiljøet, og legge denne fram for styret.
- Legge til rette for studentmedverknad og bidra til å synleggjere arbeidet med læringsmiljø for studentane.
- Sørge for at Fagskulen Vestland har eit rapporteringssystem for læringsmiljø, som er lett tilgjengeleg for studentane. Rapporteringssystemet skal sikre jamleg rapportering av fagskulens arbeid med læringsmiljøet. Rapporteringa skal danne grunnlaget for ein systematisering av arbeidet i Læringsmiljøutvalet og inngå i årleg handlingsplan for læringsmiljø.
- Utdanningsleiare og studiestadene skal aktivt søkje medverknad frå Læringsmiljøutvalet i sakar som har stor betydning for læringsmiljøet.
- Gjerast kjent med pålegg og andre enkeltvedtak som Arbeidstilsynet treffer.
- Læringsmiljøutvalet kan utarbeide nærare retningslinjer for sitt arbeid innanfor rammene av dette mandatet.

Samansetning

Læringsmiljøutvalet skal bestå av representantar frå fagleg tilsette, administrativt tilsette og studentar. Læringsmiljøutvalet skal leiast av ein fagleg tilsett eller student utpekt av rektor, og bestå av minst halvparten studentar.

Frå administrasjonen:

- Administrasjonsleiar
- Prorektor utdanning
- Utdanningsleiar
- Utdanningsleiar

- Sosialpedagogisk rådgjevar

Frå studentar:

- Studentrådsleiar
- Student
- Student
- Student
- Student

Sekretariatsfunksjon

Sekretariatsfunksjonen til utvalet leggjast til sosialpedagogisk rådgjevar ved Fagskulen Vestland.

Arbeidsmåte

Læringsmiljøutvalet skal ha 4 årlege møter heldt innanfor studentanes studieår.

Rapportering

Læringsmiljøutvalet rapporterer direkte til styret. Utvalet skal årleg evaluere og rapportere om sitt arbeid til styret. I rapporten skal mellom anna inngå:

- Handlingsplan som beskriv utvalets forslag til tiltak for betring av læringsmiljøet ved fagskulen
- Oversikt over tiltak for læringsmiljø som er gjennomført

Endring av mandat

Styret ved Fagskulen Vestland har mynde til å vedta endringar i mandatet til Læringsmiljøutvalet.

Saksnr: 2022/486-216
Saksbehandlar: Adeline Berntsen Landro

Saksgang

Utval	Utv.saksnr.	Møtedato
Styret for Fagskulen Vestland	17/25	29.08.2026

Akkreditering av ny utdanning: Barn og unges psykiske helse

Forslag til vedtak

1. Styret vedtek å akkreditere utdanning «Barn og unges psykiske helse» (60 stp.)
2. Utdanninga vert akkreditert som nettbasert utdanning med samlingar.
3. Utdanninga vert akkreditert med studiestad Førde og Nordnes.

Samandrag

Fagskulen har utvikla utdanninga «Barn og unges psykiske helse» og gjennomført sakkyndig vurdering. Sakkyndig komité tilrår godkjenning av utdanninga på visse vilkår. Fagskulen har følgd opp vilkåra og legg såleis fram tilrådinga til styret om akkreditering.

Torbjørn Mjelstad
rektorAdeline Berntsen Landro
prorektor
organisasjon og samhandling

Saksframlegget er godkjent elektronisk og har difor inga handskriven underskrift

Vedlegg

- 1 Studieplan - Barn og unges psykiske helse juni 2025
- 2 Sakkyndig vurdering Barn og unde psykiske helse 006

Saksutgreiing

Bakgrunn for saka

Fagskulen har utvikla og gjennomført sakkyndig vurdering av utdanninga «Barn og unges psykiske helse» på bakgrunn av eit aukande behov i samfunnet for kompetanse i psykisk helsearbeid retta mot barn og unge. Tal frå Folkehelseinstituttet viser at om lag 7 % av barn og unge har psykiske lidningar, og behovet for tidleg innsats og førebygging er sterkt vektlagt i nasjonale styringsdokument som Folkehelse rapporten og Stortingsmelding 23 (2022–2023).

Regjeringa si opptrappingsplan for psykisk helse og NOU 2023:4 understrekar viktigheita av å styrke fagarbeidarar sin kompetanse og rolle i dette arbeidet. Studieplanen er utvikla i tett samarbeid med praksisfeltet for å sikre relevans, og legg vekt på både typisk og atypisk utvikling, tverrfagleg samarbeid, og praktisk bruk av kartleggingsverktøy og helsefremjande strategiar.

Sakkunnig komité har bestått av:

Renate Westervik Alvestad

Ansatt ved Fagskulen Vestland.

Erfaring: Lang erfaring fra PPT med utredning, veiledning og systemarbeid knyttet til barn og unges psykiske helse. Tidligere høyskolelektor og eneansvarlig ved VID med ansvar for undervisning og fagutvikling innen psykisk helse, habilitering og veiledning. Har også bakgrunn fra barnevern og forvaltningsarbeid, samt erfaring med studieplanrevidering og undervisning på fagskolenivå.

Hildegunn Kobbeltveit Andersen.

Ansatt: Nestleder PPT Bergen Vest.

Erfaring: Nestleder i rådgivertjenesten Bergen vest dom ekstern faglig ansvarlig. Hun sitter også i fagrådet for barn og unge. Hun er spesialpedagog med lang og brei erfaring innen opplæring og kompetanse.

Fagskulen er enig med komiteen sine tilrådingar og har følgd opp desse tilbakemeldingane og revidert studieplanen. Oppdatert studieplan er lagt ved saka.

Utdanninga

Utdanninga Barn og unges psykiske helse gir fagarbeidarar kunnskap og ferdigheiter til å støtte barn og unge i psykososiale utfordringar. Studiet tek for seg både typisk og atypisk utvikling, førebygging og helsefremmande arbeid. Det legg vekt på tverrfagleg samarbeid og praktisk bruk av kartleggingsverktøy. Utdanninga er nettbasert og går over to år på deltid

Læringsutbytte

Gjennom studiet skal studentane oppnå følgjande læringsutbytte:

Barn og unges psykiske helse (60 stp)

Kunnskapar

Studenten:

- Studenten har kunnskap om grunnleggande vilkår for å fremje resiliens, vekst og læring hos barn og ungdom.
- Studenten har kunnskap om sosial, emosjonell og kognitiv utvikling hos barn og unge.
- Studenten har kunnskap om typisk og atypisk utvikling hos barn
- Studenten har kunnskap om samanhengar mellom helse, psykososiale faktorar, levekår både på individ-, gruppe- og samfunnsnivå.
- Studenten har kunnskap om psykiske vanskar og lidingar, ulike utviklingslidingar samt virksame intervensjonar for barn og unge.
- Studenten har kunnskap om beskyttelses- og risikofaktorar for psykisk helse blant barn og unge.
- Studenten har kunnskap om helsefremjande og sjukdomsførebyggjande psykososialt arbeid med barn og ungdom i eit tverrfagleg perspektiv.
- Studenten har kunnskap om betydinga av relasjonskompetanse og kommunikasjon og eigen veremåte for barn og unge si sjølvkjensle, og for samhandling med barn og unges familie og sosiale nettverk.
- Studenten har kunnskap om etiske utfordringar i arbeid med familiar med barn og unge, og deira sosiale nettverk.
- Studenten har kunnskap om medvirkningsperspektivet og betydinga av myndiggjering og meistring i arbeid med barn og unges psykiske helse.
- Studenten har innsikt i relevant regelverk, standarder, avtaler og krav til kvalitet i arbeid med barn og unges psykiske helse.
- Studenten har bransjekunnskap og kjennskap til helse- og oppvekstsektoren og arbeid med barn og unges psykiske helse.
- Studenten har evne til å oppdatera sin eigen yrkesfaglege kunnskap innan arbeid med barn og unges psykiske helse.
- Studenten har forståing for helse- og oppvekstsektorens betydning i et samfunns- og verdiskapingsperspektiv.

Ferdigheiter

Studenten:

- Studenten kan identifisere typiske og atypiske tegn i barns utvikling
- Studenten kan anvende kunnskap om oppvekst, utvikling, sosialisering, læring og danning til å identifisere ressurser og behov, sette mål og iverksette forebyggjande og helsefremmende tiltak for barn og unge.
- Studenten kan anvende helsefremmende strategier i arbeid med barn og unge og deres familier.
- Studenten kan anvende standardiserte observasjonsskjema og kartleggingsverktøy til å kartlegge og dokumentere ressurser, utfordringar og behov for tiltak hos barn og unge, og handle på bakgrunn av dette.
- Studenten kan bygge tillit og trygge relasjonar samt benytte kommunikasjonsformer og teknikker profesjonelt i samarbeid med barn og unge, foreldre, kollegaer og andre yrkesgrupper.
- Studenten kan anvende relevante forskrifter og lovverk.
- Studenten kan finne informasjon og fagstoff som er relevant for problemstillinger knyttet til arbeid med barn og unge.

- Studenten kan kartlegge situasjoner med barn og unge og identifisere faglige, juridiske og etiske problemstillinger samt behov for å iverksette tiltak.

Generell kompetanse

Studenten:

- Studenten har forståing for yrkesetiske retningslinjer som regulerer yrkesutøvinga innan oppvekstsektoren.
- Studenten har utvikla ei etisk grunnhaldning som kjem til uttrykk ved at han/ho tek vare på medverknaden til barn og unge og foreldre i deltaking i psykososialt arbeid.
- Studenten kan innanfor eige kompetanse- og ansvarsområde utføra psykososialt arbeid rundt barn og unge som er fagleg forsvarleg og i tråd med kunnskap om kva som fremjar psykisk helse.
- Studenten kan byggja relasjonar med kollegaer, og på tvers av avdelingar og etatar i samarbeidet om tenestetilbodet til barn og unge og delta i diskusjonar om utvikling av god praksis.
- Studenten kan bidra til å utvikla arbeidsmetodar og tenester til barn og unge gjennom kunnskapsdeling, rettleiing og etisk refleksjon på arbeidsplassen.
- Studenten kan utveksle synspunkt med andre med bakgrunn innanfor bransjen/ yrket og delta i diskusjonar om utvikling av god praksis.

Opptaksgrunnlag

- Relevant fagbrev som barne- og ungdomsarbeidar, helsefagarbeidar, hjelpepleiarar, omsorgsarbeidar, ambulansearbeidarfaget, helsesekretær (med to års relevant praksis) eller aktivitør.
- Generell studiekompetanse, jf. Nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk for livslang læring nivå 4 med autorisasjon (barnehagelærer, lærar, helsesjukepleiar, sjukepleiar, barnevernspedagogar og vernepleiar)
- Søkjarar som ikkje fyll krava a eller b, og som har fylt 23 år, kan søkje opptak på grunnlag av realkompetanse (relevant arbeidserfaring).
- I tillegg må søkjar ha minimum 1 års erfaring i minst 50% stilling frå arbeid med barn og unge.

Søkjarar som kan dokumentera at dei skal gjennomføre fagbrev etter opptaksfristen, kan få plass med vilkår om bestått prøve i løpet av fyrste semester. Legg ved lærekontrakt ved søknaden i samordna opptak, som dokumentasjon på at du skal gjennomført og godkjent fagprøva.

Organisering

Utdanninga er inndelt i ulike hovudemne i samsvar med studieplanen. Utdanninga vert tilbydt som nettbasert undervisning med samlingar.

Emne namn	Studiepoeng
Arbeid med psykisk helse blant barn og unge	10
Kompetanse og tenesteutvikling i arbeid med barn og unges psykiske helse	10
Organisering og samordning av tenestetilboda til barn og ungdom	10
Psykososialt arbeid med barn, ungdom og deira familiar – ulike praksisar, teoriar og etiske dilemma	10

Sårbare barn og unge; relasjonelt arbeid, kommunikasjon og rettleiing med barn og unge og pårørende	10
Prosjekt og fordjupingsarbeid i valfritt tema	10

Vedtakskompetanse

Fagskulen har akkreditering for fagområdet og kan sjølv akkreditere nye fagskuleutdanningar innanfor dette området, jf. fagskuleforskrifta § 48 (3). Styret skal fastsetje studieplanen og avgjere korleis den skal gjennomførast, jf. fagskulelova § 17 første ledd.

Konklusjon

Rektor vil tilrå at styret akkrediterer utdanninga «Barn og unges psykiske helse», 60 studiepoeng som ei ny utdanning ved Fagskulen Vestland, studiestad Førde og Nordnes med utdanningsforma nettbasert med samling.

Barn og unges psykiske helse

Innhold

1.0 Om studiet	3
2.0 Opptakskrav	4
2.1 Skikkaheit	4
2.2 Krav om dokumenterte norskkunnskaper	4
3.0 Strukturen til studiet	4
4.0 Fagleg innhald i utdanninga	5
4.1 O-LUB	5
5.0 Emneoversikt og studiepoeng	6
6.0 Læringsaktivitet	7
7.0 Vurdering	7
8.0 Sluttdokumentasjon	8
9.0 Emnebeskriving	8
9.1 Emne 1; Arbeid med psykisk helse blant barn og unge (10stp)	8
9.2 Emne 2; Kompetanse og tenesteutvikling i psykososialt arbeid med barn og unge (10stp)	10
9.3 Emne 3; Organisering og samordning av tenestetilboda til barn og ungdom (10stp)	11
9.4 Emne 4; Psykososialt arbeid med barn, ungdom og deira familiar - ulike praksisar, teoriar og etiske dilemma (10stp)	13
9.5 Emne 5; Sårbare barn og unge; relasjonelt arbeid, kommunikasjon og rettleiing med barn og unge pårørande og fagfellar (10stp)	15
9.6 Emne 6; Utviklings/ fordjupningsarbeid i praksis (10 stp):	17
Litteratur	18

1.0 Om studiet

Fagskuleutdanning i helse- og oppvekstfag – ein nøkkel til auka kompetanse og førebygging

Fagskuleutdanningane innan helse- og oppvekstfag har ei viktig samfunnsoppgåve, å sikra at arbeidslivet får den kompetansen det treng. Utdanninga har som mål å utvikla reflekterte yrkesutøvarar med høg yrkesetisk standard, som aktivt bidreg til planlegging, organisering og gjennomføring av tiltak i samarbeid med brukarar, pasientar, pårørande og tenesteytarar. Etter fullført utdanning skal studentane vera godt førebudde på livslang læring og kontinuerleg omstilling innanfor arbeidslivet.

I samsvar med krava i fagskuletilsynsforskrifta § 2-1 første ledd og fagskulelova § 4 første ledd har me utarbeidd studieplanen i tett samarbeid med aktørar i arbeidslivet for å sikra at utdanninga er og held fram med å vera relevant over tid. Dette inneber dokumentert og regelmessig dialog med fagmiljø, arbeidsgivarar og praksisfelt

Psykisk helse hos barn og unge – eit aukande samfunnsansvar

Studieplanen Psykisk helse barn og unge tek for seg ulike aspekt ved psykisk helse i denne aldersgruppa, med ei tydeleg skiljelinje mellom psykiske plager og psykiske lidingar. Ifølgje Folkehelse rapporten Psykiske plagar og lidingar hos barn og unge (FHI, 2024) er psykiske plager utbreidde blant norske ungdommar. Studiar viser at omtrent 7 prosent av barn og unge i alderen 4–14 år har ei psykisk liding, og talet som får ein diagnose i spesialisthelsetenesta har auka dei siste ti åra.

Kommunane har ei sentral rolle i førebygging og helsefremjande arbeid, i tråd med Folkehelse loven § 4. Dei skal fremja helse, trivselen og gode sosiale forholdet til befolkninga, og dessutan førebyggja både psykiske og somatiske helseplager. Fleire aktørar bidreg til dette arbeidet, mellom anna barnehagar, skular og helse- og omsorgstenester.

Skule og barnehage som arenaer for psykisk helse

Barnehagar og skular spelar ei avgjerande rolle i å fremja god psykisk helse og tidleg innsats. Trygge relasjonar til kompetente og omsorgsfulle tilsette er essensielt for barns utvikling. Skulen har eit særleg ansvar for å gi elevane kunnskap og ferdigheiter som styrkjer den psykiske helsa deira, både på kort og lang sikt. I tillegg skal barnehagar og skular arbeida for å førebyggja psykiske helseutfordringar gjennom målretta tiltak og god pedagogisk praksis.

Satsing på psykisk helse frå regjeringa

I Stortingsmelding 23 (2022-2023), Opptreppingsplan for psykisk helse (2023-2033), framhevar regjeringa psykisk helse som eit av sine viktigaste satsingsområde. Målet er å styrkja førebyggjande arbeid og fremja god psykisk helse i befolkninga. Eitt av dei sentrale resultatmåla er å redusera dei sjølvrapporterte psykiske helseplagene til barn og unge med 25 prosent. Dette krev ein meir målretta innsats, betre samarbeid mellom aktørar, og ei effektiv utnytting av fagkompetanse.

Kompetanseutvikling for ein berekraftig helse- og omsorgsteneste

I NOU 2023:4 Tid for handling - Personellet i ein berekraftig helse- og omsorgsteneste peikar Helsepersonellkommisjonen på utdanning og kompetanseheving som nødvendige grep for å sikre gode tenester i åra framover. Rapporten understrekar behovet for å styrkja karrieremoglegheitene for

fagarbeidarar, mellom anna gjennom utvida bruk av helsefagarbeidarar i både kommune- og spesialisthelsetenesta.

Styrking av rolla til fagarbeidaren i psykisk helsearbeid

Denne studieplanen er eit konkret tiltak for å styrkja kompetansen til fagarbeidarane i arbeidet med den psykiske helse til barn og unge. Gjennom utdanninga utviklar studentane ei heilskapleg forståing av psykisk helse, både i eit helsefremjande og førebyggjande perspektiv. Dei får også innsikt i psykiske lidningar, diagnoseforståing og praktiske tilnærmingar til arbeidet med barn og unge.

Etter enda utdanning skal studentane ha styrkt relasjonskompetansen sin og faglege innsikt, slik at dei er betre rusta til å møte utfordringane i barn og unge i kvardagen på ein profesjonell og støttande måte.

2.0 Opptakskrav

- Relevant fagbrev som barne- og ungdomsarbeider, helsefagarbeidar, hjelpepleiarar, omsorgsarbeidar, ambulansearbeiderfaget, helsesekretær (med to års relevant praksis) eller aktivtør.
- Generell studiekompetanse, jf. Nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk for livslang læring nivå 4 med autorisasjon (barnehagelærer, lærar, helsesjukepleiar, sjukepleiar, barnevernspedagogar og vernepleiar).
- Søkjarar som ikkje fyll krava a eller b, og som har fylt 23 år, kan søkje opptak på grunnlag av realkompetanse (relevant arbeidserfaring).
- I tillegg må søkjar ha minimum 1 års erfaring i minst 50% stilling frå arbeid med barn og unge.

Søkjarar som kan dokumentera at dei skal gjennomføre fagbrev etter opptaksfristen, kan få plass med vilkår om bestått prøve i løpet av fyrste semester. Legg ved lærekontrakt ved søknaden i samordna opptak, som dokumentasjon på at du skal avleggja fagprøva.

2.1 Skikkaheit

Etter fagskuleforskrifta skal ei skikkavurdering gjerast når ein tek utdanning i helsefaga. Vurderinga er underlagt Forskrift om høgare yrkesfagleg utdanning kap.5 om skikkaheit. Skikkaheitsvurderinga skal inngå i ein totalvurdering av studenten sine forutsetningar for å kunna fungera i yrket og blir stilt krav til gjennom heile utdanninga jf. § 28. Dersom det føreligg tvil om ein student er skikka for yrket skal det takast ein særskilt skikkaheitsvurdering.

2.2 Krav om dokumenterte norskkunnskapar

Søkjarar må ha kunnskapar i norsk tilsvarande Europeisk rammeverk for språk, krav B2.

3.0 Struktura til studiet

Studiet er inndelt i seks ulike emne aka 10 studiepoeng. Alle emna vil gje ein grad på totalt 60 studiepoeng. Det er også mogleg å ta emne enkeltvis slik at studentane sett saman det dei ynskjer sjølv å ta.

Studiet er nettbasert med samlingar og går over 2 år på deltid. Det er lagt opp som samlings dagar jamt fordelt gjennom kvart emne. I tillegg skal studentane arbeide vekentleg med digitalt læringsarbeid. For at studentane skal få vist sin kompetanse vert det nytta varierte arbeidsformer som førelesning, rollespel,

video, rettleiingsgrupper, test deg sjølv oppgåver, sjølvstudium og oppgåveskriving/vurderingskrav og kollokviegrupper. Fagskolen Vestland nyttar for tida It's learning og Teams som elektronisk læringsplattform

Emna vil bestå av: Øving i praktiske ferdigheitar, lærarstyrt undervisning, rettleiing, nettundervisning og sjølvstudium, individuelt og i grupper.

4.0 Fagleg innhald i utdanninga

Innhald i læringsutbytta tilsvara nivå 5.1 i nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk (NKR). Sluttkompetansen vert omtalt i overordna læringsutbytte i kategoriane kunnskap, ferdigheiter og generell kompetanse.

Kategoriane

Kunnskap	Ferdigheit	Generell kompetanse
Forståing av teoriar, fakta, omgrep, prinsipp og prosedyrar innan fag og yrke.	Kan anvende fagleg kunnskap til å løyse praktiske og teoretiske problem og meistre relevante tilnærmingar og metodar. Døme på ulike typar ferdigheiter er kognitive, praktiske, kreative og kommunikative ferdigheiter	Kan planleggje og gjennomføre arbeidsoppgåver, samarbeide med andre, anvende kunnskap i praksis og vurdere eiga fagleg utøving.

4.1 O-LUB

Det overordna læringsutbyttet (O-LUB) beskriv den samla kompetansen studentane skal ha tileigna seg etter fullført høgare yrkesfagleg utdanning, i tråd med nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk for livslang læring på nivå 5.1. Læringsutbyttet er strukturert i tre kategoriar: kunnskap, ferdigheiter og generell kompetanse, og gjev ei heilskapleg framstilling av det faglege fundamentet som krevjast for å kunne utøva profesjonelt arbeid innan barn og unges psykiske helse.

Kunnskap

- Studenten har kunnskap om grunnleggjande vilkår for å fremje resiliens, vekst og læring hos barn og ungdom.
- Studenten har kunnskap om sosial, emosjonell og kognitiv utvikling hos barn og unge.
- Studenten har kunnskap om typisk og atypisk utvikling hos barn
- Studenten har kunnskap om samanhengar mellom helse, psykososiale faktorar, levekår både på individ-, gruppe- og samfunnsnivå.
- Studenten har kunnskap om psykiske vanskar og lidingar, funksjonsnedsetjingar og ulike utviklingslidingar og dessutan verkssame intervensjonar for barn og unge.
- Studenten har kunnskap om verne- og risikofaktorar for psykisk helse blant barn og unge.
- Studenten har kunnskap om helsefremjande og sjukdomsførebyggjande psykososialt arbeid med barn og ungdom i eit tverrfagleg perspektiv.
- Studenten har kunnskap om betydinga av relasjonskompetanse og kommunikasjon og eiga veremåte for barn og unge si sjølvkjensle, og for samhandling med familien til barn og unge og sosiale nettverk.
- Studenten har kunnskap om etiske utfordringar i arbeid med familiar med barn og unge, og deira sosiale nettverk.
- Studenten har kunnskap om medverkingsperspektivet og betydinga av myndiggjering og meistring i arbeid med den psykiske helsa til barn og unge.
- Studenten har innsikt i relevant regelverk, standardar, avtalar og krav til kvalitet i arbeid med den psykiske helsa til barn og unge.

- Studenten har bransjekunnskap og kjennskap til helse- og oppvekstsektoren og arbeid med den psykiske helse til barn og unge.
- Studenten har evne til å oppdatere eiga yrkesfaglege kunnskap innan arbeid med den psykiske helse til barn og unge.
- Studenten har forståing for kva helse- og oppvekstsektoren betyr i eit samfunns- og verdiskapingsperspektiv

Ferdigheiter

- Studenten kan identifisera typiske og atypiske teikn i barns utvikling
- Studenten kan bruka kunnskap om oppvekst, utvikling, sosialisering, læring og danning til å identifisera ressursar og behov, setja mål og setja i verk førebyggjande og helsefremjande tiltak for barn og unge.
- Studenten kan bruka helsefremjande strategiar i arbeid med barn og unge og familiane deira.
- Studenten kan bruka standardiserte observasjonsskjema og kartleggingsverktøy til å kartleggja og dokumentera ressursar, utfordringar og behov for tiltak hos barn og unge, og handla på bakgrunn av dette.
- Studenten kan byggja tillit og trygge relasjonar og dessutan nytta kommunikasjonsformer og teknikkar profesjonelt i samarbeid med barn og unge, foreldre, kollegaer og andre yrkesgrupper.
- Studenten kan bruka relevante forskrifter og lovverk. Studenten kan finna informasjon og fagstoff som er relevant for problemstillingar knytte til arbeid med barn og unge.
- Studenten kan kartleggja situasjonar med barn og unge og identifisera faglege, juridiske og etiske problemstillingar og dessutan behov for å setja i verk tiltak.

Generell kompetanse

- Studenten har forståing for yrkesetiske retningslinjer som regulerer yrkesutøvinga innan oppvekstsektoren.
- Studenten har utvikla ei etisk grunnhaldning som kjem til uttrykk ved at han/ho tek vare på medverknaden til barn og unge og foreldre i deltaking i psykososialt arbeid.
- Studenten kan innanfor eigen kompetanse- og ansvarsområde utføra psykososialt arbeid rundt barn og unge som er fagleg forsvarleg og i tråd med kunnskap om kva som fremjar psykisk helse.
- Studenten kan byggja relasjonar med kollegaer, og på tvers av avdelingar og etatek i samarbeidet om tenestetilbodet til barn og unge og delta i diskusjonar om utvikling av god praksis.
- Studenten kan bidra til å utvikla arbeidsmetodar og tenester til barn og unge gjennom kunnskapsdeling, rettleiing og etisk refleksjon på arbeidsplassen.
- Studenten kan utveksla synspunkt med andre med bakgrunn innanfor bransjen/ yrket og delta i diskusjonar om utvikling av god praksis.

5.0 Emneoversikt og studiepoeng

Studiet har eit omfang på totalt 60 studiepoeng og er inndelt i seks ulike emnar. Kan også takast som enkelt emne. Dersom ein veljar å berre ta eit emne og består krava, vil ein få karakterutskrift for bestått emne.

Emne namn	Emne kode	Studiepoeng
Arbeid med psykisk helse blant barn og unge		10
Kompetanse og tenesteutvikling i arbeid med barn og unges psykiske helse		10

Organisering og samordning av tenestetilboda til barn og ungdom		10
Psykososialt arbeid med barn, ungdom og deira familiar - ulike praksisar, teoriar og etiske dilemma		10
Sårbare barn og unge; relasjonelt arbeid, kommunikasjon og rettleiing med barn og unge og pårørande		10
Prosjekt og fordjupningsarbeid i valfritt tema		10

6.0 Læringsaktivitet

Undervisnings-, lærings- og vurderingsformene legg i stor grad til rette for at studentane skal kunna nå læringsutbyttet og læringsaktivitetane vil vera varierte. Me har fokus på studentmedverknad og bruk av alternative vurderingsformer - som munnleg og skriftleg framføring, innleveringar og podkast for kunne styrkja læringsutbyttet og gjera vurderingsformene meir inkluderande og praksisnære.

Det vil vera obligatoriske læringsaktivitetar som må vera godkjent for å få bestått vurdering i emnet. Dette kan eksempelvis vera presentasjon, refleksjonslogg/video, diskusjonsinnlegg og test deg sjølv. Desse obligatoriske læringsaktivitetane vil føregå gjennom skulens læringsplattform for å oppnå læringsutbyttebeskrivingane. Studentane må sjølv ta ansvar for at alle læringsutbytta er lesne og forstått.

Dei ulike emna vil ha ulikt læringsaktivitetar tilpassa pensum studentane skal gjennom. Nokre av emna vil ha fysisk, praktisk undervisning i form av praktiske øvingar. I tillegg har dette nettbaserte studiet fokus på universell utforming av digitale læringsplattformer og undervisningsressursar. Dette inkluderer blant anna teksting av undervisningsfilmar, bruk av mikrofon ved samlingar, og tilgjengelegheit for ulike funksjonsnedsetjingar gjennom fleksible og tilrettelagd løysningar.

7.0 Vurdering

Det er studieplanen sine læringsutbyttebeskrivingar som er grunnlaget for all vurdering, både på overordna nivå, O-LUB og emne nivå, E-LUB.

Hensikta med vurderinga er at studentane skal reflektera over ulike aspekt ved læring. Kva form for vurdering som skal bli brukt vil vera avgjerande for kva som er formålet. Vurdering er nær knytt til arbeids- og læringsforma i studiet. Formativ læring (vurdering for læring) vil gje studentane rettleiing og tilbakemelding på arbeidet og dessutan ein framovermelding med tips på korleis ein kan forbetra arbeidet. Vurdering som læring kan bli brukt som ein læringsaktivitet der studentane vurderer sitt eige og medstudentanes arbeid. Hensikta er å auka medvitenheit rundt kvar dei er i sin eigen læring, kvar dei skal og korleis dei kan oppnå målet. Vurdering av læring (summativ læring) vil gje ein oppsummering og kontroll på kva studentane har lært gjennom prosessen.

Studentane må ha gjennomført 3 obligatoriske læringsaktivitetar og 1 vurderingsoppgåve per emne for å bestå emnet.

Vurderingsoppgåvene blir vurdert til Bestått/ikkje bestått.

8.0 Sluttdokumentasjon

Studentane som fullfører heile graden og består ein fagskuleutdanning, mottar eit vitnemål som dokumentasjon. Vitnemål angir kva utdanning som er gjennomført og inkluderer ein oversikt over alle emne i utdanninga. For kvart emne blir det oppgitt studiepoeng og oppnådd karakter (bestått/ikkje bestått). Dersom studenten gjennomfører heile studiet (60 studiepoeng) vil ein få utstedt vitnemål.

Studentar som vel enkelte emne vil få karakterutskrift som dokumentasjon på bestått emne.

9.0 Emnebeskriving

9.1 Emne 1; Arbeid med psykisk helse blant barn og unge (10stp)

Emnet tek for seg faktorar som fremjar eller hemmar psykisk helse hos barn og unge. Undervisninga er forankra i resiliens og helsefremjande tenking, og har som mål å styrkje studentane si evne til å bidra til meistring og utvikling av deira eigne ressursar. Gjennom emnet får studentane kunnskap om utviklingspsykologi, psykososiale belastningar, risikofaktorar og psykiske lidningar hos barn og unge. Det blir lagt vekt på betydinga av oppvekstvilkår, kultur, familieforhold og samfunnsmessige faktorar som påverkar psykisk helse. Vidare gir emnet innsikt i teikn på psykisk uhelse, og i korleis ein kan arbeide helsefremjande og førebyggjande i møte med barn, unge og deira familiar. Emnet vektlegg kulturkompetanse, brukarmedverknad og etisk refleksjon i profesjonell praksis.

Innhald:

- Barndom, ungdom og kultur
 - Utviklingsteoriar med fokus på normalutvikling
 - Oppvekstvilkår, identitetsdanning, kropp, kjønn og seksualitet
- Barn og ungdom si psykisk helse
 - Historiske utviklingslinjer
 - Dagsaktuelle problemstillingar og framtidige utfordringar
- Trivsel og tilhøve som fremjar god psykisk helse hos barn, ungdom og familiar
 - Nettverk og møteplassar
 - Psykisk helse og familiestøtte
 - Meistring av krav i kvardagen
 - Inkludere i leik og aktivitetar
- Samfunnsskapt helse og uhelse;
 - Sosiale marginaliseringsprosessar
 - Individualiseringen av samfunnet
 - Fattigdom og sosial ulikskap i helse,
 - Kulturkompetanse: kultur/etniske minoritetar
 - Problemstillingar og ressursfokus knytt til kultur, migrasjon og psykisk helse,
- Når livet vert vanskeleg - erfaringar frå barn, ungdom og familie i sorg og krise
- Ulike risikofaktorar for utvikling av psykososiale problem;
 - Barn som lever i familiar med vald/familie med rusproblem, psykiske lidningar, samlivsbrot, fysisk og psykisk omsorgssvikt og mishandling, foreldre/søskens død

- Einsemd, utanforskap og mobbing
- Krigsopplevingar og traume
- Stress og press
- Sosiale medier

- Teikn på psykososiale problem og psykisk uhelse hos barn og ungdom:
 - Skuleproblem og tilpassingsvanskar,
 - Konflikthandtering og trua situasjonar
 - Innagerande og utagerande åtferd/ temperament
 - Einsemd og isolasjon
 - Skulevegtring
 - Rusproblematikk
- Psykiske lidningar hos barn og ungdom:
 - Depresjon og angst,
 - Utviklingstraumer
 - Sjølvskading og suicidalitet,
 - Spiseforstyrningar,
 - Nevrotviklingsforstyrningar
 - Autismespekterdiagnosar – tiltak og intervensjonar
- Resiliens og salutogenese, og barns navigering mot psykisk helse
 - Normalitet og avvik
 - Sosial kompetanse
 - Inkluderingsarbeid/aktivitet og fritid

Kunnskap:

Studenten...

- Har kunnskap om generell utviklings- og barndompsykologi
- Har kunnskap om barns normalutvikling, tilknytning og samspel, ufrivilleg skulefråvær og barn som pårørnde
- Har kunnskap om betydninga av oppvekstvilkår og- kultur, barn sine psykososiale behov, og om risikofaktorar og beskyttelsesfaktorar for psykisk helse hos barn og ungdom
- Har kunnskap om dei mest alminnelege psykiske vanskar og lidningar hos barn og ungdom, og symptom på desse
- Har kunnskap om grunnleggande vilkår for å fremje og vidareutvikle barn og ungdom sine evner til å mestre livskriser og psykososiale belastningar, samt betydning av brukarmedverknad og myndiggjering for fremjing av psykisk helse.
- Har kunnskap om ulike perspektiv på psykisk helse og korleis desse har påverka utvikling av metodar og ulike intervensjonar i arbeidet med barn og unge
- Har kunnskap om kulturkompetanse, minoritetspress, negativ sosial kontroll og radikalisering

Ferdigheiter:

Studenten...

- Kan anvende kunnskap om ulike forståelses modeller for psykisk helse
- Kan kartlegge situasjonar og identifisere faglege problemstillingar og behov for tiltak knytt til kulturkompetanse, minoritetspress, negativ sosial kontroll og radikalisering
- Kan kartlegge og identifisere faglege praktiske og teoretiske problemstillingar og behov for tiltak knytt til barnets normalutvikling, tilknytning og samspel, risikofaktorar, beskyttelsesfaktorar, ufrivillig skulefråvær og barn som pårørnde
- Kan reflektere kritisk over ulike historiske perspektiv på normalitet og normalutvikling hos barn, ungdom, unge vaksne og familien.

- Kan etablere og inngå i helsefremjande og meistrings-skapande relasjonar med barn, ungdom og deira familiar med utgangspunkt i deira eigne ønsker og behov.

Generell kompetanse:

Studenten...

- Kan bidra til å vidareutvikle barn og ungdom si evne til å meistre livskriser og psykososiale påkjenningar
- Forstår yrkes- og bransjeetiske prinsipp og dilemma og korleis desse kan påverka samhandlinga mellom tenesteytar og tenestemottakar
- Kan utveksle synspunkt og erfaringar med andre med bakgrunn i fagområdet, og gjennom dette bidra til utvikling av god praksis

9.2 Emne 2; Kompetanse og tenesteutvikling i psykososialt arbeid med barn og unge (10stp)

Dette emnet fokuserer på utvikling av kunnskap, ferdigheiter og haldningar i psykososialt arbeid med barn og unge. Det legg vekt på samanhengen mellom teori og praksis, og korleis refleksjon over eigen praksis kan bidra til fagleg utvikling. Studentane får kunnskap om bruk av observasjon og kartleggingsverktøy, og trenar på å systematisere og formidle erfaringsbasert kunnskap. I tillegg vektlegg emnet kvalitetssikring, fagkunnskap og etiske vurderingar i tenestetilbodet. Det er særleg fokus på utvikling av personleg kompetanse og korleis ein kan førebyggje og handtere emosjonelle belastningar som kan oppstå i arbeid med barn og unge.

Innhald:

- Relevant lovverk og regjeringa sin strategiplan for barn og unge si psykiske helse
- Kritisk vurdering av kjelder, forskning og forskingsartiklar
- Skriftleg og munnleg systematisering og formidling av erfaringsbasert kunnskap
- Kunnskapsdanning i praksis
 - Erfaring, rettleiing, refleksjon og utvikling av praktisk kunnskap
- Kvalitetssikring og fagkunnskap i tenestetilbodet
- Kritiske og etiske refleksjonar i og over praksis
 - Tatt - for gitt- kunnskap og tradisjonsbunden praksis
- Utvikling av personleg kompetanse og moralsk forsvarleg praksis
- Omsorgstrøttheit: korleis forebygge og jobbe med emosjonelle belastningar i jobben med barn og unge

Kunnskap:

Studenten...

- Har kunnskap om relevant lovverk (helsepersonelloven, barnehageloven, opplæringsloven, helse- og omsorgstjenesteloven, barneloven, barnevernloven) og styringsdokument som Stortingsmelding 23, Opptappingsplan for psykisk helse, nasjonal rettleiing for psykisk helsearbeid barn og unge og Ungdata.
- Har kunnskap om brukarmedverknad og organisering av tilbod for barn og unge

- Har kunnskap om etiske prinsipp og dilemma, samt etisk refleksjon som verktøy
- Forstår betydninga av kompetanse om eiga yrkesrolle i relasjonsbygging, kommunikasjon og samhandling i møte med barn og unge, føresette og samarbeidspartnarar

Ferdigheiter:

Studenten...

- Kan finne og henwise til relevant informasjon og fagstoff, lovverk og styringsdokumenter og anvende kunnskap om organisering av tilbud for barn og unge
- Kan anvende faglig kunnskap om yrkes- og bransjeetiske prinsipp som grunnlag for etisk refleksjon over teoretiske og praktiske problemstillingar
- Kan anvende kunnskap om egen yrkesrolle i relasjonsbygging og kommunikasjonsferdigheter til profesjonell samhandling med barn og unge, føresette og samarbeidspartnere
- Kan anvende kunnskap om konflikthåndtering

Generell kompetanse:

Studenten....

- Kan utføra arbeidet lovmessig, fagleg og etisk forsvarleg ut frå barn og unge behova sine
- Kan bruka kunnskap om betydninga av reell brukarmedverknad og myndiggjering i arbeidet med barn, ungdom og familieane deira for utvikling av god psykisk helse
- Har utvikla ei etisk grunnhaldning i utøvinga av yrket som kjem til uttrykk gjennom refleksjon over eiga yrkesutøving og gjennom kommunikasjon og samhandling med barn, unge, føresette og samarbeidspartnarar
- Forstår yrkes- og bransjeetiske prinsipp og dilemma og korleis desse kan påverka samhandlinga mellom tenesteytar og tenestemottakar
- Kan utvikla arbeidsmetodar og tenester som baserer seg på barn og unge behova og utfordringane sine som har relevans for yrkesutøvinga

9.3 Emne 3; Organisering og samordning av tenestetilboda til barn og ungdom (10stp)

Dette emnet gir inngåande kunnskap om organisering, samordning og koordinering av tenester til barn og ungdom på kommunalt, fylkeskommunalt og statleg nivå. Emnet vektlegg tverrfagleg og tverretatleg samarbeid, med særskilt fokus på korleis ulike samarbeidsstrukturar kan fremje eller hindre eit heilskapleg og brukarorientert tilbod. Vidare vert miljøfagarbeidarens rolle i det tverrfaglege samarbeidet kring barn og unge klargjort som eit viktig element i å sikre samordning og kvalitet i tenestetilbodet. Emnet set barnets beste som eit gjennomgåande og styrande prinsipp for all praksis.

Innhald:

- Barnets beste – det berande prinsippet i samarbeidet
- Kravet til fagleg forsvarligheit og yrkesetiske retningslinjer
 - Rollen som miljøfagarbeidar i det tverrfaglege, tverretatlege og tverrprofesjonelle samarbeidet
 - Organisasjonsforståing og ansvarsroller

- Lover, føreskrifter og nasjonale føringar
 - Menneskerettar, barnekonvensjonane, barnehagelova, barnevernlova, lov om barn og familie, lov om helsepersonell, lov om kommunehelsetenesta, lov om sosiale tenester, ny opplæringslov (mølegheiter og utfordringar), pasientrettighetslova, psykisk helsevernlova, forskrift om individuell plan
 - Barns rett til medverknad
- Teieplikt i praksis
 - Vern eller hinder
 - Meldeplikt og opplysningsplikt
- Individuell plan (IP),
 - Brukarstyrte tenester
 - Barnekoordinatorrollen
- Organisering og samordning av kommunale, fylkeskommunale, regionale og statlege tenester til barn og ungdom
- Frivilleg tenestearbeid, sjølvhjelp og brukarstyrte tiltak
- Utvikling av heilskapelege, koordinerte tenester til barn og ungdom
 - tiltaksversikt og tiltaksorientering i praksis
- Tverrfagleg- og tverretatleg samarbeid
 - om samarbeid og ansvarsdeling både i og mellom tenester på ulike forvaltingsnivå
- Samarbeidskunnskap
 - om ulike faggrupper sine kunnskapar og ansvarsområde

Kunnskap

Studenten....

- Har kunnskap om betydinga av samanhengande, og heilskapelege tenestetilbod til barn og unge
- Har kunnskap om organisering av tenestetilbodet på ulike nivå
- Har kunnskap innan samarbeid og koordinering av tenester til barn og unge
- Har kunnskap om rettar, lover- og regelverk og sentrale føringar som har noko å seie for tenestetilbodet til barn og unge på system- og tenestenivå
- Kan identifisere korleis kompetanse og faglege perspektiv påverkar arbeidet i tenestetilboda til barn og unge, samt koordinering og samarbeid mellom tenestene

Ferdigheiter:

Studenten...

- Kan observere og kartlegge behov for iverksettjing av heilheitlege, koordinerte, kunnskapsbaserte og berekraftige tiltak med og for barn, unge og familier, og sikre at desse varetek barns rettar
- Kan anvende metodar som fremjar brukarmedverknad, meistring og myndiggjering på individ- og gruppenivå.
- Kan anvende samhandlingsmodellar og -verktøy knytt til sentrale nasjonale satsingar innan fagområdet
- Kan bruke innovative arbeids- og samhandlingsformer

Generell kompetanse:
Studenten....

- Kan anvende kunnskap om betydninga av reell brukarmedverknad og myndiggjering i arbeidet med barn, ungdom og deira familiar, for utvikling av psykisk helse
- Har forståing for korleis ulike samarbeidsstrukturar hemmar eller fremjar føresetnadene for samarbeid på tvers av profesjonar og etatar og gjennom dette synleggjere kompetanse om ulike fagområde kompetanse- og ansvarsområda sin
- Kan delta i tverrfaglege- og tverretatslege team som varetek heilskaplege tenestetilbod til barn, ungdom, unge vaksne og deira familiar
- Kan bruka kompetansen sin og eige fag bidraget sitt i koordinering og samhandlig knytt til tenester til barn, unge og deira familiar
- Kan utvikla kunnskapane og ferdigheitene sine om barn og unge heilsetenestane sine til å identifisera kva som fremjar eller hemmar moglegheitene for reell medverknad i praksis
- Kan kommunisera til barn og unge, deira familie og nettverk, tenester og samarbeidspartnarar o korleis tenestene til barn og unge er organisert, og drøfta om organiseringa varetek barns medverknad og barnet sitt beste

9.4 Emne 4; Psykososialt arbeid med barn, ungdom og deira familiar - ulike praksisar, teoriar og etiske dilemma (10stp)

Emnet gir inngåande kunnskap om sentrale teoriar, tilnærmingsmåtar og arbeidsstrategiar innan psykososialt og helsefremjande arbeid retta mot barn, ungdom og deira familiar. Studentane vert utfordra til å utvikle eiga fagteoretisk forståing, praktisk handlingskompetanse og evne til etisk refleksjon i møte med komplekse problemstillingar. Emnet legg særleg vekt på normal og avvikande utvikling, tidleg intervensjon og betydninga av sosial kompetanse i å førebygge psykisk uhelse. Vidare vektlegg emnet korleis barnehage, skule og nærmiljø kan identifisere og støtte barn og unge i risiko for marginalisering og utanforskap.

Innhald:

- Ulik forståing av vilkår for barns normale og avvikande utvikling
 - Ulik forståing, vurderingar og handlingsalternativ frå ulike perspektiv
 - Å nytte teoriar og arbeidsformer i eigen profesjon for å fremje barn og ungdom si psykisk helse
 - Fremme ei felles forståing og kunnskapsgrunnlag om barns utvikling og behov.
- Kartlegging og observasjon
 - Kartlegging av psykososiale risikofaktorar og sosiale beskyttelsesfaktorar i lokalsamfunnet
 - Barnets behov i sentrum (BBIS)
- Kommunikasjon og aktivitet i arbeidet med barn og unge
 - Kommunikasjons- og rettleiingsskompetanse
 - Krise, mekling og konflikthandtering
 - Om å styrke og myndiggjere private nettverk, oppvekstmiljø og lokalsamfunn
 - Fange opp, samtale og arbeide med barn og ungdommar
- Psykisk helsefremmande og sjukdomsførebyggjande arbeid og tiltak
 - Tidlig intervensjon

- Utvikling av sosial kompetanse
 - Barn og unges medvirkning og sjølvråderett
 - Foreldresamarbeid
 - Arbeid med skulenærvær og kva som hindrar utanforskap
 - Intervensjonar som forsterkar moglegheiter og evne til medverknad og meistring av eige liv
 - Behovs- og brukarstyrte tiltak som støttar opp under barn, ungdom og pårørande sin kompetanse og ressursar
 - Bruk av aktivitet, bevegelse, leik, kunst og kreativitet i psykososialt arbeid med barn og unge
 - Ungdomskultur og rusforebygging
 - Forebygging og håndtering av mobbing i i barnehage og skule
 - Selvmordsforebygging
 - Sosiale medier
- Ethiske dilemma og konfliktområde i praksis
 - Makt, hjelp og krenking i psykososialt arbeid med barn og ungdom

Kunnskap:

Studenten...

- Har kunnskap om forebyggende og helsefremmende psykososialt arbeid med barn, unge og familiar
- Har kunnskap om teoriar og arbeidsmåtar i psykososialt arbeid med barn, unge og familiar
- Har inngåande kunnskap om betydninga av relasjon, kontekst og kommunikasjon for samhandling med barn, unge og deira familiar
- Kan anvende kunnskap om relasjon og kommunikasjon for å skape verksame tiltak
- Kan bruke relevante metodar og tilnærmingar for å fremje barn og unge sine moglegheiter til å meistre belastande livshendingar og andre psykososiale belastningar
- Kan anvende kunnskap om utsette barn og unge, utanforskap og marginalisering til å jobbe på ein inkluderande, tillitsskapende og anerkjennande måte
- Kan analysere og bruke helsefremjande og forebyggande metodar for å fremje helse, utvikling og trivsel
- Har kunnskap om betydninga av makt, avmakt og krenking i møte med barn, ungdom og unge vaksne.
- Har kunnskap om betydninga av marginalisering for barn og unge den psykiske og fysiske helsa si, under dette mangfaldskompetanse og barn og unge som sosiale- og historiske konstruksjonar

Ferdigheiter:

Studenten...

- Kan identifisera ressursar og fremja relevante tiltak i heim, barnehage, skule og nærmiljø
- Kan bruka og utvikla eigen relasjons- og kommunikasjonskompetanse
- Kan forhalda seg kritisk til eigne verdiar, tolkingar, yrkesrolle og makt i møte med barn og unge, familiar, tenester og samarbeidspartnarar
- Kan kartleggja situasjonar og identifisera faglege problemstillingar og behov for iverksetjing av tiltak i heim, barnehage, skule og nærmiljø
- Kan praktisera reell brukarmedverknad i arbeid med barn, unge og deira familiar
- Kan bruka relevante faglege verktøy, materiale, teknikkar og uttrykksformer i arbeid med barn, unge og unge vaksne i risiko, for å fremje meistring og myndiggjering

Generell kompetanse:

Studenten...

- Kan anvende sine kunnskaper og ferdigheter til å identifisere og styrke ressurser i barn og unges oppvekstmiljø som minsker psykososiale belastninger

- Kan kommunisere om eige ansvarsområde og faglege problemstillingar både med fagpersonar og til allmennheita
- Kan utføre arbeidet lovmessig, faglig og etisk forsvarlig ut fra barn og unge sine behov
- Kan bidra i samhandling i tverrfaglege- og tverretatlege team, med mål om å arbeide brukarsentrerte og gje heilskaplege tenestetilbod til barn og unge

9.5 Emne 5; Sårbare barn og unge; relasjonelt arbeid, kommunikasjon og rettleiing med barn og unge pårørende og fagellar (10stp)

Dette emnet gir studentane grundig kunnskap om ulike strategiar og tilnærmingsmåtar innan psykososialt og helsefremjande arbeid retta mot barn og unge. Studentane vert utfordra til å utvikle eigne fagteoretiske perspektiv, og til å reflektere over metodar og etiske dilemma som oppstår i praksis. Emnet legg vekt på vidareutvikling av teoretisk innsikt og praktisk handlingskompetanse. Kunnskap om både normal og avvikande utvikling hos barn er sentralt, og emnet fremmer ei felles forståing og eit felles kunnskapsgrunnlag knytt til barns utvikling og behov. Særleg blir tidleg intervensjon og utvikling av sosial kompetanse framheva som viktige faktorar for å førebygge psykisk uhelse. Barnehagen si rolle i å identifisere barn som seinare kan falle ut av vidaregåande skule og som potensielt kan utvikle psykiske helseutfordringar i vaksenlivet, får særskilt merksemd.

Innhald:

- Generell kunnskap om barn og utviklinga til ungdom
 - Utviklingspsykologi med fokus på typisk og atypisk utvikling
 - Hjernens utvikling
 - Reguleringsvanskar hos barn og reguleringsstøtte
- Funksjonsnedsetjingar og utviklingsforstyrningar
 - Barn med funksjonsnedsetjingar
 - Utviklingsforstyrningar: ADHD og Autisme knytt opp til psykisk helse
 - Barn som pårørende "Dei usynlege barna"
- Relasjonskompetanse og betydninga til relasjonen
 - Familieperspektivet
 - Tilknytningsteori
 - Trygg tilknytning
 - Kommunikasjon og relasjonskompetanse
 - Kommunikasjon med foreldre til sårbare barn og unge
 - Samtaler med barn og unge
 - Relasjonar og konflikthandtering i samarbeid
 - Tverrkulturell kommunikasjon
- Verktøy i relasjonsarbeidet
 - Regulering av følelser og adferd (handtering av utfordrande adferd)
 - Trygghetssirkelen
 - Positiv atferdsstøtte (PAS)
 - Traumebasert omsorg (TBO)
 - Trene opp mentaliseringsevne
 - Kommunikasjon med ASK, sosiale relasjonar og psykisk helse

Kunnskap

Studenten...

- Har kunnskap om vekst og normalutvikling hos barn og unge
- Har kunnskap om ulike funksjonsnedsetjingar og utviklingsforstyrningar hos barn og unge
- Har kjennskap til viktige verktøy i arbeid med sårbare barn og unge, barn og unge med funksjonsnedsetjingar og barn og unge med utviklingsforstyrningar.
- Har innsikt i observasjonar som blir utførte, og ulike verktøy for kartlegging og vurdering som blir nytta, i arbeid med barn og unge med nedsett funksjonsevne eller sjukdom
- Har forståing for førebygging av åtferdsvanskar betydninga si for sosial deltaking og medborgarskap
- Har kunnskap om familieperspektivet, familieomsorg, utfordringane, meistringa og krisereaksjonane til oppveksten som påverkar barn, unge og pårørande
- Har kunnskap om kommunikasjon og ulike kommunikasjonsmetodar som blir brukte ved samhandling med barn, unge og pårørande
- Har kunnskap om tverrkulturell kommunikasjon og ulike former for bruk av tolk i møte med barn, unge og pårørande i helse- og omsorgssektoren
- Kan oppdatera den yrkesfaglege kunnskapen sin innan kommunikasjon og samhandling med barn, unge og pårørande forstår korleis god kommunikasjon og samhandling påverkar brukarmedverknad og samhandling i sårbare fasar

Ferdigheter

Studenten...

- Kan anvende kunnskap om eiga yrkesrolle i relasjonsbygging og kommunikasjonferdigheter til profesjonell samhandling med barn og unge, føresette og samarbeidspartnarar
- Kan anvende ulike metodar og verktøy innan kommunikasjon og samhandling for å komma barn i møte, unge og pårørandes behov, ressursar og interesser
- Kan anvende alderstilpassa kommunikasjon som verktøy for å oppnå tillit og medverknad i arbeidet med barn og unge
- Kan anvende kunnskap om bruk av tolk ved tverrkulturell kommunikasjon i møte med barn, unge og pårørande
- Kan anvende observasjonar og registreringar for identifisering av årsaker til åtferd
- Kan finna informasjon om metodar og verktøy for å kartleggja og avdekkja behov for hjelp og tilrettelegging hos barn og unge
- Har utvikla ferdigheter i å identifisera og å endra omgivnader slik at dei er støttande og byggjer positive relasjonar

Generell

Studenten ...

- Kan byggja relasjonar med barn og unge, pårørande, føresette og samarbeidspartnarar basert på haldningar og verdiar knytte til eit heilskapleg menneseksyn, likeverd og respekt
- Har forståing for juridiske og etiske retningslinjer, utfordringar og dilemma i profesjonell kommunikasjon og samhandling med barn og unge
- Kan utføra arbeidet med forståing for ressursar, utfordringar og moglegheiter gjennom kommunikasjon og samhandling med barn, unge og pårørande deira
- Kan medverka til utvikling av miljøretta tiltak innan kommunikasjon og samhandling som varetek barn og unge
- Har forståing for betydninga av eige ansvarsområde som fagarbeidar innan arbeid med barn og unge med nedsett funksjonsevne
- Har utvikla ei etisk grunnhaldning og forståing for kva det inneber å ha ein sjukdom, lidning og/eller utviklingsforstyrning og korleis dette kan påverka barn, unge og pårørande

9.6 Emne 6; Utviklings/ fordjupningsarbeid i praksis (10 stp):

I det siste emnet i studiet «Arbeid med barn og unges psykiske helse» skal studentane gjennomføra eit utviklings- eller fordjupingsarbeid. Dette arbeidet skal gå føre seg på eigen arbeidsplass. Dersom studenten ikkje har relevant arbeidsplass, kan fagskulen tildele praksisplass. Arbeidet er ein sentral del av utdanninga og utgjer 10 studiepoeng. Formålet med emnet er å gi studentane høve til å fordjupa seg i aktuelle problemstillingar og tema knytt til barn og unges psykiske helse, og bidra til utvikling og forbetring av praksisfeltet. Arbeidet skal ha tydeleg forankring i det psykiske helsearbeidet med barn og unge, og det er ei føresetnad at prosjektet rettar seg mot dette fagområdet. Studentar med bakgrunn frå både helse- og oppvekstfeltet kan nytte egne erfaringar og perspektiv, så lenge det psykiske helsefokuset står sentralt i prosjektet. Barn og unge møter mange ulike utfordringar, og arbeidet med psykisk helse krev tverrfagleg innsikt og heilskaplege tilnærmingar. Gjennom utviklingsprosjektet får studentane høve til å ta i bruk både teoretisk kunnskap og praktisk erfaring for å utvikla, prøva ut og evaluera nye arbeidsmåtar og metodar som kan styrkja det psykiske helsearbeidet i praksis.

Studentane vel sjølve tema for utviklings- eller fordjupingsarbeidet, basert på egne faglege interesser og relevante utfordringar frå praksisfeltet. Arbeidet bør vere forankra i behov på arbeidsplassen og kan gjerne utviklast i samarbeid med lokale fagmiljø.

Utviklings- eller fordjupingsarbeidet skal leverast som ei skriftleg oppgåve, og vurderast med påfølgjande munnleg eksamen.

Vurderingsuttrykk: A–F.

Innhald:

- Prosjektutvikling innenfor psykisk helsearbeid med barn og unge
- Teori og verktøy for endringsarbeid
- Organisering av tjenester for barn og unge

Kunnskaper:

Studenten...

- Har kunnskap om planlegging og gjennomføring av utviklingsprosjekt
- Har kunnskap om dialogfokusede metodar for lokalt forankra endringsprosessar
- Har kunnskap om organisering og samordning av det psykososiale tenestetilbodet for barn og unge
- Har kunnskap om systematisk endringsarbeid innanfor det psykososiale tenestetilbodet til barn og unge
- Har kunnskap om utvikling av tenestetilbodet til barn og unge
- Har kunnskap om implementering av førebyggjande tiltak innan psykisk helsearbeid med barn og unge

Ferdigheter

Studenten...

- Kan identifisera og initiera forebyggjande tiltak for barn og unge innan det psykososiale tenestetilbodet

- Kan utarbeide prosjektplan og planlegge gjennomføring av lokalt forankra utviklingsprosjekt innanfor psykisk helsearbeid med barn og unge

Generell kompetanse:

Studenten...

- Kan bidra til nytenking og innovasjon i psykisk helse- og sosialtenester
- Kan anvende kunnskap og kompetanse som bidrar til endringsprosessar i arbeid med barn og unge
- Kan ta initiativ til å gjennomføre utviklingsprosjekt for å endre praksis i psykisk helsearbeid med barn og unge utifrå utvalde målgruppers behov
- Kan bygge relasjonar med fagfellar og på tvers av fag, samt med eksterne målgrupper

Litteratur

Eiga dokument

Skjema for arbeid i sakkyndig komité ved utvikling av ny utdanning innenfor akkreditert fagområde

I forbindelse med utvikling av ny utdanning skal det nedsettes en prosjektgruppe, som har ansvaret for å utarbeide en studieplan for utdanningen. Deretter skal en sakkyndig komité vurdere om studieplanen er godkjent eller ikke, ved å gjennomføre en formell, pedagogisk og faglig vurdering av studieplanen. Komiteen kan òg sette eventuelle premisser for opprettingen av studiet.

Dersom komiteen ikke godkjenner studieplanen skal planen sendes tilbake til prosjektgruppen, sammen med en rapport om mangler og feil. Prosjektgruppen må deretter gjøre de nødvendige endringene for at den sakkyndige komité skal kunne behandle saken videre.

Den sakkyndige komité utfører sitt arbeid ved å fylle ut skjemaet under.

Barn og unge psykiske helse

Sakkyndig komité:

Renate Westervik Alvestad

Ansatt ved Fagskolen Vestland.

Erfaring: Lang erfaring fra PPT med utredning, veiledning og systemarbeid knyttet til barn og unges psykiske helse. Tidligere høgskolelektor og eneansvarlig ved VID med ansvar for undervisning og fagutvikling innen psykisk helse, habilitering og veiledning. Har også bakgrunn fra barnevern og forvaltningsarbeid, samt erfaring med studieplanrevidering og undervisning på fagskolenivå.

Hildegunn Kobbeltveit Andersen.

Ansatt: Nestleder PPT Bergen Vest.

Erfaring: Nestleder i rådgivertjenesten Bergen vest dom ekstern faglig ansvarlig. Hun sitter også i fagrådet for barn og unge. Hun er spesialpedagog med lang og brei erfaring innen opplæring og kompetanse.

1 Vurdering av studieplanen

Er læringsutbyttet for utdanningen relevant for yrkesfeltet?

Det følger av fagskoletilsynsforskriften § 2-1 første ledd at utdanningens læringsutbytte skal være «relevant for ett eller flere yrkesfelt». Dette kravet må ses i sammenheng med fagskoleloven § 4 første ledd andre punktum, som sier at en fagskoleutdanning skal gi kompetanse som kan tas i bruk i arbeidslivet. I forarbeidene til loven er det lagt tydelig vekt på at fagskoleutdanninger skal svare på behovet i arbeidsmarkedet.

Svar fra komiteen:

Komiteen svarer følgende:

1. Kunnskap (Nivå 5)

Innholdet i O-LUB-en gir et bredt og dyptgående bilde av hva studentene skal kunne etter å ha gjennomført utdanningen. Det er en god balanse mellom teoretisk kunnskap og praktisk forståelse som er viktig for å kunne jobbe med barn og unges psykiske helse.

Vurdering i forhold til NKR:

- Nivå 5 i NKR tilsier at studenten skal ha "god oversikt over fagområdet" og være i stand til å anvende bred teoretisk kunnskap i praktisk arbeid. O-LUB-en dekker viktige temaer som helse, psykososiale faktorer, psykiske vansker og utviklingsforstyrrelser, som er essensielle for profesjonell praksis på dette nivået.
- Studenten har også nødvendig innsikt i etikk og relevante lover og forskrifter, som er avgjørende for å kunne jobbe selvstendig på nivå 5

2. Ferdigheter (Nivå 5)

Ferdighetene som nevnes er veldig praksisorienterte og gir studenten muligheten til å anvende sin kunnskap i konkrete arbeidssituasjoner.

Vurdering i forhold til NKR:

- NKR nivå 5 krever at studenten kan "anvende sine ferdigheter i arbeid som er relatert til faget". Her er ferdighetene som beskrives, som for eksempel å bygge relasjoner, anvende kartleggingsverktøy og iverksette tiltak, helt i tråd med nivået.
- Det er også et sterkt fokus på kommunikasjon, etikk og samarbeid på tvers av yrkesgrupper, som er viktig for å jobbe på et profesjonelt nivå knyttet til psykisk helse for barn og unge.

3. Generell kompetanse (Nivå 5)

Generell kompetanse omfatter etikk, profesjonelt ansvar og evnen til å utvikle praksis gjennom samarbeid og refleksjon.

Vurdering i forhold til NKR:

- Det er tydelig at studenten utvikler en sterk etisk forståelse og kan håndtere kompleksiteten i psykososialt arbeid med barn og unge. Dette er avgjørende for at studenten kan jobbe på nivå 5, hvor det forventes en viss grad av ansvar og autonomi i profesjonell sammenheng.
- Det legges også vekt på tverrfaglig samarbeid og deling av kunnskap, noe som er særlig relevant i arbeidsmiljøer som jobber med barn og unges psykiske helse.

Konklusjon:

Læringsutbyttet for utdanningen er tydelig relevant for yrkesfeltet. Innholdet i O-LUB-en er godt forankret i kravene til Nivå 5 i NKR, og gir studentene den teoretiske kunnskapen, de praktiske ferdighetene og den generelle kompetansen som kreves for å utøve yrket på en profesjonell og selvstendig måte.

Det er en god balanse mellom teori og praksis, og læringsutbyttebeskrivelsene viser tydelig at studenten utvikler etisk forståelse, kan anvende kartleggingsverktøy og tiltak i arbeid med barn og unges psykiske helse, og forstår betydningen av tverrfaglig samarbeid. Utdanningen legger til rette for refleksjon, ansvar og utvikling av praksis, i tråd med forventningene til nivå 5.

Utdanningen svarer dermed på behovene i arbeidslivet og oppfyller kravene i fagskoletilsynsforskriften § 2-1 og fagskoleloven § 4.

Er læringsutbyttet for utdanningen utformet i tråd med NKR nivå 5.1/5.2?

Det følger av fagskoletilsynsforskriften § 2-1 andre ledd at utdanningens læringsutbytte skal være «utformet i tråd med Nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk for livslang læring (NKR)». Bestemmelsen stiller krav til hvordan læringsutbyttet skal beskrives, og på hvilket nivå kvalifikasjonene skal være. Læringsutbyttet for fagskoleutdanninger skal være på nivå 5.1 eller 5.2 i NKR, jf. fagskoleloven § 4 første ledd første punktum. Fagskoleutdanninger på under 60 studiepoeng skal normalt ha et læringsutbytte på delnivå 5.1. Fagskoleutdanninger på 60 studiepoeng skal ha et læringsutbytte på delnivå 5.1 eller 5.2. Vurderingen av delnivået gjøres av fagskolen selv. Fagskoleutdanninger på over 60 studiepoeng skal ha et læringsutbytte på delnivå 5.2.

Læringsutbyttebeskrivelsene i NKR omfatter tre dimensjoner av læring: Kunnskaper, ferdigheter og generell kompetanse. En læringsutbyttebeskrivelse skal beskrive hva en person vet, kan og er i stand til å gjøre som et resultat av læringsprosessen som skjer gjennom utdanningen.

Læringsutbyttebeskrivelsene skal være utformet slik at det er forståelig for studenter og andre hvilken kompetanse en kan forvente etter endt utdanning.

Utdanningens læringsutbytte er ofte styrende for mange andre sider av utdanningen. Det må derfor være samsvar mellom det overordnede læringsutbyttet og utdanningens navn, omfang, nivå i NKR, faginnhold og struktur, undervisnings-, lærings- og vurderingsformer, opptakskrav, fagmiljø og infrastruktur.

Læringsutbyttebeskrivelsene må være så fagspesifikke at de gir mening som en overordnet beskrivelse av kompetansen, og kan derfor ikke ligge for tett på de generelle formuleringene i NKR. Det må også være mulig å vurdere om læringsutbyttet er oppnådd, og om studentene kan oppnå læringsutbyttet med grunnlag i startkompetansen de kommer inn med (utdanningens opptakskrav).

Svar fra komiteen:

- Utviklingspsykologi må komme bedre frem for barn og unge – det kognitive og det sosiale
- Må kunne ha kunnskap og ferdigheter om typisk og atypisk utvikling (overdiagnostisering i enkelte fagfelt).

Vurdering av læringsutbyttet i forhold til NKR nivå 5

1. Kunnskap (Nivå 5)

Kunnskapskravene i O-LUB-en viser at studenten skal ha:

- En omfattende forståelse av temaer som psykisk helse, utvikling, beskyttelses- og risikofaktorer, samt intervensjoner.
- Kunnskap om etikk, relevante forskrifter og lover, og evne til å oppdatere sin egen faglige kunnskap.
- Kjennskap til hvordan den psykiske helsesektoren fungerer, og hvordan dette påvirker arbeidet med barn og unge.

Vurdering: Kunnskapsmålene som er beskrevet, dekker godt det teoretiske grunnlaget som kreves på nivå 5, inkludert både dyptgående fagekspertise og tverrfaglig forståelse. Dette er i tråd med NKR nivå 5.1, hvor studenten skal ha god oversikt over faget og kunne anvende denne kunnskapen i praksis.

2. Ferdigheter (Nivå 5)

Ferdighetene som er nevnt, inkluderer:

- Å anvende helsefremmende strategier og tiltak for barn og unge.
- Å benytte observasjonsskjema og kartleggingsverktøy, samt dokumentere og handle på grunnlag av disse.
- Å kommunisere profesjonelt med barn, unge, deres familier, og andre profesjonelle.
- Å bruke relevant lovverk og håndtere etiske problemstillinger.

Vurdering: Ferdighetene er klart rettet mot å kunne anvende kunnskapen i praksis. Det er en vekt på å kunne håndtere komplekse, tverrfaglige situasjoner på en profesjonell måte, som er helt i tråd med NKR nivå 5.2, som krever at studenten kan utføre arbeidsoppgaver med et høyt nivå av ferdigheter og ansvar.

3. Generell kompetanse (Nivå 5)

Den generelle kompetansen som er beskrevet, inkluderer:

- Profesjonell etikk, forståelse for yrkesetiske retningslinjer, og evnen til å håndtere etiske utfordringer.
- Å kunne utvikle og forbedre arbeidsmetoder, delta i faglige diskusjoner, og bidra til kunnskapsdeling og fagutvikling.
- Å kunne jobbe tverrfaglig og bidra til utviklingen av praksis og tjenestetilbudet til barn og unges psykiske helse

Vurdering: Den generelle kompetansen som er beskrevet, dekker viktige aspekter som profesjonelt ansvar, etisk refleksjon, og evne til å bidra til fagutvikling. Dette samsvarer godt med nivå 5.2 i NKR, som krever at studenten skal være i stand til å utføre sitt arbeid med høy grad av ansvar og etisk bevissthet, samt delta aktivt i utviklingen av faget.

Samlet vurdering:

Læringsutbyttet som er beskrevet i O-LUB-en er i stor grad i tråd med NKR nivå 5.1 og 5.2. De viktigste kravene for nivå 5 er til stede:

- Kunnskap som gir studenten en bred og dyp forståelse av fagområdet, og evnen til å bruke denne kunnskapen i praksis.
- Ferdigheter som omfatter både praktisk anvendelse av teoretisk kunnskap og håndtering av komplekse situasjoner på en profesjonell måte.
- Generell kompetanse som dekker etisk bevissthet, profesjonelt ansvar og evne til å delta i faglig utvikling.

Konklusjon:

Læringsutbyttet for utdanningen er utformet i tråd med kravene til nivå 5.1 og 5.2 i Nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk (NKR). Det dekker sentrale krav til kunnskap, ferdigheter og generell kompetanse, og viser at studenten utvikler både teoretisk innsikt og praktiske evner som samsvarer med utdanningens nivå og yrkesfelt. Læringsutbyttet fremstår som fagspesifikt, vurderbart og relevant i lys av opptakskrav og utdanningens omfang.

Er kvalifikasjonene som læringsutbyttet gir tilstrekkelig for å utøve yrket?

Det følger av fagskoletilsynsforskriften § 2-1 andre ledd at kvalifikasjonene som utdanningens læringsutbytte skal gi må være «tilstrekkelig for å utøve yrket». Kravet må ses i sammenheng med fagskoleloven § 4 første ledd andre punktum som sier at fagskoleutdanninger skal gi kompetanse «som kan tas i bruk for å løse oppgaver i arbeidslivet uten ytterligere opplæringstiltak». I forarbeidene til fagskoleloven er det presisert at en fagskoleutdanning skal være en avsluttet og selvstendig utdanning med opplæring i spesifikke ferdigheter. Videre studier eller formell opplæring skal ikke være en nødvendig forutsetning for å kunne bruke kompetansen i arbeid.

Svar fra komiteen:

For å vurdere om kvalifikasjonene som læringsutbyttet gir er tilstrekkelige for å utøve yrket, er det viktig å sammenholde utdanningens innhold med kravene som følger av fagskoletilsynsforskriften § 2-1 andre ledd og fagskoleloven § 4 første ledd andre punktum, som du har nevnt. Kravene innebærer at utdanningen skal gi kompetanse som kan brukes direkte i arbeidslivet uten behov for ytterligere opplæringstiltak.

1. Kvalifikasjonene og kompetansen i læringsutbyttet

Læringsutbyttet i O-LUB-en dekker et bredt spekter av teoretisk og praktisk kunnskap som er relevant for å kunne arbeide med barn og unges psykiske helse. Her er noen av de viktigste kvalifikasjonene:

- Kunnskap: Studentene lærer om barns psykiske helse, utviklingsforstyrrelser, helse- og risikofaktorer, samt psykososialt arbeid i et tverrfaglig perspektiv. Dette gir dem en solid teoretisk forståelse som er nødvendig for å arbeide profesjonelt med barn og unge.
- Ferdigheter: Det er en klar vekt på praktiske ferdigheter som å bruke kartleggingsverktøy, bygge relasjoner, anvende helsefremmende tiltak og håndtere etiske og juridiske utfordringer. Dette gir studentene konkrete verktøy og ferdigheter de kan bruke direkte i arbeidslivet.
- Generell kompetanse: Kompetansen som er beskrevet, omfatter etisk refleksjon, profesjonelt ansvar og evne til tverrfaglig samarbeid, noe som er avgjørende for å jobbe effektivt og etisk forsvarlig i yrkesfeltet.

2. Er kvalifikasjonene tilstrekkelige for å utøve yrket?

I henhold til fagskoleloven og fagskoletilsynsforskriften, skal utdanningen gi kompetanse som kan anvendes direkte i arbeidslivet, uten behov for ytterligere opplæringstiltak. Dette innebærer at studentene, etter fullført utdanning, skal kunne tre inn i arbeid som profesjonelle uten behov for langvarig opplæring på arbeidsplassen.

Vurdering av tilstrekkelighet:

- Praktiske ferdigheter: Læringsutbyttet inkluderer omfattende praktiske ferdigheter som er direkte anvendelige i arbeidslivet, som å bruke observasjonsskjema, kartleggingsverktøy, bygge tillit med barn og unge, og anvende helsefremmende strategier. Dette tyder på at studentene vil ha tilstrekkelig kompetanse til å kunne utføre oppgavene sine selvstendig og profesjonelt etter endt utdanning.
- Teoretisk kunnskap: Kunnskapsmålene dekker sentrale temaer som psykisk helse, etikk, lovverk, samt tverrfaglig samarbeid, som er nødvendige for å kunne forstå og håndtere komplekse situasjoner i arbeidslivet.
- Yrkesetisk ansvar: Det er et klart fokus på etisk refleksjon og ansvar, noe som er avgjørende i yrker som involverer arbeid med barn og unge, spesielt innen psykisk helse.

3. Kompetanse uten ytterligere opplæring

Kravet i fagskoleloven om at kompetansen skal kunne tas i bruk uten ytterligere opplæring, vurderes ut fra følgende:

- De ferdighetene som studentene tilegner seg i løpet av utdanningen, som å anvende lovverk, bruke kartleggingsverktøy, bygge relasjoner og gjennomføre helsefremmende arbeid, gir dem et solid grunnlag for å starte i arbeidslivet uten behov for videre opplæring.
- Videre utdanning kan være nyttig for spesialisering eller karriereutvikling, men det er ikke et krav for å kunne begynne å utøve yrket med tilstrekkelig kompetanse.
- Læringsutbyttet gir et tilstrekkelig nivå av kunnskap, ferdigheter og generell kompetanse som er direkte relatert til yrkesutøvelsen, særlig i arbeid med barn og unges psykiske helse.

4. Er det behov for videre opplæring?

I lys av fagskolelovens krav er det viktig å vurdere om videre opplæring eller formell opplæring er nødvendig for å kunne bruke kompetansen i arbeid. Basert på læringsutbyttet, er det:

- Ingen nødvendighet for omfattende videre opplæring før studenten kan begynne å utøve yrket. De praktiske ferdighetene og kunnskapen som er beskrevet, gir et tilstrekkelig grunnlag for å utføre arbeidsoppgavene selvstendig.
- Videre opplæring eller spesialisering kan være ønskelig for spesifikke områder, men er ikke nødvendig for å kunne starte i jobber relatert til psykisk helsearbeid med barn og unge.

Konklusjon:

Kvalifikasjonene som læringsutbyttet gir, vurderes som tilstrekkelige for å utøve yrket i tråd med kravene i fagskoleloven og fagskoletilsynsforskriften. Utdanningen gir studenten både den teoretiske kunnskapen, de praktiske ferdighetene og den generelle kompetansen som kreves for å arbeide profesjonelt med barn og unges psykiske helse, uten behov for ytterligere opplæringstiltak.

Læringsutbyttet dekker viktige områder som psykisk helse, utviklingsforstyrrelser, helsefremmende og forebyggende arbeid, bruk av kartleggingsverktøy, tverrfaglig samarbeid og etisk refleksjon. Studentene utvikler kompetanse til å anvende denne kunnskapen i praksis og håndtere komplekse situasjoner på en selvstendig og yrkesetisk måte.

Videre spesialisering kan være aktuelt for enkelte roller, men det er ikke nødvendig for å kunne tre inn i relevante yrkesfunksjoner. Utdanningen fremstår derfor som en avsluttet og yrkesrettet helhet, i samsvar med kravene til en fagskoleutdanning.

Samarbeider fagskolen med aktører i yrkesfeltet/deltar i faglige nettverk som sikrer at utdanningen er relevant for yrkesfeltet over tid?

Det følger av fagskoletilsynsforskriften § 2-1 første ledd at fagskoler skal samarbeide med aktører i arbeidslivet «for å sikre at utdanningens læringsutbytte er relevant for ett eller flere yrkesfelt».

Ordlyden tilsier at utdanningen skal være yrkesrettet, og stiller krav til formålet med samarbeidet mellom fagskolen og aktørene i arbeidslivet. Kravet må tolkes i lys av fagskoleloven § 4 første ledd andre punktum, som sier at en fagskoleutdanning skal gi kompetanse som kan tas i bruk i arbeidslivet. I forarbeidene til loven er det lagt tydelig vekt på at fagskoleutdanninger skal svare på behovet i arbeidsmarkedet.

Samarbeidspartnerne må være relevante for å sikre at utdanningen kan tas i bruk i arbeidslivet, og fagskolen må kunne vise til planer om regelmessig og systematisk samarbeid med arbeidslivet. Det sentrale er at samarbeidet bidrar til at utdanningen er relevant for minst ett yrkesfelt. Det er ikke tilstrekkelig at enkeltpersoner i fagmiljøet har uformell kontakt med representanter fra yrkesfeltet. Samarbeidet med arbeidslivet bør handle om utvikling, gjennomføring og evaluering av utdanningen.

Svar fra komiteen:

Bør tydeliggjøre samarbeidet «bak» studieplanen for systematikk- den beste måten å være oppdatert på er å ha kontakt med arbeidslivet

For at fagskolen skal kunne dokumentere at utdanningen er relevant for yrkesfeltet og i samsvar med kravene i fagskoletilsynsforskriften § 2-1 første ledd og fagskoleloven § 4 første ledd, er det viktig å vurdere hvordan skolen samarbeider med aktører i arbeidslivet, samt hvordan dette samarbeidet sikrer at utdanningen forblir relevant over tid.

1. Samarbeid med aktører i arbeidslivet

Fagskolen skal/bør samarbeide med relevante aktører i arbeidslivet for å sikre at utdanningens læringsutbytte er relevant for det yrkesfeltet den retter seg mot. Dette innebærer at fagskolen må ha et systematisk samarbeid med aktører som er representative for bransjen og yrkesfeltet utdanningen forbereder studentene til.

- Arbeidsgivere og fagorganisasjoner: Fagskolen bør ha samarbeid med helsesektoren, som kommunen, private helse- og omsorgstjenester, samt organisasjoner som arbeider med barn og unges psykiske helse. Dette kan inkludere samarbeid med lærere, spesialpedagoger, BVS'er (barnevernspedagoger, vernepleiere, sosionomer) og andre relevante fagpersoner som f.eks helsesykepleiere.
- Praksisplasser: Fagskolen bør ha samarbeid med relevante arbeidsplasser som tilbyr praksisplasser. Dette gir studentene muligheten til å anvende det de lærer i et virkelig arbeidsmiljø og gir tilbakemelding fra arbeidslivet om hvordan utdanningen kan forbedres.
- Bransjeutvalg eller faglige nettverk: Fagskolen bør delta i faglige nettverk, bransjeutvalg, eller fagråd som består av representanter fra arbeidslivet. Dette sikrer at utdanningen kontinuerlig tilpasses endringer og behov i yrkesfeltet.

2. Samarbeidets formål

Fagskolen skal ikke bare ha et formelt samarbeid med arbeidslivet, men også sørge for at dette samarbeidet aktivt bidrar til utvikling og evaluering av utdanningen. Dette kan innebære:

- Utvikling av utdanningens innhold: Fagskolen bør regelmessig involvere arbeidslivsrepresentanter i utviklingen av læreplaner og kursinnhold for å sikre at det er relevant for dagens arbeidsmarked og yrkesbehov.
- Evaluering og tilbakemelding: Fagskolen bør ha et system for å samle inn tilbakemeldinger fra arbeidslivet om hvordan utdanningen fungerer i praksis. Dette kan gjøres gjennom evalueringer fra praksisplasser, spørreundersøkelser til arbeidsgivere som har ansatt fagskolens kandidater, eller gjennom direkte samarbeid i evalueringsprosesser.
- Oppdatering av kompetansekrav: Fagskolen bør også være i stand til å tilpasse seg endringer i lovverk, teknologiske fremskritt og nye metoder i arbeidslivet. Dette sikrer at utdanningen alltid er oppdatert og i samsvar med det arbeidslivet etterspør.

Systematisk samarbeid

Det er ikke tilstrekkelig med uformell kontakt; fagskolen må ha et systematisk og kontinuerlig samarbeid med arbeidslivet. Dette kan innebære:

- Regelmessige møter og dialog: Fagskolen bør ha faste møtepunkter med representanter fra arbeidslivet, for eksempel gjennom årlige eller kvartalsvis møter der utdanningens relevans og utvikling drøftes.
- Faglige nettverk: Deltakelse i nasjonale og internasjonale faglige nettverk og bransjegrupper er viktig for å holde seg oppdatert på trender, forskrifter og behov i yrkesfeltet.
- Samarbeid i utdanningsplanlegging: Fagskolen bør også sikre at samarbeidspartnerne er involvert i planleggingen av nye utdanningstilbud, slik at disse er tilpasset arbeidslivets krav.

4. Er samarbeidet tilstrekkelig?

For å oppfylle kravene i fagskoletilsynsforskriften og fagskoleloven, må samarbeidet ikke bare være til stede, men det må også være:

- Relevant: Samarbeidet må være med aktører som er direkte knyttet til det yrkesfeltet som utdanningen retter seg mot. For eksempel, i tilfelle av en fagskoleutdanning innen psykisk helsearbeid for barn og unge, må samarbeidet være med relevante aktører innen psykisk helse, barnevern og andre fagfelt som arbeider med barn og unge.
- Systematisk og kontinuerlig: Det må være en etablert prosess for samarbeid som skjer regelmessig, og som sikrer at utdanningen er i tråd med arbeidslivets behov på lang sikt.
- Bidra til faglig utvikling: Samarbeidet skal bidra aktivt til utviklingen av utdanningen, både ved å gi innsikt i endringer i arbeidsmarkedet og ved å bidra med kompetanse som kan forbedre utdanningens innhold og struktur.

Konklusjon:

Det er avgjørende at fagskolen har et systematisk samarbeid med relevante aktører i yrkesfeltet for å sikre at utdanningen er relevant over tid. Dette samarbeidet må ikke være tilfeldig eller uformelt, men skal være en integrert del av utdanningens utvikling, evaluering og tilpasning til arbeidslivets behov.

Det bør i tillegg tydeliggjøres hvordan dette samarbeidet faktisk er forankret i studieplanarbeidet, slik at det fremgår at innspill fra arbeidslivet har hatt betydning for utforming og innhold. Et godt dokumentert og regelmessig samarbeid – som inkluderer dialog med fagmiljøer, arbeidsgivere og praksisfelt – vil ytterligere bidra til å sikre at utdanningen til enhver tid er i tråd med de faktiske behovene i yrkesfeltet, og dermed også være i samsvar med kravene i fagskoleloven og fagskoletilsynsforskriften.

Har utdanningen et dekkende navn?

Det følger av fagskoletilsynsforskriften § 2-1 tredje ledd bokstav a at utdanningen skal ha «et dekkende navn». Ordlyden tilsier at navnet skal signalisere hvilken kompetanse studentene har etter endt utdanning, og at navnet ikke kan være så overordnet at det er utydelig hva som ligger i utdanningen. Utdanningens navn må gi mening for potensielle studenter, arbeidsgivere og samfunnet ellers.

Kravet til utdanningens navn må særlig ses i sammenheng med utdanningens overordnede læringsutbytte, faginnhold og omfanget på utdanningen. Navnet skal ikke si noe om utdanningens nivå eller lengde, og skal derfor ikke inneholde ordet «fagskoleutdanning» eller henvise til antall studiepoeng. Utdanningens navn må være så presist at det ikke kan forveksles med andre eksisterende utdanninger på et annet nivå i NKR, utdanninger med et annet læringsutbytte eller fagskoleutdanninger som er vesentlig lengre eller kortere.

Svar fra komiteen:

Godt argumentert fra prosjektgruppe og vurdert som dekkende navn for utdanningen.

Konklusjon:

Utdanningen har et dekkende og presist navn som tydelig signaliserer hvilken kompetanse studentene oppnår etter endt utdanning. Navnet er godt begrunnet av prosjektgruppen, og det samsvarer med utdanningens læringsutbytte, faginnhold og formål. Dermed oppfyller det kravene i fagskoletilsynsforskriften § 2-1 tredje ledd bokstav a.

Er omfanget, faginnholdet og strukturen i utdanningen egnet til at studentene kan nå læringsutbyttet?

Omfang:

Det følger av fagskoleloven § 4a første ledd første punktum at en fagskoleutdanning skal ha et innhold og omfang som tilsvarer «inntil to års utdanning på fulltid». Etter fagskoleloven § 17 andre ledd andre punktum er et fullt studieår normert til 60 studiepoeng. En fagskoleutdanning skal som hovedregel være på mellom 30 og 120 studiepoeng, jf. fagskoletilsynsforskriften § 2-2 første ledd. Fagskolen Vestland kan med hjemmel i fagskoleloven § 4a andre ledd få akkreditert og selv akkreditere utdanninger på mindre enn et halvt års omfang (30 studiepoeng). Fagskolen Vestland må søke NOKUT om unntak for å etablere fagskoleutdanninger på mellom 120 og 180 studiepoeng, jf. fagskoleloven § 4a første ledd andre punktum og fagskoleforskriften § 42.

Faginnhold og struktur:

Det følger av fagskoletilsynsforskriften § 2-1 tredje ledd bokstav b at utdanningen skal ha et faginnhold og en struktur «som er egnet til at studentene kan oppnå læringsutbyttet». Ordlyden tilsier at utdanningen skal ha et innhold og må være organisert på en måte som gjør det mulig for studentene å oppnå utdanningens læringsutbytte. De fleste utdanninger er delt opp i emner, og emnene skal til sammen bidra til at det overordnede læringsutbyttet oppnås. Det må derfor ses på hvilke emner utdanningen er satt sammen av, omfanget av disse emnene og hvilke sentrale tema som inngår i hvert av emnene.

For at kravet skal være oppfylt må faginnholdet verken være for snevert eller for omfattende til at studentene kan oppnå læringsutbyttet. Videre kreves det at rekkefølgen og sammenhengen mellom emner og temaer er logisk, og støtter opp under den læringsprosessen studentene skal gjennomgå.

Svar fra komiteen:

Utdanningens omfang og struktur fremstår i hovedsak som godt egnet til å støtte opp under læringsutbyttet. Emnene dekker relevante temaer og følger en logisk rekkefølge. Det anbefales likevel å styrke studentmedvirkningen, slik at studentene får større eierskap til læringsprosessen, og gis flere arenaer for å vise sin kompetanse.

Konklusjon:

Utdanningens omfang, faginnhold og struktur er i hovedsak godt tilrettelagt for at studentene skal kunne oppnå læringsutbyttet. Emnene dekker relevante temaer, og rekkefølgen støtter opp under studentenes faglige progresjon. Det anbefales likevel å styrke studentmedvirkningen i strukturen, slik at studentene får flere muligheter til å vise sin kompetanse gjennom alternative læringsaktiviteter og vurderingsformer.

Er undervisnings-, lærings- og vurderingsformene i utdanningen egnet til at studentene kan nå læringsutbyttet?

Det følger av fagskoletilsynsforskriften § 2-1 tredje ledd bokstav c at utdanningen skal ha undervisnings-, lærings- og vurderingsformer «som er egnet til at studentene kan oppnå læringsutbyttet». Undervisnings-, lærings- og vurderingsformene må altså være tilpasset utdanningen, slik at studentene kan nå læringsutbyttet.

Utdanningens undervisnings-, lærings- og vurderingsformer må understøtte faginnholdet og strukturen i utdanningen. Undervisnings-, lærings- og vurderingsformene må også passe til utdanningsformen, det vil si om utdanningen skal gis stedbasert, nettbasert eller som en kombinasjon av disse. Det bør være både teoretiske og praktiske undervisnings- og læringsaktiviteter. Vurderingsformene må være tilpasset emnene og læringsaktivitetene, og må dessuten være tilpasset hensikten om å gi studentene tydelige mål og tilbakemeldinger. Gjennom vurderingen skal det kunne fastsettes i hvilken grad studentene har oppnådd læringsutbyttet for utdanningen.

Svar fra komiteen:

Det anbefales å styrke undervisnings-, lærings- og vurderingsformene ved å legge bedre til rette for studentmedvirkning og variasjon i hvordan studentene kan vise sin kompetanse. Eksempler kan være å bruke muntlige og skriftlige fremføringer, innleveringer og podkast som alternative vurderingsformer. Dette vil bidra til å øke relevansen og tilpasningen til ulike studenters styrker og læringsstiler.

Konklusjon:

Undervisnings-, lærings- og vurderingsformene legger i stor grad til rette for at studentene skal kunne nå læringsutbyttet, men det anbefales å øke variasjonen i hvordan studentene får vise sin kompetanse. Økt studentmedvirkning og bruk av alternative vurderingsformer – som muntlig og skriftlig fremføring, innleveringer og podkast – vil kunne styrke læringsutbyttet og gjøre vurderingsformene mer inkluderende og praksisnære.

Er opptakskravene de rette for utdanningen?

Fagskoleopptak er regulert i fagskoleloven § 16, mens fagskoleforskriften § 7 presiserer fagskolelovens kvalifiseringskrav. Det følger av fagskoleforskriften § 7 første ledd at opptak til fagskoleutdanninger krever «relevant fag- eller svennebrev, treårig yrkesfaglig opplæring eller generell studiekompetanse, [...] eller tilsvarende realkompetanse». Innenfor disse rammene er det fagskolene selv som bestemmer hvilke opptaksgrunnlag som skal gjelde for utdanningene de tilbyr. Etter fagskoleforskriften § 7 fjerde ledd første punktum kan styret stille «spesielle opptakskrav som er relevante for fagskoleutdanningen». Etter femte ledd første punktum kan styret også stille opptakskrav om «fullført og bestått fagskoleutdanning til fagskoleutdanninger».

Det må komme frem hva som er det generelle opptakskravet til studiet, for eksempel ved å oppgi de aktuelle fagbrevene som gir opptak. Videre må opptakskravet ses i sammenheng med utdanningens overordnede læringsutbyttebeskrivelse, innhold og omfang. Det må vurderes om det er realistisk at studentene kan nå det overordnede læringsutbyttet for utdanningen, innenfor det oppgitte omfanget (studiepoeng), med opptakskravet som er gitt. Opptakskravet skal også inneholde bestemmelser om realkompetansevurdering i tråd med fagskoleloven § 16 og fagskoleforskriften § 7. Realkompetanse er definert i fagskoleforskriften § 2 bokstav b som «dokumentert kunnskap, ferdigheter og generell kompetanse tilegnet uavhengig av læringsarena, gjennom formell, ikke formell og uformell læring». Opptak på grunnlag av realkompetanse forutsetter en tilsvarende kompetanse som det generelle opptakskravet til utdanningen. I utgangspunktet er det kun søkere som er 23 år eller eldre i opptaksåret som kan tas opp på grunnlag av realkompetanse, jf. fagskoleloven § 16 første ledd andre punktum.

Fagskolens styre kan stille spesielle opptakskrav som er «relevante» for fagskoleutdanningen, jf. fagskoleforskriften § 7 fjerde ledd første punktum. Med spesielle opptakskrav menes «krav om bestemte fag, fagbrev, svennebrev, karakterer, poeng, opptaksprøver, arbeidserfaringer, autorisasjoner, sertifiseringer eller andre yrkesgodkjenninger», jf. fagskoleforskriften § 7 fjerde ledd andre punktum. Listen er uttømmende, og fagskolen har ikke anledning til å stille andre spesielle opptakskrav enn dem som er listet opp. Dersom fagskolen har satt spesielle opptakskrav for utdanningen, må det komme tydelig frem hva som kreves av søkerne. Dersom en utdanning har opptaksprøve som spesielt opptakskrav, må fagskolen fastsette hvor stor vekt opptaksprøven skal tillegges, jf. fagskoleforskriften § 18. Etter fagskoleforskriften § 7 tredje ledd kan realkompetansevurdering ikke foretas for opptak til fagskoleutdanninger der fagskolen har stilt som opptakskrav at studentene har yrkesgodkjenning, autorisasjon eller sertifisering etter annen lovgivning, jf. fagskoleforskriften § 7 fjerde ledd.

Svar fra komiteen:

Ingenting å utsette på dette punktet

Konklusjon:

Opptakskravene for utdanningen fremstår som relevante og godt tilpasset utdanningens innhold, nivå og læringsutbytte. De bygger på nasjonalt fastsatte rammer i fagskoleloven og fagskoleforskriften, og legger til rette for at studentene, med bakgrunn i fagbrev, yrkesfaglig opplæring, generell studiekompetanse eller tilsvarende realkompetanse, har et realistisk grunnlag for å nå læringsutbyttet innenfor normert tid. Det er ikke identifisert behov for endringer i opptakskravene.

Er det krav til eventuelle internasjonale standarder, konvensjoner og avtaler i utdanningen? Er disse i så fall ivarettatt?

Det følger av fagskoleforskriften § 47 fjerde ledd at fagskoleutdanningen skal være «i tråd med de internasjonale standarder, konvensjoner og avtaler som Norge er forpliktet til å følge». Det er stort sett bare utdanninger innen samferdselsfag som er regulert av internasjonale standarder, konvensjoner og avtaler, som for eksempel luftfart, maritime fag og jernbane.

Svar:

Ikke aktuelt for denne utdanning

Dersom utdanningen har praksis, er kravet til praksisavtaler ivarettatt?

Det følger av fagskoletilsynsforskriften § 2-1 fjerde ledd at det for utdanninger med praksis skal foreligge «en skriftlig praksisavtale mellom fagskolen og praksisstedet om hvordan praksisen skal gjennomføres». Praksis er en læringsaktivitet som skjer i en virksomhet utenom fagskolen, der en student deltar i ordinære arbeidsoppgaver i arbeidslivet for å oppnå et bestemt læringsutbytte. Det vil være personalet på praksisstedet som står for opplæring og veiledning av studentene i det daglige under praksistiden. Det er fagskolens ansvar å sørge for at studentene har en tilfredsstillende praksisplass der de kan oppnå læringsutbyttet for praksisen.

Hensikten med en praksisavtale er å sikre at læringsaktivitetene som skjer i praksisen har høy kvalitet, slik at studentene kan oppnå læringsutbyttet. Praksisavtalen skal derfor handle om hvordan praksisen skal gjennomføres. Hva det innebærer vil avhenge av den enkelte utdanningen og praksisen. Aktuelle elementer er

- *praksisens læringsutbytte, varighet, omfang og arbeidskrav*
- *fagskolens ansvar for praksisen, blant annet for*
 - *oppfølging og veiledning av studentene mens de er i praksis*
 - *vurderingsoppgaver som fagskolen skal utføre*
- *praksisstedets ansvar for praksisen, herunder*
 - *krav til deres praksisveilederes kompetanse og kapasitet*
 - *oppfølging og veiledning av studentene mens de er i praksis*
 - *vurderingsoppgaver som praksisstedet skal utføre*
- *økonomiske forhold*
- *mekanismer for å avklare uenigheter eller avtalebrudd*

Praksisavtalen skal være skriftlig, og den skal være inngått mellom fagskolen og praksisstedet. Studentene er ikke del av praksisavtalen.

Svar fra komiteen:

Ikke aktuelt for denne utdanning i dag, men anbefaler at vi har dette som et utviklingspunkt
Eksempler: Aksjonsforskning, hospitering sammen med medstudent med aktiv praksisplass.

Konklusjon:

Utdanningen har per i dag ikke praksis som en obligatorisk del av studieløpet, og krav til praksisavtaler er dermed ikke aktuelt å vurdere opp mot gjeldende regelverk. Det anbefales likevel å vurdere praksisnære tiltak som aksjonsforskning, hospitering eller samarbeid med medstudenter i praksis, som ledd i videre utvikling av utdanningens relevans og yrkesnærhet.

Dersom utdanningen har praksis, har praksisveilederne nødvendig kompetanse?

Det følger av fagskoletilsynsforskriften § 2-4 at eksterne praksisveiledere skal ha «kompetanse til å veilede og vurdere studentene i praksis». Dette kravet er bare relevant for utdanninger med praksis, og stiller krav til de eksterne praksisveilederne. Praksisveiledere som er ansatt ved fagskolen (interne praksisveiledere) er en del av fagskolens fagmiljø, og dekkes av kravene i fagskoletilsynsforskriften § 2-3 (om fagskolens fagmiljø, se s. 15-16).

Med «ekstern praksisveileder» menes den veilederen studenten har på arbeidsplassen hvor han eller hun har sin praksis. Praksisveilederen skal kunne veilede studentene slik at de oppnår læringsutbyttet for utdanningen. For å kunne få til dette, må praksisveilederen kjenne læringsutbyttebeskrivelsen for den konkrete utdanningen og praksisen godt. Praksisveilederen skal vurdere studentenes kompetanse, og må derfor ha kompetanse i å vurdere, kjenne fagskolens vurderingskriterier og forstå karakterskalaen og hva som er godt nok for å bestå praksis.

Det er fagskolens ansvar å sørge for at de eksterne praksisveilederne har rett kompetanse. Kompetansen kan for eksempel sikres gjennom kurs eller veiledningsmateriale til veilederne. Kvalitetssikring av praksis er alltid fagskolens ansvar.

Svar:

Ikke aktuelt for denne utdanning

Er studentene sine arbeidsforhold, informasjon og velferd ivaretatt?**Studentenes læringsmiljø:**

I fagskoleloven § 15 står det følgende om studentenes læringsmiljø: «Styret har det overordnede ansvaret for studentenes læringsmiljø. Styret skal, i samarbeid med studentorganene, legge forholdene til rette for et godt og inkluderende læringsmiljø. Styret skal innenfor sitt ansvarsområde arbeide for å forebygge og forhindre trakassering og seksuell trakassering, jf. likestillings- og diskrimineringsloven § 13.

Hvis fagskolen er tilknyttet en studentsamskipnad, skal styret i samarbeid med studentsamskipnaden legge til rette for et godt og inkluderende læringsmiljø og arbeide for å bedre studentvelferden på lærestedet.

Styret har ansvaret for at læringsmiljøet og det fysiske og psykiske arbeidsmiljøet er fullt forsvarlig med hensyn til studentenes helse, sikkerhet og velferd. I utformingen av det fysiske arbeidsmiljøet skal styret, så langt det er mulig og rimelig, sørge for

- at lokaler, adkomstveier, trapper, mv. er dimensjonert og innredet for den virksomheten som drives
- at lokalene har gode lys- og lydforhold og forsvarlig inneklime og luftkvalitet
- at lokalene blir vedlikeholdt og er rene og ryddige
- at lokalene er innredet slik at studentene unngår uheldige fysiske belastninger
- at virksomheten er planlagt slik at skader og ulykker forebygges
- at tekniske innretninger og utstyr er sikret og blir vedlikeholdt, slik at studentene unngår skader og ulykker
- at lokaler, adkomstveier, sanitæranlegg og tekniske innretninger er utformet på en slik måte at personer med nedsatt funksjonsevne kan studere ved fagskolen
- at læringsmiljøet er innrettet for studenter av ulike kjønn
- at læringsmiljøet er utformet etter prinsippet om universell utforming.

[...]

Studenter med funksjonsnedsettelse og studenter med særskilte behov har rett til egnet individuell tilrettelegging av lærested, undervisning, læremidler og eksamen, for å sikre likeverdige opplærings- og utdanningsmuligheter. Retten gjelder tilrettelegging som ikke innebærer en uforholdsmessig byrde for utdanningsinstitusjonen. I denne vurderingen skal det legges særlig vekt på tilretteleggingens effekt for å fjerne barrierer for disse studentene, kostnadene ved tilretteleggingen og institusjonens ressurser. [...]. Tilretteleggingen skal ikke føre til en reduksjon av de faglige kravene som stilles i den enkelte utdanningen.

Arbeidstilsynet fører tilsyn med at kravene i tredje ledd er oppfylt. [...]».

Om fagskoleloven § 15:

Det er fagskolens styre som har det overordnede ansvaret for studentenes lærings- og arbeidsmiljø, jf. fagskoleloven § 15 første ledd. Å ha ansvar for studentenes lærings- og arbeidsmiljø betyr å

- sikre at regelverket om studentenes lærings- og arbeidsmiljø er oppfylt
- legge til rette for et godt og inkluderende læringsmiljø
- arbeide for å forebygge og forhindre alle former for trakassering.

Styret skal samarbeide med studentorganene om studentenes læringsmiljø. Hvis fagskolen er tilknyttet en studentsamskipnad, skal styret også samarbeide med studentsamskipnaden, jf. fagskoleloven § 15 første og andre ledd. Samarbeidet skal dreie seg om å legge til rette for et godt og inkluderende læringsmiljø og å arbeide for å bedre studentvelferden på lærestedet.

Fagskoleloven § 15 tredje ledd sier at studentenes lærings- og arbeidsmiljø skal være fullt forsvarlig med hensyn til studentenes helse, sikkerhet og velferd. Hva som er "fullt forsvarlig" må ses i lys av teknisk og sosial utvikling i samfunnet og fagskolens og utdanningenes type og organisering.

Etter fagskoleloven § 15 første og andre ledd skal læringsmiljøet være «godt og inkluderende». Kravet gjelder for både det fysiske og det psykososiale miljøet. Lærings- og arbeidsmiljøet omfatter alle forhold i miljøet som kan påvirke studentene i deres studiesituasjon, for eksempel lokaler, utstyr, inneklima, omgangsform og -tone blant de ansatte og studentene imellom og andre velferdsmessige forhold. Miljøet skal være slik at det legger til rette for at studentene kan tilegne seg den kunnskapen, den kompetansen og de ferdighetene utdanningen skal gi. I kravet om et godt og inkluderende læringsmiljø ligger det også at fagskolen må arbeide for at miljøet skal være fritt for diskriminering, trakassering, mobbing, trusler og vold. Et godt og inkluderende læringsmiljø skal oppleves som en trygg arena hvor studentene kan lære, og fagskolen må arbeide for at miljøet skal inkludere alle studentene.

Fagskoleloven § 15 tredje ledd stiller tydelige krav til det fysiske miljøet ved fagskolen. Noen av kravene må oppfylles når det planlegges hvilke lokaler som skal brukes og hvordan de skal innredes. Dette gjelder for eksempel kravene til lys- og lydforhold, trapper, innredning m.m. Andre krav er knyttet til den daglige driften av fagskolen, for eksempel standarder for renhold og vedlikehold. Kravene til det fysiske miljøet ved fagskolen gjelder «så langt det er mulig og rimelig», jf. fagskoleloven § 15 tredje ledd. Dette innebærer at fagskolene må finne en balanse mellom å sikre studentenes behov og det som er hensiktsmessige og kostnadseffektive tiltak. Fagskolene må gjøre en konkret vurdering av hva som vil være tilfredsstillende standarder ved de enkelte studiestedene og utdanningene. For eksempel vil fagskoler som bare eller i all hovedsak har nettbaserte utdanninger, ikke trenge samme type lokaler som fagskoler som tilbyr stedbaserede utdanninger.

Etter fagskoleloven § 15 tredje ledd bokstav i skal læringsmiljøet ved fagskolen være utformet etter «[prinsippet om universell utforming](#)». Universell utforming betyr at produkter, omgivelser, programmer og tjenester er utformet på en måte som gjør at de i så stor utstrekning som mulig kan brukes av alle uten tilpassing eller alternativer. Alle fagskoler skal sørge for universell utforming av lokalene sine, utstyret sitt og omgivelsene sine.

Etter fagskoleloven § 15 femte ledd har studenter med funksjonsnedsettelse eller særskilte behov rett på individuell tilrettelegging av lærestedet, undervisningsopplegget, læremidler (inkludert lærebøker og IKT) og eksamen. Bakgrunnen for rettigheten er at disse studentene skal kunne ta fagskoleutdanning på lik linje med andre studenter, og være i stand til å oppnå det samme læringsutbyttet som andre. Manglende individuell tilrettelegging kan være ensbetydende med diskriminering. Studentenes rett til en egnet individuell tilrettelegging gjelder bare så langt det ikke innebærer "en uforholdsmessig byrde" for fagskolen.

NOKUT har det overordnede tilsynsansvaret for reglene i fagskoleloven, og dermed også for regelen om læringsmiljø i fagskoleloven § 15. Arbeidstilsynet fører tilsyn med at fagskolen følger kravene til utformingen av det fysiske arbeidsmiljøet, jf. fagskoleloven § 15 sjette ledd, jf. tredje ledd.

Svar fra komiteen:

Universell utforming på nettstudier betyr at digitalt læringsinnhold og -verktøy skal være tilgjengelig for alle studenter, uavhengig av funksjonsevne. Dette inkluderer:

- Tilgjengelighet av digitale plattformer: Nettsider og digitale læringsplattformer skal være utformet slik at de kan brukes av alle, inkludert personer med nedsatt funksjonsevne. Dette kan innebære at plattformene er compatible med skjermlesere, har muligheter for tekststørrelse justering, kontrastjustering, og alternativ tekst for bilder og grafikk.
- Tilrettelegging for ulike behov: Studenter med nedsatt syn, hørsel, motoriske ferdigheter eller kognitive utfordringer må få tilrettelegging som gjør at de kan ta del i læringsaktiviteter på lik linje med andre. For eksempel kan dette innebære at videoer har undertekster, og at det finnes alternative læringsressurser som er tilgjengelige i forskjellige formater (tekst, lyd, video) og videre at det brukes mikrofon ved fysiske samlinger.
- Fleksible læringsmuligheter: Nettstudier bør tilby fleksible løsninger som gjør det mulig for studenter å tilpasse sitt eget tempo, noe som kan være særlig viktig for studenter med funksjonsnedsettelse eller særskilte behov.

Konklusjon:

Fagskolen legger i hovedsak godt til rette for studentenes arbeidsforhold, informasjon og velferd, i tråd med kravene i fagskoleloven § 15. Læringsmiljøet fremstår som inkluderende og trygt, og det er etablert rutiner for både fysisk og psykososialt arbeidsmiljø.

For å styrke et inkluderende læringsmiljø ytterligere – særlig i nettbasert undervisning – anbefales økt fokus på universell utforming av digitale læringsplattformer og undervisningsressurser. Dette inkluderer blant annet teksting av undervisningsfilmer, bruk av mikrofon ved samlinger, og tilgjengelighet for ulike funksjonsnedsettelse gjennom fleksible og tilrettelagte løsninger. Slike tiltak vil bidra til å sikre at alle studenter får likeverdige læringsbetingelser, og at fagskolen fullt ut ivaretar sitt ansvar i henhold til lovverket.

Har fagskolen den lærerkompetansen og tilgangen til fagressurser som er nødvendig for å drifte utdanningen?

Fagmiljøet som er tilknyttet utdanningen:

I fagskoletilsynsforskriften § 2-3 første ledd står det følgende om fagmiljøet som er tilknyttet utdanningen: «Fagmiljøets størrelse og kompetanse skal stå i forhold til antallet studenter og utdanningens innhold og egenart. I fagmiljøet skal det finnes personer med utdanning minst på fagskolenivå, utdanningsfaglig kompetanse og oppdatert yrkeserfaring».

I andre ledd står det videre: «Utdanningen skal ha en

- faglig ansvarlig som har ansvar for utviklingen og gjennomføringen av utdanningen. Den faglig ansvarlige skal ha utdanning som er relevant for utdanningens innhold og egenart, og være ansatt i minst 50 prosent stilling ved fagskolen.*
- utdanningsfaglig ansvarlig med utdanningsfaglig utdanning som har ansvar for å legge til rette for studentenes læring».*

Etter tredje ledd skal fagskolen «fastsette egne krav til fagmiljøets størrelse, kompetanse og sammensetning». Fagmiljø er definert i fagskoletilsynsforskriften § 1-2 bokstav a som «de som regelmessig og direkte bidrar til å gjennomføre, organisere eller utvikle utdanningen eller fagområdet». Fagmiljøet kan bestå av fast ansatte, midlertidige ansatte og timelærere, og de ansatte kan være i heltids- eller deltidsstillinger.

Om fagskoletilsynsforskriften § 2-3 første ledd:

Fagskoletilsynsforskriften § 2-3 første ledd første punktum beskriver et overordnet krav om at fagmiljøets størrelse og kompetanse skal stå i forhold til utdanningens innhold og egenart og til hvor mange studenter som til enhver tid tar utdanningen. Det er ikke stilt noen absolutte krav til hvor mange personer som må være en del av fagmiljøet. Det sentrale er at

fagmiljøet består av nok personer til at det er mulig å gjennomføre alle aktiviteter knyttet til planlegging, undervisning, tilbakemelding, vurdering og liknende.

Det stilles konkrete krav til hva slags kompetanse det samlede fagmiljøet skal ha. Hvilken kompetanse som skal finnes i et konkret fagmiljø, krever en konkret vurdering av blant annet den enkelte utdanningens faginnhold og undervisningsform. Fagmiljøet må ha rett faglig kompetanse til å kunne gjennomføre opplæring og vurdering i tråd med studieplanen. Utdanningsformen vil kunne påvirke hvilken kompetanse som er nødvendig i fagmiljøet. Også sammensetningen av studentene, og studentenes startkompetanse, vil kunne påvirke hva som kreves av fagmiljøet.

I tillegg til det overordnede kravet om at fagmiljøets kompetanse skal stå i forhold til utdanningens studenter og utdanningens egenart, er det også et krav i bestemmelsens første ledd andre punktum om at det må finnes noen i fagmiljøet med utdanning minst på fagskolenivå, utdanningsfaglig kompetanse (kompetanse i å fremme studenters læring, kan bestå av pedagogisk, didaktisk, digital eller annen relevant kompetanse, jf. fagskoletilsynsforskriften § 1-2 bokstav b) og oppdatert yrkeserfaring. Disse kravene er relative og må stå i forhold til utdanningens type og målgruppe. Ettersom det ikke er stilt krav om et bestemt antall personer i fagmiljøet, kan alle de tre kompetansekravene i teorien dekkes av én person. For at fagmiljøet skal oppfylle formålet med forskriftskravet, må fagmiljøet likevel ha en viss størrelse og stabilitet. Det er derfor vanskelig å se for seg at et fagmiljø på én person vil kunne være tilstrekkelig.

Om fagskoletilsynsforskriften § 2-3 andre ledd:

Etter fagskoletilsynsforskriften § 2-3 andre ledd bokstav a skal utdanningen ha en faglig ansvarlig, som skal ha et særlig ansvar for utviklingen og gjennomføringen av utdanningen. Den faglig ansvarlige skal ha en utdanning som er «relevant for den aktuelle fagskoleutdanningen» og være ansatt ved fagskolen «i minst 50 prosent stilling». Det er ikke et krav om fast eller full stilling. Den faglig ansvarlige må ha kompetanse til å hente inn og kvalitetssikre bidrag fra fagmiljøet og/eller samarbeidsaktørene, slik at hen kan sikre at utdanningen utvikles og gjennomføres på en måte som er egnet til at studentene kan oppnå læringsutbyttet.

Etter fagskoletilsynsforskriften § 2-3 andre ledd bokstav b skal utdanningen ha en utdanningsfaglig ansvarlig, som skal ha et særlig ansvar for å legge til rette for studentenes læring. Den utdanningsfaglig ansvarlige skal ha «utdanningsfaglig utdanning». Hensikten med kravet er å sikre at det for hver utdanning finnes minst én person som har et særskilt ansvar for å ivareta studentenes læring, og et spesielt blikk på det pedagogiske opplegget i utdanningen. I det ligger det å følge opp at utdanningen pedagogisk og didaktisk legges opp slik at studentene kan oppnå læringsutbyttet. Med «utdanningsfaglig utdanning» menes pedagogisk utdanning, for eksempel lektorutdanning eller yrkesfaglærerutdanning. Ettersom fagskoleutdanninger er utdanning for voksne, forutsettes det at det trengs utdanningsfaglig utdanning rettet mot læring minst på nivå med videregående opplæring. Det er ikke tilstrekkelig med bare utdanningsfaglig kompetanse fra relevant undervisningsarbeid eller lignende (kompetanse i å fremme studenters læring, kan bestå av pedagogisk, didaktisk, digital eller annen relevant kompetanse, jf. fagskoletilsynsforskriften § 1-2 bokstav b). For å oppfylle kravet er det nok at den utdanningsfaglig ansvarlige har en «generell» pedagogisk utdanning. Det er altså ikke et absolutt krav at personens utdanning er tilpasset undervisningsformen på den aktuelle utdanningen. Hvis den utdanningsfaglig ansvarlige ikke har utdanning knyttet til undervisningsformen, må denne kompetansen være dekket i fagmiljøet ellers, enten som formell eller uformell kompetanse.

Om fagskoletilsynsforskriften § 2-3 tredje ledd:

Etter fagskoletilsynsforskriften § 2-3 tredje ledd skal fagskolen fastsette egne krav til fagmiljøets størrelse, kompetanse og sammensetning (kravspesifikasjon). Tredje ledd gir uttrykk for at kravene i § 2-3 første og andre ledd er både minimumskrav og generiske (ikke fagspesifikke) krav, og at fagskolen derfor skal fastsette egne lokale krav til hvilket fagmiljø den enkelte utdanning skal ha. Disse lokale kravene skal dekke fagmiljøets størrelse, kompetanse og sammensetning.

Svar fra komiteen:

Ingenting å utsette på dette

Konklusjon:

Fagskolen har den nødvendige lærerkompetansen og tilgangen til fagressurser for å kunne drifte utdanningen i samsvar med kravene i fagskoletilsynsforskriften § 2-3. Fagmiljøets størrelse og sammensetning er tilpasset utdanningens innhold, egenart og studentgrunnlag, og det finnes både faglig og utdanningsfaglig ansvarlig med relevant utdanning og erfaring. Fagskolen oppfyller også kravet om å ha fastsatt egne krav til fagmiljøets størrelse, kompetanse og sammensetning.

Har fagskolen sensorer med kompetanse til å vurdere om læringsutbyttet er nådd?

Det følger av fagskoletilsynsforskriften § 2-5 at sensor «skal ha kompetanse til å vurdere om studenten har oppnådd læringsutbyttet for emnet eller utdanningen». Studentenes kunnskap, ferdigheter og generelle kompetanse skal prøves på en upartisk og faglig betryggende måte, og vurderingen skal sikre det faglige nivået ved den aktuelle utdanningen, jf. fagskoleloven § 21 første ledd.

Det er ikke et krav at sensor må være ekstern, men fagskoleloven krever enten en ekstern evaluering av vurderingen eller vurderingsordningene, jf. fagskoleloven § 21 første ledd siste punktum. Sensors kompetanse må vurderes opp mot hvilken oppgave sensor skal ha. Det betyr at det kan være forskjell i kravet til sensors kompetanse avhengig av om sensuren gjelder et enkeltfag eller utdanningen som helhet. For å kunne vurdere om studentene har oppnådd læringsutbyttet må sensor ha god kjennskap til læringsutbyttebeskrivelsene, og gjerne også pedagogisk kompetanse. Sensor må videre ha oppdatert fagkunnskap, og kunnskap og kompetanse om yrkesfeltet tilpasset det sensoroppdraget hen skal utføre.

Det er fagskolens ansvar å sørge for at sensor har rett kompetanse. Det kan sikres gjennom for eksempel kurs eller veiledningsmateriale til sensorene. Kvalitetssikring av sensuren er alltid fagskolens ansvar.

Svar fra komiteen:

Ingenting å utsette på dette

Konklusjon:

Fagskolen har tilgang på sensorer med relevant og oppdatert kompetanse til å vurdere om studentene har oppnådd læringsutbyttet, i samsvar med kravene i fagskoletilsynsforskriften § 2-5 og fagskoleloven § 21. Sensorordningen er faglig betryggende og sikrer et forsvarlig faglig nivå i vurderingene. Det er ikke avdekket behov for forbedringer på dette området.

2 Eventuelle premisser for opprettingen av studiet

Er det nødvendig å sette premisser for opprettingen av studiet?**Svar fra komiteen:**

Må forankre studieplan mer mot utviklingspsykologi knyttet til typisk og atypisk helseutvikling.

Konklusjon:

Det sette som premiss for opprettelsen av studiet at studieplanen styrkes med tydeligere forankring i utviklingspsykologi, særlig knyttet til typisk og atypisk helseutvikling. Dette vil sikre at utdanningen gir et solid teoretisk grunnlag i tråd med yrkesfeltets behov og læringsutbyttets krav.

3 Konklusjon

Hva er den sakkyndige komité sin konklusjon?

Den sakkyndige komité skal vurdere om [studieplanen er godkjent eller ikke](#). Dersom komiteen ikke godkjenner studieplanen skal planen sendes tilbake til prosjektgruppen, sammen med en rapport om mangler og feil. Prosjektgruppen må deretter gjøre de nødvendige endringene for at den sakkyndige komité skal kunne behandle saken videre.

Svar:

Den sakkyndige komiteen vurderer at utdanningen i all hovedsak oppfyller kravene i fagskoleloven og fagskoletilsynsforskriften, og fremstår som faglig robust, yrkesrelevant og gjennomførbar. Læringsutbyttet er tydelig formulert og forankret i nivå 5.1 i Nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk, og gir studentene både teoretisk kunnskap, praktiske ferdigheter og generell kompetanse som gjør dem i stand til å utøve yrket selvstendig og profesjonelt. Utdanningen fremstår som en avsluttet, yrkesrettet helhet i tråd med kravene til en fagskoleutdanning.

Det faglige innholdet er relevant og balanserer teori og praksis på en god måte, særlig i lys av fagområder som psykisk helse, utviklingsforstyrrelser, etikk, tverrfaglig samarbeid og bruk av kartleggingsverktøy. Utdanningen har et hensiktsmessig omfang og struktur, men det anbefales at enkelte emner – som det store emnet – vurderes delt opp for å sikre bedre samsvar mellom innhold, omfang og læringsutbytte. Det anbefales også økt studentmedvirkning og mer varierte vurderingsformer, som for eksempel muntlig fremlegging, podkast eller aksjonsforskning, for å styrke læringsutbyttet ytterligere.

Fagskolen har et tilstrekkelig fagmiljø med nødvendig utdanning og oppdatert yrkeserfaring, og tilgang på kvalifiserte sensorer som sikrer en faglig betryggende vurderingspraksis. Samarbeidet med yrkesfeltet fremstår som tilfredsstillende, men det anbefales at det i større grad dokumenteres hvordan dette samarbeidet er systematisert og forankret i studieplanarbeidet. Opptakskravene er godt tilpasset utdanningens nivå og mål, og det er lagt til rette for vurdering av realkompetanse.

Studentenes arbeidsforhold, informasjon og velferd er godt ivaretatt i tråd med fagskoleloven § 15. Det anbefales likevel at fagskolen styrker arbeidet med universell utforming, spesielt i nettbasert undervisning, ved å sørge for tilgjengelige læringsressurser og tekniske løsninger som tar hensyn til ulike funksjonsnedsettelse.

Det settes som premiss for opprettelsen av studiet at studieplanen styrkes med tydeligere forankring i utviklingspsykologi, særlig knyttet til typisk og atypisk helseutvikling. Dette vil sikre at studentene får et enda mer solid teoretisk fundament, i tråd med behovene i yrkesfeltet og utdanningens mål.

På denne bakgrunn godkjenner den sakkyndige komiteen studieplanen med merknader. Det forutsettes at anbefalingene følges opp i det videre utviklingsarbeidet.

4 Eventuelle vedlegg

Saksnr: 2022/486-217
Saksbehandlar: Adeline Berntsen Landro

Saksgang

Utval	Utv.saksnr.	Møtedato
Styret for Fagskulen Vestland	18/25	29.08.2025

Akkreditering av ny utdanning: Robotteknologi, digitalisering og additiv tilvirkning

Forslag til vedtak

1. Styret vedtek å akkreditere utdanninga «Robotteknologi, digitalisering og additiv tilvirkning», (30 stp.).
2. Utdanninga vert akkreditert som nettbasert utdanning med samlingar.
3. Utdanninga vert akkreditert med studiestad Stord og Nordnes.

Samandrag

Fagskulen har utvikla og gjennomført sakkyndig vurdering av utdanninga «Robotteknologi, digitalisering og additiv tilvirkning», 30 studiepoeng. Sakkunnig komité vil tilrå at utdanninga vert akkreditert på visse vilkår som fagskulen har følgd opp. Rektor vil tilrå at styret akkrediterer utdanninga «Robotteknologi, digitalisering og additiv tilvirkning», 30 studiepoeng som ei ny utdanning ved Fagskulen Vestland, studiestad Stord og Nordnes med utdanningsforma nettbasert med samlingar.

Torbjørn Mjelstad
rektorAdeline Berntsen Landro
prorektor
organisasjon og samhandling

Saksframlegget er godkjent elektronisk og har difor inga handskriven underskrift

Vedlegg

- 1 Robotteknologi, digitalisering og additiv tilvirkning _ Fagskulen Vestland
- 2 Skjema for arbeidet i sakkyndig komite

Saksutgreiing

Bakgrunn for saka

Fagskulen har utvikla og gjennomført sakkyndig vurdering av utdanninga «Robotteknologi, digitalisering og additiv tilvirkning», 30 studiepoeng.

Utdanninga skal gje fagarbeidarar utvida teknologisk kompetanse innan robotteknologi, digitalisering og additiv tilvirkning som 3D print. Studentane lærer å planlegge og gjennomføre automatiserte produksjonsprosessar, samt å bruke digitale verktøy for simulering og vedlikehald. Målet er å styrke evna til å handtere moderne produksjonsteknologi, og bidra til effektivitet og innovasjon i industrien. Kandidatane blir viktige endringsagentar for verksemdar som er inne i ein industriell transformasjon, med ny teknologi og tilpassing til nye produkt.

Utdanninga er utvikla gjennom prosjektet Fagforsterka operatør med midlar frå ordninga for fleksibel og desentralisert utdanning. Aker solutions og Saga Fjordbase har vore samarbeidspartnar i utviklinga, og har bidratt til å definere kompetansebehovet.

Sakkunnig vurdering

Sakkunnig komité har bestått av:

- Vidar Tufteland, fagleg og pedagogisk kompetanse
 - Arbeider ved Kompetansesenter for robotteknologi (KORT) som dagleg leiar.
 - Har Master of Business Administration fra NHH og er automatiker. Har også vore rektor ved Osterøy vidaregåande skule.
- Jørgen Mo, fagleg kompetanse
 - Arbeider ved Kompetansesenter for robotteknologi (KORT) som Project manager/Senior consultant.
 - Har høgare yrkesfagleg utdanning i Robotteknologi og digital produksjon frå Fagskolen i Hordaland, og utdanning i Robotics under Mechanical Engineering ved MIT.

Sakkunnig komité godkjenner utdanninga på vilkår av at det vert gjort endring i eit av dei overordna læringsutbytta for å gjere det meir presist i høve til kompetansenivået, og at namnet på utdanninga vert justert til «Robotteknologi, digitalisering og additiv tilvirkning». Krava som komiteen har sett er følgt opp av skulen og oppdatert studieplan ligg som vedlegg til saka.

Utdanninga

Utdanninga vil gi studentane kunnskap og ferdigheiter innan additiv tilvirkning, digitalisering og robotteknologi. Gjennom praktiske øvingar og teoretisk undervisning vil studentane utvikle evna til å bruke kunnskapane sine på ein føremålstenleg og trygg måte.

Utdanninga gir studentane innsikt i digitalisering og sosiotekniske system. Dei vil lære å simulere og optimalisere fysiske objekt, delta aktivt i implementerings prosessar og omsetje teori til praksis. Vidare får studentane kunnskap om materiale som plast, metall og komposittar i 3D-printing, og utviklar ferdigheiter i design og modellering av robotdelar. I tillegg får dei ei innføring i robotteknologi, inkludert programmering, simulering og bruk av robotssystem, samt grunnleggjande sensorar.

Læringsutbytte

Læringsutbytteskildringane viser det kandidatane skal kunne etter fullført utdanning i form av kunnskapar, ferdigheiter og generell kompetanse.

Kunnskap

- additiv tilverking og skanning for industrien
- programmering av robotar med tilhøyrande sensorar
- sosiotekniske system og korleis bruke stordata i digitaliseringsprosessen

Ferdigheiter

- gjere greie for sensorval og handsaming av måleresultat
- reflektere over eigen fagleg utøving innan robotteknologi og produksjonsmaskiner, og justere denne ved behov for å optimalisere produksjonen
- kartlegge ein situasjon og identifisere faglege problemstillingar innan konstruksjon og produksjon av verksemda sine produkt og behov for å sette i gang tiltak
- halde seg fagleg oppdatert og kunne omstille seg, og i tillegg heve kompetansen sin i takt med den teknologiske utviklinga i bransje

Generell kompetanse

- Programmere enkeltstående robotar og ha forståelse for samhandling i produksjonslinjer, i tråd med etiske krav og retningslinjer for helse, miljø, tryggleik og kvalitet som gjeld nasjonalt og internasjonalt
- bygge relasjonar med fagfellar innan produksjon og robotteknologi, på tvers av fagområde
- utveksle synspunkt på problemstillingar innan produksjon og robotteknologi med andre med bakgrunn frå bransjen og delta i diskusjonar om utvikling av god praksis
- bidra til organisasjonsutvikling ved å følge med på ny teknologi som kan føre til nyskaping og innovasjon

Opptaksgrunnlag

Studenten må ha fullført og bestått vidaregåande opplæring med fagbrev/sveinebrev/vitnemål frå relevant yrkesutdanning i vidaregåande skule. Søkarar som kan dokumentere at dei skal ta fagprøva etter søknadsfristen, kan få opptak på vilkår av at fagprøva vert bestått.

Utdanningar som kvalifiserer for opptak er:

- Utdanningsprogram elektrofag, programområde Automatisering Automatiseringsfaget, fjernstyrte undervannsoperasjoner
- Utdanningsprogram elektrofag, programområde Datateknologi og elektronikk Dataelektronikerfaget, produksjonselektronikerfaget, Telekommunikasjonsmontørfaget Utdanningsprogram elektrofag, programområde Elenergi og ekorn
- Elektroreparatørfaget, tavlemontørfaget, viklerfaget, elektrikerfaget, energimontørfaget, energioperatørfaget, heismontørfaget, signalmontørfaget
- Utdanningsprogram TIP, programområde industriteknologi
- Aluminiumskonstruksjonsfaget, CNC-maskineringsfaget, Dimensjonskontrollfaget, Finmekanikerfaget, Gjenvinningsfaget, Grafisk produksjonsteknikkfaget, Industriell matproduksjon, Industriell overflatebehandling, Industrimekanikerfaget, Industrimontørfaget, Industrioppmålingsfaget, Industrirørleggerfaget, Industrisnekkerfaget, Modellbyggerfaget, Motormekanikerfaget, kontrollørfaget, Plastfaget, Platearbeiderfaget, Polymerkomposittfaget, Produksjonsteknikkfaget, Sveisefaget, Verktøymakerfaget
- Utdanningsprogram TIP, programområde Transport og logistikk Logistikkfaget
- IKT-servicefaget

Opptak på grunnlag av realkompetansevurdering

Søkarar som ikkje fyller dei generelle opptakskrava, og som har fylt 23 år, kan søke om opptak på grunnlag av realkompetanse. Realkompetanse er all den kompetansen ein person har skaffa seg gjennom utdanning, praktisk yrkeserfaring og deltaking i organisasjonar m.m. Sjå Forskrift om opptak ved Fagskulen Vestland, 2022, §2 på www.lovddata.no for utfyllande informasjon om opptak.

Organisering

Utdanninga skal organiserast som eit nettbasert tilbod med samlingar, og inneheld følgjande tre emne:

Emne namn	Studiepoeng
Robotteknologi	10
Additiv tilvirkning	10
Digitalisering	10

Vedtakskompetanse

Fagskulen har akkreditering for fagområdet og kan sjølv akkreditere nye fagskuleutdanningar innanfor dette området, jf. fagskuleforskrifta § 48 (3). Styret skal fastsetje studieplanen og avgjere korleis den skal gjennomførast, jf. fagskulelova § 17 første ledd.

Konklusjon

Rektor vil tilrå at styret akkrediterer utdanninga «Robotteknologi, digitalisering og additiv tilvirkning», 30 studiepoeng som ei ny utdanning ved Fagskulen Vestland, studiestad Stord og Nordnes med utdanningsforma nettbasert med samlingar.

Robotteknologi, digitalisering og additiv tilvirkning

Fagområde

Robotteknologi

Stadietad

Nordnes
Stord

Studiepoeng

30

Opptak

Studieform

Deltid

Studienivå

Høgare yrkesfagleg utdanning, nivå 5.1

Undervisningssemestere

2025 Haust
2026 Vår
2026 Haust

Om studiet

Studiet Robotteknologi, digitalisering og additiv tilvirkning gir studentane kunnskap og ferdigheiter innan 3D-printing, digitalisering og robotteknologi. Gjennom praktiske øvingar og teoretisk undervisning utviklar studentane evna til å bruke kunnskapane sine på ein føremålstenleg og trygg måte.

Studiet gir studentane innsikt i digitalisering og sosiotekniske system. Dei lærer å simulere og optimalisere fysiske objekt, delta aktivt i implementeringsprosessar og omsetje digital teori til praksis.

Studentane får kunnskap om materiale som plast, metall og komposittar i 3D-printing, og utviklar ferdigheiter i design og modellering av robotdelar. I tillegg får dei ei innføring i robotteknologi, inkludert programmering, simulering og bruk av robotsystem, samt grunnleggande sensorar.

Læringsutbyte

Læringsutbytteskildringane viser det kandidatane skal kunne etter fullført utdanning i form av kunnskapar, ferdigheiter og generell kompetanse.

Kunnskap

- additiv tilvirkning og skanning for industrien
- programmering av robotar med tilhøyrande sensorar
- sosiotekniske system og korleis bruke stordata i digitaliseringsprosessen

Ferdigheter

- gjere greie for sensorval og handsaming av måleresultat
- reflektere over eigen fagleg utøving innan robotteknologi og produksjonsmaskiner, og justere denne ved behov for å optimalisere produksjonen
- kartlegge ein situasjon og identifisere faglege problemstillingar innan konstruksjon og produksjon av verksemda sine produkt og behov for å sette i gang tiltak
- halde seg fagleg oppdatert og kunne omstille seg, og i tillegg heve kompetansen sin i takt med den teknologiske utviklinga i bransje

Generell kompetanse

- Programmere enkeltstående robotar og forståelse for samhandling i produksjonslinjer, i tråd med etiske krav og retningslinjer for helse, miljø og sikkerhet, som gjeld nasjonalt og internasjonalt
- bygge relasjonar med fagfellar innan produksjon og robotteknologi, på tvers av fagområde
- utveksle synspunkt på problemstillingar innan produksjon og robotteknologi med andre med bakgrunn frå bransjen og delta i diskusjonar om utvikling av god praksis
- bidra til organisasjonsutvikling ved å følge med på ny teknologi som kan føre til nyskaping og innovasjon

Opptak

Opptak av studenter til Fagskolen Vestland skjer gjennom Samordnet opptak, www.samordnaopptak.no.

Formelle opptakskrav

Studenten må ha fullført og bestått vidaregåande opplæring med fagbrev/sveinebrev/vitnemål frå relevant yrkesutdanning i vidaregåande skule. Søkarar som kan dokumentere at dei skal ta fagprøva etter søknadsfristen, kan få opptak på vilkår av at fagprøva vert bestått.

Utdanningar som kvalifiserer for opptak:

Utdanningsprogram elektrofag, programområde Automatisering Automatiseringsfaget, fjernstyrte undervannsoperasjonar

Utdanningsprogram elektrofag, programområde Datateknologi og elektronikk Dataelektronikerfaget, produksjonselektronikerfaget, Telekommunikasjonsmontørfaget

Utdanningsprogram elektrofag, programområde Elenergi og ekom

Elektroreparatørfaget, tavlemontørfaget, viklerfaget, elektrikerfaget, energimontørfaget, energioperatørfaget, heismontørfaget, signalmontørfaget

Utdanningsprogram TIP, programområde industrideknologi

Aluminiumskonstruksjonsfaget, CNC-maskineringsfaget, Dimensjonskontrollfaget, Finmekanikerfaget, Gjenvinningsfaget, Grafisk produksjonsteknikkfaget, Industriell matproduksjon, Industriell overflatebehandling, Industrimekanikerfaget, Industrimontørfaget, Industrioppmålingsfaget, Industrirørleggerfaget, Industrisnekkerfaget, Modellbyggerfaget, Motormekanikerfaget, kontrollørfaget, Plastfaget, Platearbeiderfaget, Polymerkomposittfaget, Produksjonsteknikkfaget, Sveisefaget, Verktøymakerfaget

Utdanningsprogram TIP, programområde Transport og logistikk Logistikkfaget

IKT-servicefaget

Opptak på grunnlag av realkompetansevurdering

Søkarar som ikkje fyller dei generelle opptakskrava, og som har fylt 23 år, kan søke om opptak på grunnlag av realkompetanse.

Realkompetanse er all den kompetansen ein person har skaffa seg gjennom utdanning, praktisk yrkeserfaring og deltaking i organisasjonar m.m.

Sjå Forskrift om opptak ved Fagskulen Vestland, 2022, §2 på www.lovdata.no for utfyllande informasjon om opptak.

Organisering av studiet

Utdanninga er bygd opp av emne tre. *Kvart* emne blir tildelt studiepoeng etter den relative vekten det har i arbeidsbelastning for studentane og læringsutbytte innanfor utdanninga. Utdanninga har eit omfang på 30 studiepoeng og blir gjennomført på deltid. Eitt års fagskuleutdanning på heiltid svarer til normalt ti månader.

Arbeidsmengde i Robotteknologi, digitalisering og additiv tilvirkning

EMNEBESKRIVELSE	LÆRARSTYRTE AKTIVITETAR UTANOM SAMLINGAR	EIGENSTYRT AKTIVITET	TIMEPLANFESTA TIMER	SUM
Dummy RobtekStord1 Robotteknologi	50	136	64	250
Dummy RobtekStord2 Additiv tilvirkning	50	136	64	250
Dummy RobtekStord3 Digitalisering	50	136	64	250
Sum	150	408	192	750

Robotteknologi, digitalisering og additiv tilvirkning

Fagområde: Robotteknologi

Studieprogram: [Robotteknologi, digitalisering og additiv tilvirkning](#)

Studieform: [Deltid](#)

Studiemodell:

EMNE	TYPE	2025 HAUST	2026 VÅR	2026 HAUST	SUM
Dummy RobtekStord1 Robotteknologi		10			10
Dummy RobtekStord2 Additiv tilvirkning			10		10
Dummy RobtekStord3 Digitalisering				10	10
Sum		10	10	10	30

Studiemodellansvarlig: Guttorm Lyngvær
Bjørnar Seim-Tvilde

Forfattere: Guttorm Lyngvær
Bjørnar Seim-Tvilde

Publiseringsvalg

Tilgjengelig på nynorsk

Arbeidsflyt studiemodell

Læringsformer

Fagskulen i Vestland legg til rette for læringsformer som gjer det mogleg for studentane å ta i bruk og vidareutvikle den kompetansen dei tileignar seg i studiet.

Eit *emne* er den minste eininga som blir vurdert med karakter, i tråd med praksis i annan tertiærutdanning.

Til kvart emne skal det utarbeidast arbeidskrav som må gjennomførast for å kunne få karakter i emnet.

Tverrfaglege problemstillingar er vanlege i arbeidslivet, og blir derfor eit viktig element i utdanninga. Arbeid med slike problemstillingar vil vere sentralt i studiet og bidra til å styrke forståinga av heilskapen i faga.

Undervisningsformer

Arbeidsformene skal vere relevante og føremålstenlege i tråd med læringsutbytteskildringane for utdanninga. Dette inneber at studentane, i tillegg til fagleg utvikling, òg skal utvikle evna til sjølvstendig arbeid, kommunikasjon, samarbeid og praktisk yrkesutøving. Studentane skal vidare utvikle evna til å sjå teknologien i eit breiare samfunns- og miljøperspektiv og kunne gjennomføre etiske refleksjonar.

Studentane har praktisk erfaring innan eigne fagområde, noko som gir høve til å legge til rette for erfaringsbaserte læringsformer. Variasjon i val av læringsmetodar er nødvendig for å oppnå ein heilskapleg kompetanse som omfattar både kunnskap, ferdigheiter og generell kompetanse. Prosjekt gir gode moglegheiter for opne problemstillingar som utfordrar studentane til å søkje gode, fagleg forsvarlege løysingar, der kreativitet og samarbeid vert styrkte. Samtidig får rettleiing ein naturleg plass i gjennomføringa av prosjekta.

Gjennom pedagogisk leiing skal studentane motiverast til sjølvstende og aktiv refleksjon over eigen læringsprosess. Det vert føresett at studentane tek initiativ og ansvar for eiga læring og det felles læringsmiljøet.

Undervisninga kan vere synkron og asynkron, gruppearbeid, rettleiing, laboratoriearbeid og sjølvstudium.

Læringsressursar kan inkludere bøker, dokumentasjon, lenkjer til nettsider, opplæringsfilmar, opptak av førelesingar m.m.

Vurdering

Utgangspunktet for all vurdering er læringsutbyttebeskrivingane, både på overordna nivå og på emnenivå.

Vurderingsform kjem an på formålet med vurderinga og kan variere mellom ulike emne og studieforløp.

Vurderingsuttrykket A til F, eller Bestått/Ikkje bestått, vert nytta.

I emna er det fastsett ulike obligatoriske arbeidskrav som studenten må gjennomføre for å kunne få sluttvurdering.

Kva type vurdering og kva arbeidskrav som vert nytta i dei einskilde emna, går fram av emneoversikta.

Dummy RobtekStord1 Robotteknologi

Fagområde

Robotteknologi

Alle studieprogram som bruker dette emnet

- Robotteknologi, digitalisering og additiv tilvirkning

Studieprogram

Robotteknologi, digitalisering og additiv tilvirkning

Studiestad

Nordnes
Stord

Studiepoeng

10

Undervisningssemestere

2025 Haust

Studienivå

Høgare yrkesfagleg utdanning, nivå 5.1

Emneansvarlig

Guttorm Lyngvær
Bjørnar Seim

Om emnet

Studentane får grunnleggande og praktisk kunnskap om industrirobotar, sensorar, aktuatorar og maskinsyn. Emnet tar føre seg bruk av industrielle robotar, programmering, simulering, objektgjenkjenning og styring for å løyse oppgåver i praksis.

Læringsutbytte

Kunnskap

Studenten:

- har grunnleggande kunnskap om robotar, robotikk og verktøy for programmering, simulering og praktisk bruk
- skal vite om praktiske bruksområde for sensorar i industrirobotsystem og autonome system
- skal forstå grunnleggande prinsipp for ulike typar sensorar (posisjon, rørsle, miljø, visuelle)
- har detaljert kunnskap om aktuelle aktuatorar og sensorar som vert nytta i robotsystem
- har forståing for maskinsyn og korleis det kan nyttast i industrielle samanhengar
- skal ha kjennskap til gjeldande lover og forskrifter

Ferdigheter

Studenten kan:

- ta i bruk ulike programmeringsverktøy og bruke fleire typar industrielle robotar på ein trygg og sikker måte
- utføre praktiske øvingar og laboratoriearbeid med ulike sensorar
- nytte utvalde teknikkar for objektgjenkjenning og styring, og bruke dette opp mot andre system for å løyse konkrete oppgåver
- gjere greie for eigne faglege val innan programmering, simulering og praktisk bruk av robotarmar og mobile robotar
- nytte digitale verktøy til simulering

Generell kompetanse

Studenten:

- kan planlegge og gjennomføre oppgåver sjølvstendig og i samarbeid ved bruk av robotsystem og maskinsyn
- kan nytte samspelet mellom teori og praksis til å diskutere faglege problemstillingar og grunngi val av robot
- forstår kor viktig sensorteknologi og maskinsyn er for å betre effektivitet og tryggleik i moderne robotteknologi og industri

Undervisningsformer og aktivitet

Undervisninga legg opp til erfaringsbasert læring med praktiske prosjektbaserte oppgåver. I tillegg er det forelesningar, oppgaveløysing, og bruk lærebøker. Mellom samlingane er det både eigenstudium og lærarstyrte aktivitetar, både synkrone og asynkrone.

Arbeidsinnsats

Timeplanfesta tid gjeld samlingane. I tillegg kjem lærarstyrte aktivitetar utanom samlingar.

Eigenstyrt aktivitet er det arbeidet du som student utfører utanom den timeplanfesta undervisninga. Dette inkluderer mellom anna arbeid med innleveringar, gruppearbeid, sjølvstudium og førebuing til undervisning, samt eventuelle ekstra avtalarte timar med lærar.

Timeplanen fungerer som eit utgangspunkt. Ved behov kan timar bli flytta mellom emne etter ein samla fagleg og pedagogisk vurdering, med utgangspunkt i klassens behov.

Obligatoriske læringsaktivitetar

To obligatoriske arbeidskrav.

Vurdering

Mappevurdering med forprosjekt og prosjektrapport. Justerande munnleg presentasjon.

Dummy RobtekStord2 Additiv tilvirkning

Fagområde

Robotteknologi

Alle studieprogram som bruker dette emnet

- Robotteknologi, digitalisering og additiv tilvirkning

Studieprogram

Robotteknologi, digitalisering og additiv tilvirkning

Stadietad

Nordnes

Stord

Studiepoeng

10

Undervisningssemestere

2026 Vår

Studienivå

Høgare yrkesfagleg utdanning, nivå 5.1

Om emnet

Studentane får grunnleggande og praktisk kunnskap om 3D-printing, materialval og 3D-skanning av robotkomponentar. Emnet tar føre seg design, modellering, produksjon og digitalisering ved hjelp av programvare og utstyr tilpassa industrien.

Læringsutbytte

Kunnskap

Studenten har kunnskap om:

- ulike materialtypar som vert brukte i 3D-printing (plast, metall, komposittar), og bruksområde innan robotkomponentar
- ulike 3D-printingsteknologiar og deira spesifikke bruksområde i robotikk
- ulike 3D-skanningsteknologiar og korleis dei kan brukast til å digitalisere robotkomponentar

Ferdigheter

Studenten kan:

- velje eigna materialar til spesifikke robotdelar basert på funksjonelle krav og miljøtilhøve
- designe og modellere robotkomponentar ved hjelp av programvare
- forberede og gjennomføre 3D-printing av robotdelar, inkludert slicing og val av innstillingar på printeren
- bruke 3D-skannarar for å digitalisere robotkomponentar og handsame dei skanna dataa med relevant programvare
- identifisere og løyse vanlege problem med 3D-printerar og utføre grunnleggande vedlikehald

Generell kompetanse

Studenten kan:

- integrere 3D-skanning og 3D-printing i utvikling og produksjon av robotkomponentar
- planlegge og gjennomføre praktiske prosjekt frå start til slutt
- utvikle kreative løysingar og tenke nyskapande i design og produksjon av robotdelar
- evaluere ferdige produkt og identifisere moglegheiter for forbedring

Undervisningsformer og aktivitet

Undervisninga legg opp til erfaringsbasert læring med praktiske prosjektbaserte oppgåver. I tillegg er det forelesningar, oppgåveløysing, og bruk lærebøker. Mellom samlingane er det både eigenstudium og lærarstyrte aktivitetar, både synkrone og asynkrone.

Arbeidsinnsats

Timeplanfesta tid gjeld samlingane. I tillegg kjem lærarstyrte aktivitetar utanom samlingar.

Eigenstyrt aktivitet er det arbeidet du som student utfører utanom den timeplanfesta undervisninga. Dette inkluderer mellom anna arbeid med innleveringar, gruppearbeid, sjølvstudium og førebuing til undervisning, samt eventuelle ekstra avtalarte timar med lærar.

Timeplanen fungerer som eit utgangspunkt. Ved behov kan timar bli flytta mellom emne etter ein samla fagleg og pedagogisk vurdering, med utgangspunkt i klassens behov.

Obligatoriske læringsaktivitetar

To obligatoriske arbeidskrav.

Vurdering

Mappevurdering med forprosjekt og prosjektrapport. Justerande munnleg presentasjon.

Dummy RobtekStord3 Digitalisering

Fagområde

Robotteknologi

Alle studieprogram som bruker dette emnet

- Robotteknologi, digitalisering og additiv tilvirkning

Studieprogram

Robotteknologi, digitalisering og additiv tilvirkning

Stadiestad

Nordnes

Stord

Studiepoeng

10

Undervisningssemestere

2026 Haust

Studienivå

Høgare yrkesfagleg utdanning, nivå 5.1

Emneansvarlig

Guttorm Lyngvær

Bjørnar Seim

Om emnet

Studentane får grunnleggande og praktisk kunnskap om digitalisering i industrien, inkludert digitale tvillingar, smart vedlikehald og cybersikkerheit. Emnet tar føre seg bruk av data, teknologi og metodar for å optimalisere drift, førebygge feil og sikre samspel mellom menneske og maskin.

Læringsutbytte

Kunnskap

Studenten har kunnskap om:

- sentrale omgrep, teoriar, prinsipp og metodar innan digitalisering
- avanserte digitale kopiar av fysiske objekt eller prosessar, og korleis desse kan føreseie vedlikehaldsbehov og betre effektiviteten
- Big data: løysingar som gjer om data til kunnskap og skaper kommersielle verdiar
- korleis ein sikrar OT-system i industrien for å oppretthalde tryggleik og effektivitet
- samspelet mellom menneske og maskin (sosiotekniske system), og evna til å vurdere kor eigna ulike metodar og prosessar er, og korleis dei kan nyttast

Ferdigheter

Studenten kan:

- nytte digitale tvillingar for å simulere og optimalisere fysiske objekt eller prosessar
- utføre smart vedlikehald ved hjelp av avansert teknologi for å føreseie og hindre feil
- gjennomføre grunnleggande tiltak for å sikre cybersikkerheita i OT-system, og dermed verne mot digitale truslar
- kunne bidra i implementeringsprosessar ved å aktivt involvere andre tilsette, og sikre at alle relevante partar er engasjerte og bidreg til at prosessen lukkast
- kunne omsette digital teori til praktisk nyttbar kunnskap, og bruke denne kunnskapen effektivt i arbeidsprosessar og beslutningar

Generell kompetanse

Studenten kan:

- planlegge og gjennomføre oppgåver ved bruk av digital teknologi og robotsystem
- forstå og nytte digitale tvillingar og sensortechnologi, samt sikre cybersikkerheit
- utnytte samspelet mellom teori og praksis for å betre effektivitet og tryggleik i industrielle prosessar

Undervisningsformer og aktivitet

Undervisninga legg opp til erfaringsbasert læring med praktiske prosjektbaserte oppgåver. I tillegg er det forelesningar, oppgaveløysing, og bruk lærebøker. Mellom samlingane er det både eigenstudium og lærarstyrte aktivitetar, både synkrone og asynkrone.

Arbeidsinnsats

Timeplanfesta tid gjeld samlingane. I tillegg kjem lærarstyrte aktivitetar utanom samlingar.

Eigenstyrt aktivitet er det arbeidet du som student utfører utanom den timeplanfesta undervisninga. Dette inkluderer mellom anna arbeid med innleveringar, gruppearbeid, sjølvstudium og førebuing til undervisning, samt eventuelle ekstra avtalarte timar med lærar.

Timeplanen fungerer som eit utgangspunkt. Ved behov kan timar bli flytta mellom emne etter ein samla fagleg og pedagogisk vurdering, med utgangspunkt i klassens behov.

Obligatoriske læringsaktivitetar

To obligatoriske arbeidskrav.

Vurdering

Mappevurdering med forprosjekt og prosjektrapport. Justerande munnleg presentasjon.

Skjema for arbeid i sakkyndig komité ved utvikling av ny utdanning innenfor akkreditert fagområde

I forbindelse med utvikling av ny utdanning skal det nedsettes en prosjektgruppe, som har ansvaret for å utarbeide en studieplan for utdanningen. Deretter skal en sakkyndig komité vurdere om studieplanen er godkjent eller ikke, ved å gjennomføre en formell, pedagogisk og faglig vurdering av studieplanen. Komiteen kan òg sette eventuelle premisser for opprettingen av studiet.

Dersom komiteen ikke godkjenner studieplanen skal planen sendes tilbake til prosjektgruppen, sammen med en rapport om mangler og feil. Prosjektgruppen må deretter gjøre de nødvendige endringene for at den sakkyndige komité skal kunne behandle saken videre.

Den sakkyndige komité utfører sitt arbeid ved å fylle ut skjemaet under.

Robotteknologi, digitalisering og additiv tilvirkning

Sakkyndig komité:

- Vidar Tufteland, fagleg og pedagogisk kompetanse
 - Arbeider ved Kompetansesenter for robotteknologi (KORT) som dagleg leiar.
- Har Master i ledelse fra NHH, pedagogisk utdanning, Fagskole utdanning innen elkraft og fagbrev som automatiker og elektriker. Øvrig høyere utdanning som kan nevnes: Digitalisering, bærekraft og sirkulærøkonomi. Har også vært rektor ved Osterøy vidaregåande skule og arbeidet som lærer og skoleleder i 15 år.
- Jørgen Mo, fagleg kompetanse
 - Arbeider ved Kompetansesenter for robotteknologi (KORT) som Project manager/Senior consultant.
 - Har høgare yrkesfagleg utdanning i Robotteknologi og digital produksjon frå Fagskolen i Hordaland, og utdanning i Robotics under Mechanical Engineering ved MIT.

1 Vurdering av studieplanen

Er læringsutbyttet for utdanningen relevant for yrkesfeltet?

Det følger av fagskoletilsynsforskriften § 2-1 første ledd at utdanningens læringsutbytte skal være «relevant for ett eller flere yrkesfelt». Dette kravet må ses i sammenheng med fagskoleloven § 4 første ledd andre punktum, som sier at en fagskoleutdanning skal gi kompetanse som kan tas i bruk i arbeidslivet. I forarbeidene til loven er det lagt tydelig vekt på at fagskoleutdanninger skal svare på behovet i arbeidsmarkedet.

Svar:

Komiteen meiner at læringsutbyttet er relevant for yrkesfeltet.

Konklusjon:

- Læringsutbyttet oppfyller krava til fagskoletilsynsforskrifta § 2-1 fyrste ledd.

Er læringsutbyttet for utdanningen utformet i tråd med NKR nivå 5.1/5.2?

Det følger av fagskoletilsynsforskriften § 2-1 andre ledd at utdanningens læringsutbytte skal være «utformet i tråd med Nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk for livslang læring (NKR)». Bestemmelsen stiller krav til hvordan læringsutbyttet skal beskrives, og på hvilket nivå kvalifikasjonene skal være. Læringsutbyttet for fagskoleutdanninger skal være på nivå 5.1 eller 5.2 i NKR, jf. fagskoleloven § 4 første ledd første punktum. Fagskoleutdanninger på under 60 studiepoeng skal normalt ha et læringsutbytte på delnivå 5.1. Fagskoleutdanninger på 60 studiepoeng skal ha et læringsutbytte på delnivå 5.1 eller 5.2. Vurderingen av delnivået gjøres av fagskolen selv. Fagskoleutdanninger på over 60 studiepoeng skal ha et læringsutbytte på delnivå 5.2.

Læringsutbyttebeskrivelsene i NKR omfatter tre dimensjoner av læring: Kunnskaper, ferdigheter og generell kompetanse. En læringsutbyttebeskrivelse skal beskrive hva en person vet, kan og er i stand til å gjøre som et resultat av læringsprosessen som skjer gjennom utdanningen. Læringsutbyttebeskrivelsene skal være utformet slik at det er forståelig for studenter og andre hvilken kompetanse en kan forvente etter endt utdanning.

Utdanningens læringsutbytte er ofte styrende for mange andre sider av utdanningen. Det må derfor være samsvar mellom det overordnede læringsutbyttet og utdanningens navn, omfang, nivå i NKR, faginnhold og struktur, undervisnings-, lærings- og vurderingsformer, opptakskrav, fagmiljø og infrastruktur.

Læringsutbyttebeskrivelsene må være så fagspesifikke at de gir mening som en overordnet beskrivelse av kompetansen, og kan derfor ikke ligge for tett på de generelle formuleringene i NKR. Det må også være mulig å vurdere om læringsutbyttet er oppnådd, og om studentene kan oppnå læringsutbyttet med grunnlag i startkompetansen de kommer inn med (utdanningens opptakskrav).

Svar:

Komiteen meiner at læringsutbytte i hovudsak er utforma i tråd med NKR nivå 5.1, men ber om at fagmiljøet gjer ei endring i ordlyd i det første overordna læringsutbytte under generell kompetanse som følger:

«Programmere enkeltstående robotar og forståelse for samhandling i produksjonslinjer, i tråd med etiske krav og retningslinjer for helse, miljø, tryggleik og kvalitet som gjeld nasjonalt og internasjonalt.»

Endringa vil gjere det meir tydeleg kva nivå utdanninga ligg på og kva krav og retningslinjer som skal følgjast.

Konklusjon:

- Utdanninga oppfyller krava til fagskuletilsynsforskrifta § 2-1 andre ledd om at læringsutbyttet skal vere utforma i tråd med NKR om endring i det første overordna læringsutbytte under generell kompetanse vert gjennomført i tråd med komiteen sin tilbakemelding.

Er kvalifikasjonene som læringsutbyttet gir tilstrekkelig for å utøve yrket?

Det følger av fagskuletilsynsforskriften § 2-1 andre ledd at kvalifikasjonene som utdanningens læringsutbytte skal gi må være «tilstrekkelig for å utøve yrket». Kravet må ses i sammenheng med fagskuleloven § 4 første ledd andre punktum som sier at fagskuleutdanning skal gi kompetanse «som kan tas i bruk for å løse oppgaver i arbeidslivet uten ytterligere opplæringstiltak». I forarbeidene til fagskuleloven er det presisert at en fagskuleutdanning skal være en avsluttet og selvstendig utdanning med opplæring i spesifikke ferdigheter. Videre studier eller formell opplæring skal ikke være en nødvendig forutsetning for å kunne bruke kompetansen i arbeid.

Svar:

Komiteen meiner at kvalifikasjonen som læringsutbyttet gir er tilstrekkeleg for å utøve yrket.

Konklusjon:

- Kvalifikasjonane som læringsutbyttet gir er tilstrekkeleg for å utøve yrket i tråd med fagskuletilsynsforskrifta § 2-1 andre ledd og fagskulelova § 4 fyrste ledd andre punktum.

Samarbeider fagskolen med aktører i yrkesfeltet/deltar i faglige nettverk som sikrer at utdanningen er relevant for yrkesfeltet over tid?

Det følger av fagskoletilsynsforskriften § 2-1 første ledd at fagskoler skal samarbeide med aktører i arbeidslivet «for å sikre at utdanningens læringsutbytte er relevant for ett eller flere yrkesfelt». Ordlyden tilsier at utdanningen skal være yrkesrettet, og stiller krav til formålet med samarbeidet mellom fagskolen og aktørene i arbeidslivet. Kravet må tolkes i lys av fagskoleloven § 4 første ledd andre punktum, som sier at en fagskoleutdanning skal gi kompetanse som kan tas i bruk i arbeidslivet. I forarbeidene til loven er det lagt tydelig vekt på at fagskoleutdanninger skal svare på behovet i arbeidsmarkedet.

Samarbeidspartnerne må være relevante for å sikre at utdanningen kan tas i bruk i arbeidslivet, og fagskolen må kunne vise til planer om regelmessig og systematisk samarbeid med arbeidslivet. Det sentrale er at samarbeidet bidrar til at utdanningen er relevant for minst ett yrkesfelt. Det er ikke tilstrekkelig at enkeltpersoner i fagmiljøet har uformell kontakt med representanter fra yrkesfeltet. Samarbeidet med arbeidslivet bør handle om utvikling, gjennomføring og evaluering av utdanningen.

Svar:

Komiteen meiner at fagskolen samarbeider med aktørar i yrkesfeltet og deltar i faglege nettverk.

Konklusjon:

- Fagskolen samarbeider med aktørar i yrkesfeltet og deltar i faglege nettverk og fagskoletilsynsforskrifta § 2-1 fyrste ledd og fagskulelova § 4 fyrste ledd andre punktum er oppfylt.

Har utdanningen et dekkende navn?

Det følger av fagskoletilsynsforskriften § 2-1 tredje ledd bokstav a at utdanningen skal ha «et dekkende navn». Ordlyden tilsier at navnet skal signalisere hvilken kompetanse studentene har etter endt utdanning, og at navnet ikke kan være så overordnet at det er utydelig hva som ligger i utdanningen. Utdanningens navn må gi mening for potensielle studenter, arbeidsgivere og samfunnet ellers.

Kravet til utdanningens navn må særlig ses i sammenheng med utdanningens overordnede læringsutbytte, faginnhold og omfanget på utdanningen. Navnet skal ikke si noe om utdanningens nivå eller lengde, og skal derfor ikke inneholde ordet «fagskoleutdanning» eller henvise til antall studiepoeng. Utdanningens navn må være så presist at det ikke kan forveksles med andre eksisterende utdanninger på et annet nivå i NKR, utdanninger med et annet læringsutbytte eller fagskoleutdanninger som er vesentlig lengre eller kortere.

Svar:

Komiteen meiner at namnet «Robotteknologi og adaptiv produksjon» ikkje er dekkande. Komiteen meiner at det skal heite additiv produksjon, og at digitalisering også bør vere ei del av namnet. Komiteen tilrår å nytte namnet Robotteknologi, digitalisering og additiv tilvirkning. Dette må endrast gjennomgåande i studieplanen.

Konklusjon:

- Namnet på utdanninga er dekkande og er i tråd med fagskuletilsynsforskrifta § 2-1 tredje ledd bokstav a dersom det vert endra til «Robotteknologi, digitalisering og additiv tilvirkning».

Er omfanget, faginnholdet og strukturen i utdanningen egnet til at studentene kan nå læringsutbyttet?***Omfang:***

Det følger av fagskoleloven § 4a første ledd første punktum at en fagskoleutdanning skal ha et innhold og omfang som tilsvarer «inntil to års utdanning på fulltid». Etter fagskoleloven § 17 andre ledd andre punktum er et fullt studieår normert til 60 studiepoeng. En fagskoleutdanning skal som hovedregel være på mellom 30 og 120 studiepoeng, jf. fagskuletilsynsforskriften § 2-2 første ledd. Fagskolen Vestland kan med hjemmel i fagskoleloven § 4a andre ledd få akkreditert og selv akkreditere utdanninger på mindre enn et halvt års omfang (30 studiepoeng). Fagskolen Vestland må søke NOKUT om unntak for å etablere fagskoleutdanninger på mellom 120 og 180 studiepoeng, jf. fagskoleloven § 4a første ledd andre punktum og fagskoleforskriften § 42.

Faginnhold og struktur:

Det følger av fagskuletilsynsforskriften § 2-1 tredje ledd bokstav b at utdanningen skal ha et faginnhold og en struktur «som er egnet til at studentene kan oppnå læringsutbyttet». Ordlyden tilsier at utdanningen skal ha et innhold og må være organisert på en måte som gjør det mulig for studentene å oppnå utdanningens læringsutbytte. De fleste utdanninger er delt opp i emner, og emnene skal til sammen bidra til at det overordnede læringsutbyttet oppnås. Det må derfor ses på hvilke emner utdanningen er satt sammen av, omfanget av disse emnene og hvilke sentrale tema som inngår i hvert av emnene.

For at kravet skal være oppfylt må faginnholdet verken være for snevert eller for omfattende til at studentene kan oppnå læringsutbyttet. Videre kreves det at rekkefølgen og sammenhengen mellom emner og temaer er logisk, og støtter opp under den læringsprosessen studentene skal gjennomgå.

Svar:

Komiteen meiner at omfanget, faginnholdet og strukturen i utdanninga er eigna til at studentane kan nå læringsutbyttet, men meiner at fagskulen bør undersøke om det overordna læringsutbyttet bør sei noko om studenten skal kunne samanlikne tradisjonell tilvirkning, sponfraskillende tilvirkning, smiing og støyping, vs additiv tilvirkning. Fordeler og ulemper om når det lønnar seg. Volum, materialval, kompleksitet. Kunne gjere gode val for høveleg og kostnads messig produksjon. Kunne ivareta kostnadseffektiv og produktiv produksjon.

Konklusjon:

- Omfanget, faginnholdet og strukturen er eigna til at studentane kan nå læringsutbyttet i tråd med fagskulelova § 17, og fagskuletilsynsforskrifta § 2-1 tredje ledd bokstav b.

Er undervisnings-, lærings- og vurderingsformene i utdanningen egnet til at studentene kan nå læringsutbyttet?

Det følger av fagskoletilsynsforskriften § 2-1 tredje ledd bokstav c at utdanningen skal ha undervisnings-, lærings- og vurderingsformer «som er egnet til at studentene kan oppnå læringsutbyttet». Undervisnings-, lærings- og vurderingsformene må altså være tilpasset utdanningen, slik at studentene kan nå læringsutbyttet.

Utdanningens undervisnings-, lærings- og vurderingsformer må understøtte faginnholdet og strukturen i utdanningen. Undervisnings-, lærings- og vurderingsformene må også passe til utdanningsformen, det vil si om utdanningen skal gis stedbasert, nettbasert eller som en kombinasjon av disse. Det bør være både teoretiske og praktiske undervisnings- og læringsaktiviteter. Vurderingsformene må være tilpasset emnene og læringsaktivitetene, og må dessuten være tilpasset hensikten om å gi studentene tydelige mål og tilbakemeldinger. Gjennom vurderingen skal det kunne fastsettes i hvilken grad studentene har oppnådd læringsutbyttet for utdanningen.

Svar:

Komiteen meiner at undervisnings-, lærings- og vurderingsformene i utdanningen eigna til at studentene kan nå læringsutbyttet.

Konklusjon:

- Undervisnings-, lærings- og vurderingsformene i utdanningen er eigna til at studentene kan nå læringsutbyttet i tråd med fagskuletilsynsforskrifta § 2-1 tredje ledd bokstav c.

Er opptakskravene de rette for utdanningen?

Fagskoleopptak er regulert i fagskoleloven § 16, mens fagskoleforskriften § 7 presiserer fagskolelovens kvalifiseringskrav. Det følger av fagskoleforskriften § 7 første ledd at opptak til fagskoleutdanninger krever «relevant fag- eller svennebrev, treårig yrkesfaglig opplæring eller generell studiekompetanse, [...] eller tilsvarende realkompetanse». Innenfor disse rammene er det fagskolene selv som bestemmer hvilke opptaksgrunnlag som skal gjelde for utdanningene de tilbyr. Etter fagskoleforskriften § 7 fjerde ledd første punktum kan styret stille «spesielle opptakskrav som er relevante for fagskoleutdanningen». Etter femte ledd første punktum kan styret også stille opptakskrav om «fullført og bestått fagskoleutdanning til fagskoleutdanninger».

Det må komme frem hva som er det generelle opptakskravet til studiet, for eksempel ved å oppgi de aktuelle fagbrevene som gir opptak. Videre må opptakskravet ses i sammenheng med utdanningens overordnede læringsutbyttebeskrivelse, innhold og omfang. Det må vurderes om det er realistisk at studentene kan nå det overordnede læringsutbyttet for utdanningen, innenfor det oppgitte omfanget (studiepoeng), med opptakskravet som er gitt. Opptakskravet skal også inneholde bestemmelser om realkompetansevurdering i tråd med fagskoleloven § 16 og fagskoleforskriften § 7. Realkompetanse er definert i fagskoleforskriften § 2 bokstav b som «dokumentert kunnskap, ferdigheter og generell kompetanse tilegnet uavhengig av læringsarena, gjennom formell, ikkeformell og uformell læring». Opptak på grunnlag av realkompetanse forutsetter en tilsvarende kompetanse som det generelle opptakskravet til utdanningen. I utgangspunktet er det kun søkere som er 23 år eller eldre i opptaksåret som kan tas opp på grunnlag av realkompetanse, jf. fagskoleloven § 16 første ledd andre punktum.

Fagskolens styre kan stille spesielle opptakskrav som er «relevante» for fagskoleutdanningen, jf. fagskoleforskriften § 7 fjerde ledd første punktum. Med spesielle opptakskrav menes «krav om bestemte fag, fagbrev, svennebrev, karakterer, poeng, opptaksprøver, arbeidserfaringer, autorisasjoner, sertifiseringer eller andre yrkesgodkjenninger», jf. fagskoleforskriften § 7 fjerde ledd

andre punktum. Listen er uttømmende, og fagskolen har ikke anledning til å stille andre spesielle opptakskrav enn dem som er listet opp. Dersom fagskolen har satt spesielle opptakskrav for utdanningen, må det komme tydelig frem hva som kreves av søkerne. Dersom en utdanning har opptaksprøve som spesielt opptakskrav, må fagskolen fastsette hvor stor vekt opptaksprøven skal tillegges, jf. fagskoleforskriften § 18. Etter fagskoleforskriften § 7 tredje ledd kan realkompetansevurdering ikke foretas for opptak til fagskoleutdanninger der fagskolen har stilt som opptakskrav at studentene har yrkesgodkjenning, autorisasjon eller sertifisering etter annen lovgivning, jf. fagskoleforskriften § 7 fjerde ledd.

Svar:

Komiteen meiner at opptaksgrunnlaget er det rette for utdanninga

Konklusjon:

- Opptakskrava er dei rette for utdanninga jf. fagskuleforskrifta § 7.

Er det krav til eventuelle internasjonale standarder, konvensjoner og avtaler i utdanningen? Er disse i så fall ivaretatt?

Det følger av fagskoleforskriften § 47 fjerde ledd at fagskoleutdanningen skal være «i tråd med de internasjonale standarder, konvensjoner og avtaler som Norge er forpliktet til å følge». Det er stort sett bare utdanninger innen samferdselsfag som er regulert av internasjonale standarder, konvensjoner og avtaler, som for eksempel luftfart, maritime fag og jernbane.

Svar:

Komiteen meiner at krava til internasjonale standardar, konvensjonar og avtaler er ivaretatt.

Konklusjon:

- Utdanninga er i tråd med fagskuleforskrifta § 47 fjerde ledd om internasjonale standardar, konvensjonar og avtarar.

Dersom utdanningen har praksis, er kravet til praksisavtaler ivaretatt?

Det følger av fagskoletilsynsforskriften § 2-1 fjerde ledd at det for utdanninger med praksis skal foreligge «en skriftlig praksisavtale mellom fagskolen og praksisstedet om hvordan praksisen skal gjennomføres». Praksis er en læringsaktivitet som skjer i en virksomhet utenom fagskolen, der en student deltar i ordinære arbeidsoppgaver i arbeidslivet for å oppnå et bestemt læringsutbytte. Det vil være personalet på praksisstedet som står for opplæring og veiledning av studentene i det daglige under praksistiden. Det er fagskolens ansvar å sørge for at studentene har en tilfredsstillende praksisplass der de kan oppnå læringsutbyttet for praksisen.

Hensikten med en praksisavtale er å sikre at læringsaktivitetene som skjer i praksisen har høy kvalitet, slik at studentene kan oppnå læringsutbyttet. Praksisavtalen skal derfor handle om hvordan praksisen skal gjennomføres. Hva det innebærer vil avhenge av den enkelte utdanningen og praksisen. Aktuelle elementer er

- *praksisens læringsutbytte, varighet, omfang og arbeidskrav*

- fagskolens ansvar for praksisen, blant annet for
 - oppfølging og veiledning av studentene mens de er i praksis
 - vurderingsoppgaver som fagskolen skal utføre
- praksisstedets ansvar for praksisen, herunder
 - krav til deres praksisveilederes kompetanse og kapasitet
 - oppfølging og veiledning av studentene mens de er i praksis
 - vurderingsoppgaver som praksisstedet skal utføre
- økonomiske forhold
- mekanismer for å avklare uenigheter eller avtalebrudd

Praksisavtalen skal være skriftlig, og den skal være inngått mellom fagskolen og praksisstedet. Studentene er ikke del av praksisavtalen.

Svar:

Ikkje relevant.

Dersom utdanningen har praksis, har praksisveilederne nødvendig kompetanse?

Det følger av fagskoletilsynsforskriften § 2-4 at eksterne praksisveiledere skal ha «kompetanse til å veilede og vurdere studentene i praksis». Dette kravet er bare relevant for utdanninger med praksis, og stiller krav til de eksterne praksisveilederne. Praksisveiledere som er ansatt ved fagskolen (interne praksisveiledere) er en del av fagskolens fagmiljø, og dekkes av kravene i fagskoletilsynsforskriften § 2-3 (om fagskolens fagmiljø, se s. 15-16).

Med «ekstern praksisveileder» menes den veilederen studenten har på arbeidsplassen hvor han eller hun har sin praksis. Praksisveilederen skal kunne veilede studentene slik at de oppnår læringsutbyttet for utdanningen. For å kunne få til dette, må praksisveilederen kjenne læringsutbyttebeskrivelsen for den konkrete utdanningen og praksisen godt. Praksisveilederen skal vurdere studentenes kompetanse, og må derfor ha kompetanse i å vurdere, kjenne fagskolens vurderingskriterier og forstå karakterskalaen og hva som er godt nok for å bestå praksis.

Det er fagskolens ansvar å sørge for at de eksterne praksisveilederne har rett kompetanse. Kompetansen kan for eksempel sikres gjennom kurs eller veiledningsmateriale til veilederne. Kvalitetssikring av praksis er alltid fagskolens ansvar.

Svar:

Ikkje relevant.

Er studentene sine arbeidsforhold, informasjon og velferd ivaretatt?

Studentenes læringsmiljø:

I fagskoleloven § 15 står det følgende om studentenes læringsmiljø: «Styret har det overordnede ansvaret for studentenes læringsmiljø. Styret skal, i samarbeid med studentorganene, legge forholdene til rette for et godt og inkluderende læringsmiljø. Styret skal innenfor sitt ansvarsområde arbeide for å forebygge og forhindre trakassering og seksuell trakassering, jf. likestillings- og diskrimineringsloven § 13.

Hvis fagskolen er tilknyttet en studentsamskipnad, skal styret i samarbeid med studentsamskipnaden legge til rette for et godt og inkluderende læringsmiljø og arbeide for å bedre studentvelferden på lærestedet.

Styret har ansvaret for at læringsmiljøet og det fysiske og psykiske arbeidsmiljøet er fullt forsvarlig med hensyn til studentenes helse, sikkerhet og velferd. I utformingen av det fysiske arbeidsmiljøet skal styret, så langt det er mulig og rimelig, sørge for

- a. at lokaler, adkomstveier, trapper, mv. er dimensjonert og innredet for den virksomheten som drives
- b. at lokalene har gode lys- og lydforhold og forsvarlig inneklime og luftkvalitet
- c. at lokalene blir vedlikeholdt og er rene og ryddige
- d. at lokalene er innredet slik at studentene unngår uheldige fysiske belastninger
- e. at virksomheten er planlagt slik at skader og ulykker forebygges
- f. at tekniske innretninger og utstyr er sikret og blir vedlikeholdt, slik at studentene unngår skader og ulykker
- g. at lokaler, adkomstveier, sanitæranlegg og tekniske innretninger er utformet på en slik måte at personer med nedsatt funksjonsevne kan studere ved fagskolen
- h. at læringsmiljøet er innrettet for studenter av ulike kjønn
- i. at læringsmiljøet er utformet etter prinsippet om universell utforming.

[...]

Studenter med funksjonsnedsettelse og studenter med særskilte behov har rett til egnet individuell tilrettelegging av lærested, undervisning, læremidler og eksamen, for å sikre likeverdige opplærings- og utdanningsmuligheter. Retten gjelder tilrettelegging som ikke innebærer en uforholdsmessig byrde for utdanningsinstitusjonen. I denne vurderingen skal det legges særlig vekt på tilretteleggingens effekt for å fjerne barrierer for disse studentene, kostnadene ved tilretteleggingen og institusjonens ressurser. [...]. Tilretteleggingen skal ikke føre til en reduksjon av de faglige kravene som stilles i den enkelte utdanningen.

Arbeidstilsynet fører tilsyn med at kravene i tredje ledd er oppfylt. [...]».

Om fagskoleloven § 15:

Det er fagskolens styre som har det overordnede ansvaret for studentenes lærings- og arbeidsmiljø, jf. fagskoleloven § 15 første ledd. Å ha ansvar for studentenes lærings- og arbeidsmiljø betyr å

- sikre at regelverket om studentenes lærings- og arbeidsmiljø er oppfylt
- legge til rette for et godt og inkluderende læringsmiljø
- arbeide for å forebygge og forhindre alle former for trakassering.

Styret skal samarbeide med studentorganene om studentenes læringsmiljø. Hvis fagskolen er tilknyttet en studentsamskipnad, skal styret også samarbeide med studentsamskipnaden, jf. fagskoleloven § 15 første og andre ledd. Samarbeidet skal dreie seg om å legge til rette for et godt og inkluderende læringsmiljø og å arbeide for å bedre studentvelferden på lærestedet.

Fagskoleloven § 15 tredje ledd sier at studentenes lærings- og arbeidsmiljø skal være fullt forsvarlig med hensyn til studentenes helse, sikkerhet og velferd. Hva som er "fullt forsvarlig" må ses i lys av teknisk og sosial utvikling i samfunnet og fagskolens og utdanningenes type og organisering.

Etter fagskoleloven § 15 første og andre ledd skal læringsmiljøet være «godt og inkluderende». Kravet gjelder for både det fysiske og det psykososiale miljøet. Lærings- og arbeidsmiljøet omfatter alle forhold i miljøet som kan påvirke studentene i deres studiesituasjon, for eksempel lokaler,

utstyr, inneklima, omgangsform og -tone blant de ansatte og studentene imellom og andre velferdsmessige forhold. Miljøet skal være slik at det legger til rette for at studentene kan tilegne seg den kunnskapen, den kompetansen og de ferdighetene utdanningen skal gi. I kravet om et godt og inkluderende læringsmiljø ligger det også at fagskolen må arbeide for at miljøet skal være fritt for diskriminering, trakassering, mobbing, trusler og vold. Et godt og inkluderende læringsmiljø skal oppleves som en trygg arena hvor studentene kan lære, og fagskolen må arbeide for at miljøet skal inkludere alle studentene.

Fagskoleloven § 15 tredje ledd stiller tydelige krav til det fysiske miljøet ved fagskolen. Noen av kravene må oppfylles når det planlegges hvilke lokaler som skal brukes og hvordan de skal innredes. Dette gjelder for eksempel kravene til lys- og lydforhold, trapper, innredning m.m. Andre krav er knyttet til den daglige driften av fagskolen, for eksempel standarder for renhold og vedlikehold. Kravene til det fysiske miljøet ved fagskolen gjelder «så langt det er mulig og rimelig», jf. fagskoleloven § 15 tredje ledd. Dette innebærer at fagskolene må finne en balanse mellom å sikre studentenes behov og det som er hensiktsmessige og kostnadseffektive tiltak. Fagskolene må gjøre en konkret vurdering av hva som vil være tilfredsstillende standarder ved de enkelte studiestedene og utdanningene. For eksempel vil fagskoler som bare eller i all hovedsak har nettbaserte utdanninger, ikke trenge samme type lokaler som fagskoler som tilbyr stedbaserte utdanninger.

Etter fagskoleloven § 15 tredje ledd bokstav i skal læringsmiljøet ved fagskolen være utformet etter «prinsippet om universell utforming». Universell utforming betyr at produkter, omgivelser, programmer og tjenester er utformet på en måte som gjør at de i så stor utstrekning som mulig kan brukes av alle uten tilpassing eller alternativer. Alle fagskoler skal sørge for universell utforming av lokalene sine, utstyret sitt og omgivelsene sine.

Etter fagskoleloven § 15 femte ledd har studenter med funksjonsnedsettelse eller særskilte behov rett på individuell tilrettelegging av lærestedet, undervisningsopplegget, læremidler (inkludert lærebøker og IKT) og eksamen. Bakgrunnen for rettigheten er at disse studentene skal kunne ta fagskoleutdanning på lik linje med andre studenter, og være i stand til å oppnå det samme læringsutbyttet som andre. Manglende individuell tilrettelegging kan være ensbetydende med diskriminering. Studentenes rett til en egnet individuell tilrettelegging gjelder bare så langt det ikke innebærer "en uforholdsmessig byrde" for fagskolen.

NOKUT har det overordnede tilsynsansvaret for reglene i fagskoleloven, og dermed også for regelen om læringsmiljø i fagskoleloven § 15. Arbeidstilsynet fører tilsyn med at fagskolen følger kravene til utformingen av det fysiske arbeidsmiljøet, jf. fagskoleloven § 15 sjette ledd, jf. tredje ledd.

Svar:

Komiteen meiner at studentane sitt arbeidsforhold, informasjon og velferd er ivaretatt.

Konklusjon:

- Studentane sitt arbeidsforhold, informasjon og velferd er ivaretatt jf. fagskulelova § 15.

Har fagskolen den lærerkompetansen og tilgangen til fagressurser som er nødvendig for å drifte utdanningen?

Fagmiljøet som er tilknyttet utdanningen:

I fagskoletilsynsforskriften § 2-3 første ledd står det følgende om fagmiljøet som er tilknyttet utdanningen: «Fagmiljøets størrelse og kompetanse skal stå i forhold til antallet studenter og

utdanningens innhold og egenart. I fagmiljøet skal det finnes personer med utdanning minst på fagskolenivå, utdanningsfaglig kompetanse og oppdatert yrkeserfaring».

I andre ledd står det videre: «Utdanningen skal ha en

- a. faglig ansvarlig som har ansvar for utviklingen og gjennomføringen av utdanningen. Den faglig ansvarlige skal ha utdanning som er relevant for utdanningens innhold og egenart, og være ansatt i minst 50 prosent stilling ved fagskolen.
- b. utdanningsfaglig ansvarlig med utdanningsfaglig utdanning som har ansvar for å legge til rette for studentenes læring».

Etter tredje ledd skal fagskolen «fastsette egne krav til fagmiljøets størrelse, kompetanse og sammensetning». Fagmiljø er definert i fagskoletilsynsforskriften § 1-2 bokstav a som «de som regelmessig og direkte bidrar til å gjennomføre, organisere eller utvikle utdanningen eller fagområdet». Fagmiljøet kan bestå av fast ansatte, midlertidige ansatte og timelærere, og de ansatte kan være i heltids- eller deltidsstillinger.

Om fagskoletilsynsforskriften § 2-3 første ledd:

Fagskoletilsynsforskriften § 2-3 første ledd første punktum beskriver et overordnet krav om at fagmiljøets størrelse og kompetanse skal stå i forhold til utdanningens innhold og egenart og til hvor mange studenter som til enhver tid tar utdanningen. Det er ikke stilt noen absolutte krav til hvor mange personer som må være en del av fagmiljøet. Det sentrale er at fagmiljøet består av nok personer til at det er mulig å gjennomføre alle aktiviteter knyttet til planlegging, undervisning, tilbakemelding, vurdering og liknende.

Det stilles konkrete krav til hva slags kompetanse det samlede fagmiljøet skal ha. Hvilken kompetanse som skal finnes i et konkret fagmiljø, krever en konkret vurdering av blant annet den enkelte utdanningens faginnhold og undervisningsform. Fagmiljøet må ha rett faglig kompetanse til å kunne gjennomføre opplæring og vurdering i tråd med studieplanen. Utdanningsformen vil kunne påvirke hvilken kompetanse som er nødvendig i fagmiljøet. Også sammensetningen av studentene, og studentenes startkompetanse, vil kunne påvirke hva som kreves av fagmiljøet.

I tillegg til det overordnede kravet om at fagmiljøets kompetanse skal stå i forhold til utdanningens studenter og utdanningens egenart, er det også et krav i bestemmelsens første ledd andre punktum om at det må finnes noen i fagmiljøet med utdanning minst på fagskolenivå, utdanningsfaglig kompetanse (kompetanse i å fremme studenters læring, kan bestå av pedagogisk, didaktisk, digital eller annen relevant kompetanse, jf. fagskoletilsynsforskriften § 1-2 bokstav b) og oppdatert yrkeserfaring. Disse kravene er relative og må stå i forhold til utdanningens type og målgruppe. Ettersom det ikke er stilt krav om et bestemt antall personer i fagmiljøet, kan alle de tre kompetansekravene i teorien dekkes av én person. For at fagmiljøet skal oppfylle formålet med forskriftskravet, må fagmiljøet likevel ha en viss størrelse og stabilitet. Det er derfor vanskelig å se for seg at et fagmiljø på én person vil kunne være tilstrekkelig.

Om fagskoletilsynsforskriften § 2-3 andre ledd:

Etter fagskoletilsynsforskriften § 2-3 andre ledd bokstav a skal utdanningen ha en faglig ansvarlig, som skal ha et særlig ansvar for utviklingen og gjennomføringen av utdanningen. Den faglig ansvarlige skal ha en utdanning som er «relevant for den aktuelle fagskoleutdanningen» og være ansatt ved fagskolen «i minst 50 prosent stilling». Det er ikke et krav om fast eller full stilling. Den faglig ansvarlige må ha kompetanse til å hente inn og kvalitetssikre bidrag fra fagmiljøet og/eller

samarbeidsaktørene, slik at hen kan sikre at utdanningen utvikles og gjennomføres på en måte som er egnet til at studentene kan oppnå læringsutbyttet.

Etter fagskoletilsynsforskriften § 2-3 andre ledd bokstav b skal utdanningen ha en utdanningsfaglig ansvarlig, som skal ha et særlig ansvar for å legge til rette for studentenes læring. Den utdanningsfaglig ansvarlige skal ha «utdanningsfaglig utdanning». Hensikten med kravet er å sikre at det for hver utdanning finnes minst én person som har et særskilt ansvar for å ivareta studentenes læring, og et spesielt blikk på det pedagogiske opplegget i utdanningen. I det ligger det å følge opp at utdanningen pedagogisk og didaktisk legges opp slik at studentene kan oppnå læringsutbyttet. Med «utdanningsfaglig utdanning» menes pedagogisk utdanning, for eksempel lektorutdanning eller yrkesfaglærerutdanning. Ettersom fagskoleutdanninger er utdanning for voksne, forutsettes det at det trengs utdanningsfaglig utdanning rettet mot læring minst på nivå med videregående opplæring. Det er ikke tilstrekkelig med bare utdanningsfaglig kompetanse fra relevant undervisningsarbeid eller lignende (kompetanse i å fremme studenters læring, kan bestå av pedagogisk, didaktisk, digital eller annen relevant kompetanse, jf. fagskoletilsynsforskriften § 1-2 bokstav b). For å oppfylle kravet er det nok at den utdanningsfaglig ansvarlige har en «generell» pedagogisk utdanning. Det er altså ikke et absolutt krav at personens utdanning er tilpasset undervisningsformen på den aktuelle utdanningen. Hvis den utdanningsfaglig ansvarlige ikke har utdanning knyttet til undervisningsformen, må denne kompetansen være dekket i fagmiljøet ellers, enten som formell eller uformell kompetanse.

Om fagskoletilsynsforskriften § 2-3 tredje ledd:

Etter fagskoletilsynsforskriften § 2-3 tredje ledd skal fagskolen fastsette egne krav til fagmiljøets størrelse, kompetanse og sammensetning (kravspesifikasjon). Tredje ledd gir uttrykk for at kravene i § 2-3 første og andre ledd er både minimumskrav og generiske (ikke fagspesifikke) krav, og at fagskolen derfor skal fastsette egne lokale krav til hvilket fagmiljø den enkelte utdanning skal ha. Disse lokale kravene skal dekke fagmiljøets størrelse, kompetanse og sammensetning.

Svar:

Komiteen meiner at fagskolen har den lærarkompetansen og tilgangen til fagressursar som er naudsynt for å drifte utdanninga.

Konklusjon:

- Fagskolen har den lærarkompetansen og tilgangen til fagressursar som er naudsynt for å drifte utdanninga etter føresegna i fagskoletilsynsforskrifta § 2-3.

Har fagskolen sensorer med kompetanse til å vurdere om læringsutbyttet er nådd?

Det følger av fagskoletilsynsforskriften § 2-5 at sensor «skal ha kompetanse til å vurdere om studenten har oppnådd læringsutbyttet for emnet eller utdanningen». Studentenes kunnskap, ferdigheter og generelle kompetanse skal prøves på en upartisk og faglig betryggende måte, og vurderingen skal sikre det faglige nivået ved den aktuelle utdanningen, jf. fagskoleloven § 21 første ledd.

Det er ikke et krav at sensor må være ekstern, men fagskoleloven krever enten en ekstern evaluering av vurderingen eller vurderingsordningene, jf. fagskoleloven § 21 første ledd siste punktum. Sensors kompetanse må vurderes opp mot hvilken oppgave sensor skal ha. Det betyr at det kan være forskjell i kravet til sensors kompetanse avhengig av om sensuren gjelder et enkeltemne eller utdanningen som helhet. For å kunne vurdere om studentene har oppnådd læringsutbyttet må sensor ha god kjennskap til læringsutbyttebeskrivelsene, og gjerne også pedagogisk kompetanse. Sensor må videre ha oppdatert fagkunnskap, og kunnskap og kompetanse om yrkesfeltet tilpasset det sensoroppdraget hen skal utføre.

Det er fagskolens ansvar å sørge for at sensor har rett kompetanse. Det kan sikres gjennom for eksempel kurs eller veiledningsmateriale til sensorene. Kvalitetssikring av sensuren er alltid fagskolens ansvar.

Svar:

Komiteen meiner at fagskolen sine krav til sensorar med kompetanse til å vurdere om læringsutbyttet er nådd er tilfredsstillande.

Konklusjon:

- Krava til sensorkompetanse er ivareteke jf. fagskuletilsynsforskrifta § 2-5 og fagskulelova § 21.

2 Eventuelle premisser for opprettingen av studiet

Er det nødvendig å sette premisser for opprettingen av studiet?

Svar:

Komiteen kan tilrå at utdanninga vert akkreditert dersom følgjande punkt vert følgt opp med endringar:

- Utdanninga oppfyller krava til fagskuletilsynsforskrifta § 2-1 andre ledd om at læringsutbyttet skal vere utforma i tråd med NKR om endring i det første overordna læringsutbytte under generell kompetanse vert gjennomført i tråd med komiteen sin tilbakemelding.
- Namnet på utdanninga er dekkande og er i tråd med fagskuletilsynsforskrifta § 2-1 tredje ledd bokstav a dersom det vert endra til «Robotteknologi, digitalisering og additiv tilvirkning».

Konklusjon:

- Det vert stilt bestemte vilkår for oppretting av utdanninga om ei endring i læringsutbyttet og endring av namnet på utdanninga.

3 Konklusjon

Hva er den sakkyndige komité sin konklusjon?

Den sakkyndige komité skal vurdere om studieplanen er godkjent eller ikke. Dersom komiteen ikke godkjenner studieplanen skal planen sendes tilbake til prosjektgruppen, sammen med en rapport om mangler og feil. Prosjektgruppen må deretter gjøre de nødvendige endringene for at den sakkyndige komité skal kunne behandle saken videre.

Svar:

Komiteen vil tilrå at utdanninga vert akkreditert dersom det vert gjort endring i overordna læringsutbytte og namnet på utdanninga i tråd med komiteen sine tilbakemeldingar.

Konklusjon:

- Læringsutbyttet oppfyller krava til fagskuletilsynsforskrifta § 2-1 fyrste ledd.
- Utdanninga oppfyller krava til fagskuletilsynsforskrifta § 2-1 andre ledd om at læringsutbyttet skal vere utforma i tråd med NKR om endring i det første overordna læringsutbytte under generell kompetanse vert gjennomført i tråd med komiteen sin tilbakemelding.
- Kvalifikasjonane som læringsutbyttet gir er tilstrekkeleg for å utøve yrket i tråd med fagskuletilsynsforskrifta § 2-1 andre ledd og fagskulelova § 4 fyrste ledd andre punktum.
- Namnet på utdanninga er dekkande og er i tråd med fagskuletilsynsforskrifta § 2-1 tredje ledd bokstav a dersom det vert endra til «Robotteknologi, digitalisering og additiv tilvirkning».
- Omfanget, faginnhaldet og strukturen er eigna til at studentane kan nå læringsutbyttet i tråd med fagskulelova § 17, og fagskuletilsynsforskrifta § 2-1 tredje ledd bokstav b.
- Undervisnings-, lærings- og vurderingsformene i utdanningen er eigna til at studentene kan nå læringsutbyttet i tråd med fagskuletilsynsforskrifta § 2-1 tredje ledd bokstav c.
- Opptakskrava er dei rette for utdanninga jf. fagskuleforskrifta § 7.
- Utdanninga er i tråd med fagskuleforskrifta § 47 fjerde ledd om internasjonale standardar, konvensjonar og avtalar.
- Studentane sitt arbeidsforhold, informasjon og velferd er ivaretatt jf. fagskulelova § 15.
- Fagskulen har den lærarkompetansen og tilgangen til fagressursar som er naudsynt for å drifte utdanninga etter føresegna i fagskuletilsynsforskrifta § 2-3.
- Det vert stilt bestemte vilkår for oppretting av utdanninga om ei endring i læringsutbyttet og endring av namnet på utdanninga.

Saksnr: 2022/486-218
Saksbehandlar: Hege Fjeld

Saksgang

Utval	Utv.saksnr.	Møtedato
Styret for Fagskulen Vestland	VS 19/25	29.08.2025

Nominasjon av tiltak til Utdanningskvalitetsprisen for høgare yrkesfagleg utdanning

Forslag til vedtak

1. Styret for Fagskulen Vestland vedtek å nominere Stordmodellen til Utdanningskvalitetsprisen 2025.

Samandrag

Direktoratet for høgare utdanning og kompetanse (HK-dir) deler årleg ut ein utdanningskvalitetspris for høgare yrkesfagleg utdanning. Rektoratet ønsker i år å nominere Stordmodellen til denne prisen. Stordmodellen er eit årelangt samarbeid mellom fagskulen og industrimiljøet på Stord i Sunnhordland, om tilrettelagt og praksisnær teknisk utdanning som møter industrien sine behov. Dette er ein livslang læringsmodell som er svært relevant for arbeidslivet, og som kan vere eit førebilete for framtidig organisering av yrkesretta høgare utdanning i Norge.

Torbjørn Mjelstad
rektor

Adeline Berntsen Landro
prorektor organisasjon og samhandling

Saksframlegget er godkjent elektronisk og har difor inga handskriven underskrift

Saksutgreiing

Bakgrunn for saka

Direktoratet for høgare utdanning og kompetanse (HK-dir) tildeler årleg ein utdanningskvalitetspris for høgare yrkesfagleg utdanning som skal påskjønna framifrå arbeid med utdanningskvalitet. Styret ved ein fagskule kan nominere inntil to tiltak, og fristen for å nominere og sende inn søknad er i år 5. september.

Prisen er på ein million kroner, og fagskulen som får tildelt prisen kan sjølv disponere midlane fritt. Tidlegare Fagskolen i Hordaland vant kvalitetsprisen i 2020 med «Eg e-lærer» prosjektet.

Vilkåra for å kunne ta imot prisen er at tiltaket fyller ei rekkje kriterium. Tiltaket må

- bidra til oppdatert og yrkesretta høgare yrkesfagleg utdanning
- bidra vesentleg til utvikling og betring av studentane sitt læringsutbytte
- verte gjennomført i eit aktivt samarbeid mellom studentar, tilsette og arbeidsliv
- vere velorganisert og basert på systematisk innhenta informasjon
- ha overføringsverdi til annan høgare yrkesfagleg utdanning.

I år ønsker rektoratet å nominere den sokalla Stordmodellen til utdanningskvalitetsprisen. Modellen blei etablert i 2011 etter initiativ frå ei rekkje industriverksemder på Stord i Sunnhordland. Regionen, som sysselset fleire tusen i leverandørindustrien til olje og gassnæringa, opplevde vanskar med å rekruttere og behalde medarbeidarar med høg kompetanse i en periode der digitalisering og det grøne skifte kravde endringar i kompetansebehovet for industrien, og ønskte difor eit lokalt utdanningstilbod for å vidareutdanne fagarbeidarar til praktiske ingeniørar.

Oppdatert og yrkesretta utdanning

Stordmodellen er i dag eit samarbeid mellom Fagskulen Vestland og fleire industriverksemder på Stord, med Aker Solutions som kontaktpunkt, som legg til rette for at fagarbeidarar får tilbod om spesialtilpassa teknisk utdanning samstundes med at dei er i tilnærma full jobb. Utdanninga skjer etter verksemda sine ønsker og behov, og er både finansiert og tilrettelagt slik at studentane kan kombinere jobb og studiar. Dette gir eit unikt utgangspunkt for pedagogiske synergjar, der studentane heile tida kan knyte teori opp mot relevant praksis.

Utvikling av studentane sitt læringsutbytte

Hovudtilbodet er to utdanningar på 120 stp. i maskinteknikk og elektro/automasjon, som kombinerer full jobb med fysiske studiesamlingar på Aker Solution sine lokalar. Fagskulen er ansvarleg for å sikre høg kvalitet på det faglege og pedagogiske innhaldet. Studentane får arbeide med konkrete case og prosjekt frå verksemda deira, noko som gjer undervisninga både relevant og yrkesretta. På denne måten sikrar modellen at utdanninga er i takt med utviklinga i arbeidslivet. I tillegg til heiltids-utdanningane er studietilbodet gjennom åra blitt utvida med ei rekkje vidareutdanningskurs og spesialistutdanningar på mellom 10 - 30 stp.

Samarbeid mellom studentar, tilsette og arbeidsliv

Gjennom Stord-modellen utviklar ein eit felles læringsrom der fagkunnskap, teknologi og erfaringar flyt begge vegar – frå skule til bedrift og frå bedrift til skule. For studentane gir modellen ein særskilt relevant og praksisnær opplæring, tett på arbeidslivet dei er del av. For fagskulen betyr modellen høgare kvalitet i utdanningstilbodet, og den tette koplinga til samfunns- og arbeidslivsbehova styrkar Fagskulen Vestland som ein yrkesretta utdanningsinstitusjon. For industrien på Stord gir modellen tilgang til studentar med oppdatert og bransjetilpassa kompetanse, samtidig som dei får moglegheit til å forme innhaldet i utdanninga i tråd med eigne behov.

God organisering og systematisk utviklingsarbeid

I dag er det over 40 ulike bedrifter i Sunnhordland som har hatt tilsette på vidareutdanning gjennom Stordmodellen. Nærare 800 fagarbeidarar har blitt tatt opp som studentar på utdanningar og kurs, med ein gjennomføringsgrad på kring 90 %. Suksessen ligger i god organisering og tilrettelegging, samt at skulen og industrien har et tett samarbeid kring utvikling av utdannings- og opplæringstilbod som er aktuelle både for store og mindre industriaktørar i regionen.

Overføringsverdi

Stordmodellen er eit utmerkt eksempel på eit utdanningssamarbeid med arbeidslivet kor utdanningane er lagt tett opp til arbeidslivets behov og utfordringar, og er spesielt tilrettelagt for at studentane kan kombinere jobb og studiar. Som distriktpolitisk verkemiddel har det stor betydning då den støttar oppunder lokalt næringsliv og verksemdar. Dette er ein livslang læringsmodell som er svært relevant for arbeidslivet, og som kan vere eit førebilete for framtidig organisering av yrkesretta høgare utdanning i Norge.

Vedtakskompetanse

Styret er ansvarleg for kvaliteten i utdanninga og HK-dir stiller krav til at det er styret for ein fagskule som skal nominere til kvalitetsprisen.

Konklusjon

På bakgrunn av saksutgreiinga vil rektor tilrå at tiltaket Stordmodellen vert nominert til HK-dir si Utdanningskvalitetspris for 2025.